

مهماریح ایران در بیستر زمان و مکان

ذخیرین و کج حارررر:

مهمدرضا حاررررر

ویرایتر سوم ، ۱۳۹۹

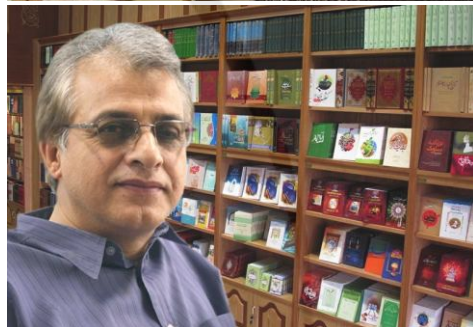
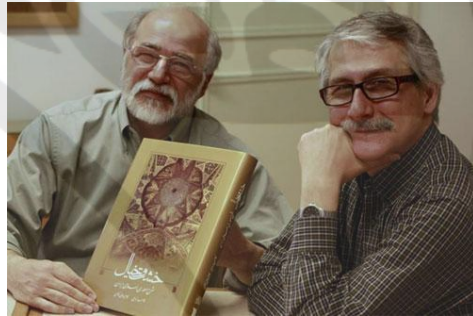

معماری پیش از هخامنشیان

پژوهش و تنظیم : محمد رضا دهقانی
ساسان جهادیان

افراد تأثیرگذار بر آموزش معماری ایران

ایران در گذر تاریخ (قبل از اسلام)

۱. پادشاهی عیلامیان (پایتخت: شوش) : ۳۲۰۰ تا ۵۳۹ پیش از میلاد
۲. پادشاهی اورارتو (پایتخت: آرزشکن و توشیا) : ۸۶۰ تا ۵۹۰ پیش از میلاد
۳. پادشاهی ماد (پایتخت: هگمتانه) : ۷۲۸ تا ۵۵۰ پیش از میلاد
۴. امپراتوری هخامنشیان (پایتخت: پاسارگاد، شوش، هگمتانه و بابل) : ۵۵۰ تا ۳۳۰ پیش از میلاد
۵. پادشاهی سلوکیان (پایتخت: سلوکیه، تیسفون و انطاکیه) : ۳۱۲ تا ۶۴ پیش از میلاد
۶. پادشاهی اشکانیان (پایتخت: نسا، تیسفون، صد دروازه) : ۲۵۰ پیش از میلاد تا ۲۲۴ میلادی
۷. امپراتوری ساسانیان (پایتخت: تیسفون و استخر) : ۲۲۴ تا ۶۵۲ میلادی / ۳۱ هجری

ایران در گذر تاریخ (پس از اسلام)

۸. خلفای بنی امیه (پایتخت: دمشق) : ۱۳۲-۴۱ هجری / ۷۴۹-۶۶۱ میلادی
۹. خلفای عباسی (پایتخت: بغداد) : ۶۵۶-۱۳۲ هجری / ۱۲۵۸-۷۴۹ میلادی
۱۰. طاهریان (پایتخت: مرو و نیشابور) : ۲۵۹-۲۰۷ هجری / ۸۷۳-۸۲۱ میلادی
۱۱. صفاریان (پایتخت: زرنج) : ۳۹۳-۲۴۷ هجری / ۱۰۰۲-۸۶۱ میلادی
۱۲. سامانیان (پایتخت: بلخ و بخارا) : ۳۹۵-۲۶۱ هجری / ۱۰۰۵-۸۷۵ میلادی
۱۳. آل زیار (پایتخت: اصفهان، ری، گرگان و آمل) : ۴۸۳-۳۱۹ هجری / ۱۰۹۰-۹۳۱ میلادی
۱۴. آل بویه (پایتخت: شیراز، ری و بغداد) : ۴۴۷-۳۲۰ هجری / ۱۰۵۵-۹۳۲ میلادی
۱۵. غزنویان (پایتخت: غزنه) : ۵۸۲-۳۵۱ هجری / ۱۱۸۶-۹۶۲ میلادی
۱۶. سلجوقیان (پایتخت: نیشابور، ری و اصفهان) : ۵۵۲-۴۲۹ هجری / ۱۱۵۷-۱۰۳۸ میلادی
۱۷. خوارزمشاهیان (پایتخت: کهنه گرگنج، سمرقند، غزنه و تبریز) : ۶۱۶-۴۹۱ هجری / ۱۲۱۹-۱۰۹۸ میلادی

ایران در گذر تاریخ (پس از اسلام)

۱۸. ایلخانیان (پایتخت: مراغه، تبریز و سلطانیه)؛ ۷۳۶-۶۵۴ هجری / ۱۳۳۵-۱۲۵۶ میلادی
۱۹. مظفریان (پایتخت: کرمان، شیراز و یزد)؛ ۷۹۵-۷۱۳ هجری / ۱۳۹۳-۱۳۱۴ میلادی
۲۰. تیموریان (پایتخت: سمرقند و هرات)؛ ۹۱۱-۷۷۱ هجری / ۱۵۰۶-۱۳۷۰ میلادی
۲۱. قرا قویونلو (پایتخت: تبریز)؛ ۸۷۴-۷۸۰ هجری / ۱۴۶۹-۱۳۷۸ میلادی
۲۲. آق قویونلو (پایتخت: دیاربکر و تبریز)؛ ۹۱۴-۷۸۰ هجری / ۱۵۰۸-۱۳۷۸ میلادی
۲۳. صفویان (پایتخت: تبریز، قزوین و اصفهان)؛ ۱۱۳۵-۹۰۷ هجری / ۱۷۲۲-۱۵۰۱ میلادی
۲۴. افشاریه (پایتخت: مشهد، استرآباد)؛ ۱۲۱۸-۱۱۴۸ هجری / ۱۸۰۳-۱۷۳۶ میلادی
۲۵. زندیه (پایتخت: شیراز و کرمان)؛ ۱۲۰۹-۱۱۶۳ هجری / ۱۷۹۴-۱۷۵۰ میلادی
۲۶. قاجاریه (پایتخت: تهران)؛ ۱۳۴۲-۱۱۹۳ هجری / ۱۹۲۴-۱۷۷۹ میلادی
۲۷. پهلوی (پایتخت: تهران)؛ ۱۳۵۷-۱۳۰۴ خورشیدی / ۱۹۷۹-۱۹۲۵ میلادی

اصول معماری ایران

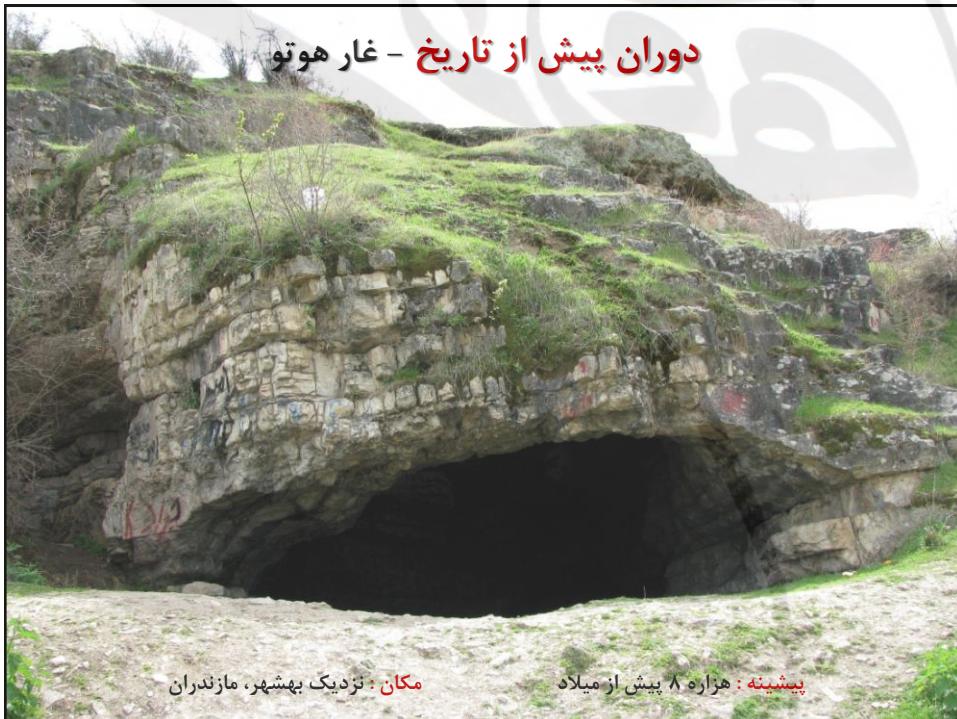
از دیدگاه مرحوم محمد کریم پیرنیا

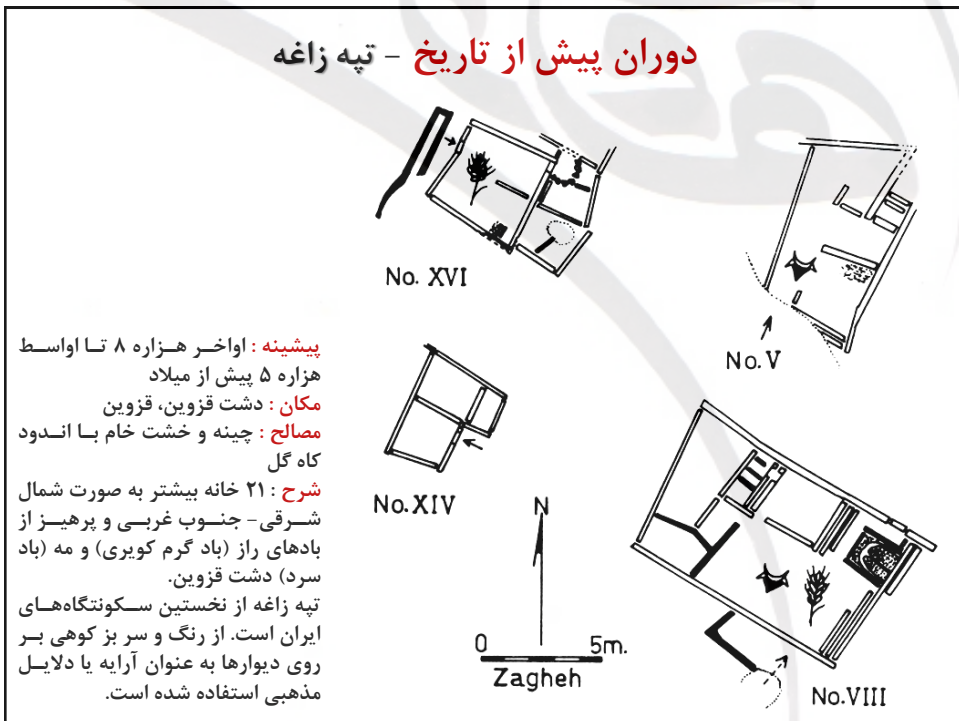
۱. مردم واری : تناسبات و پنام
 ۲. پرهیز از بیهودگی : عدم اسراف
 ۳. نیارش : ایستایی ، فن ساختمان ، مصالح شناسی و پیمون
 ۴. خود بسندگی : سازواری و بوم آوردی
 ۵. درون گرایی : حرمت زندگی شخصی
- درون گرایی راهکاری مناسب برای خشکی هوا، بادهای آزاردهنده، شن های روان و آفتاب تند است.

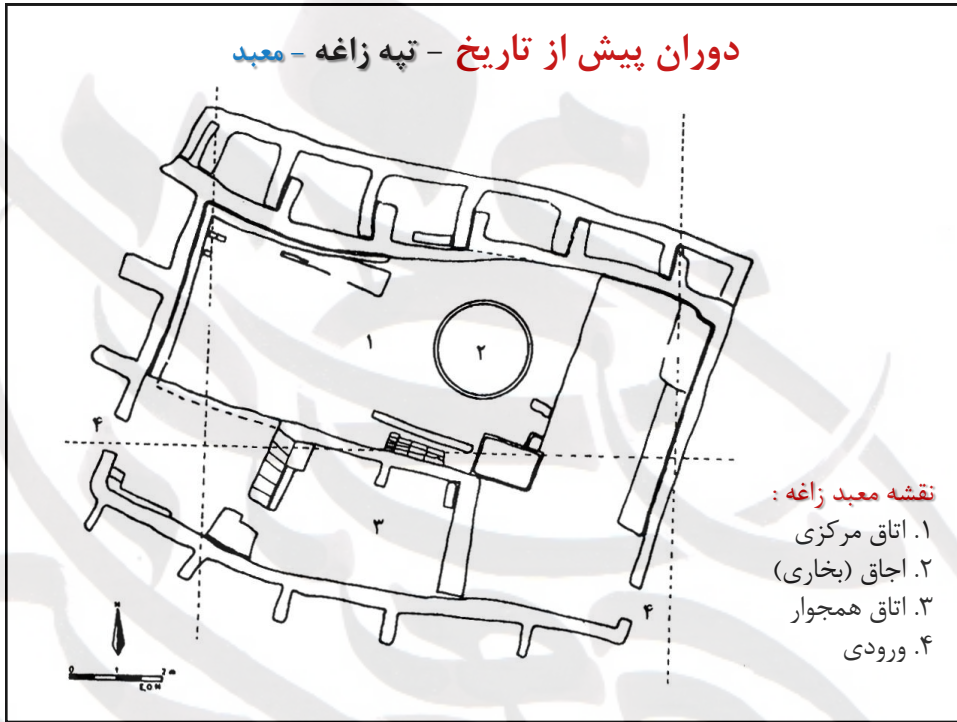
دوران پیش از تاریخ ایران

دوره نوسنگی : هزاره هفتم پیش از میلاد

دوره مس و سنگ : حدود ۳۲۰۰ پیش از میلاد

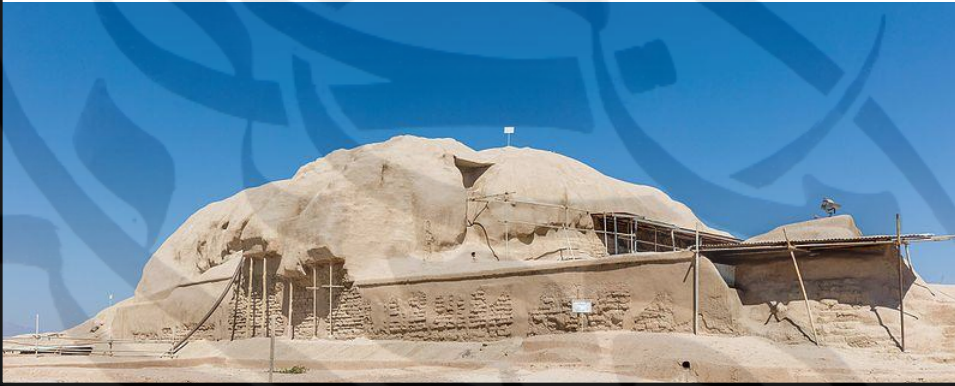
تمدن سیلک - زیگورات سیلک

پیشینه: حدود ۵۵۰۰ پیش از میلاد (تپه شمالی) و ۴۱۰۰ پیش از میلاد (تپه جنوبی)

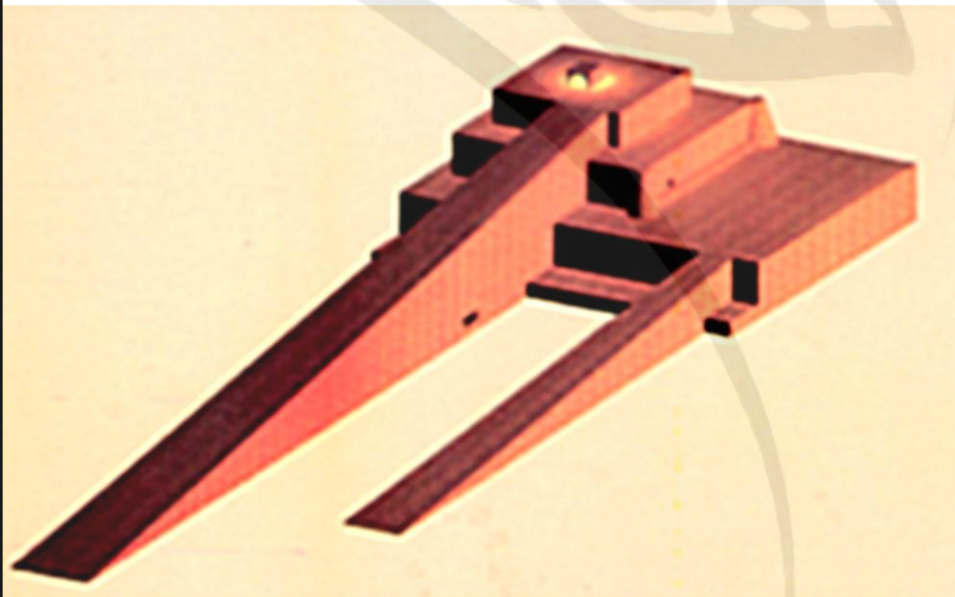
مکان: کاشان، اصفهان

شرح: دارای دو تپه باستانی که شمالی کوچک تر و قدیمی تر می باشد. کهن ترین آثار کشف شده عیلامی، الواح مربوط به ۳۰۰۰ پیش از میلاد است. به عقیده گریشمن، سیلک قدیمی ترین محل سکونت بشر است که در دشت ساخته شده است.

ساخت زیگورات به ۳۰۰۰ تا ۲۲۵۰ پیش از میلاد تعلق دارد.

تمدن سیلک - زیگورات سیلک

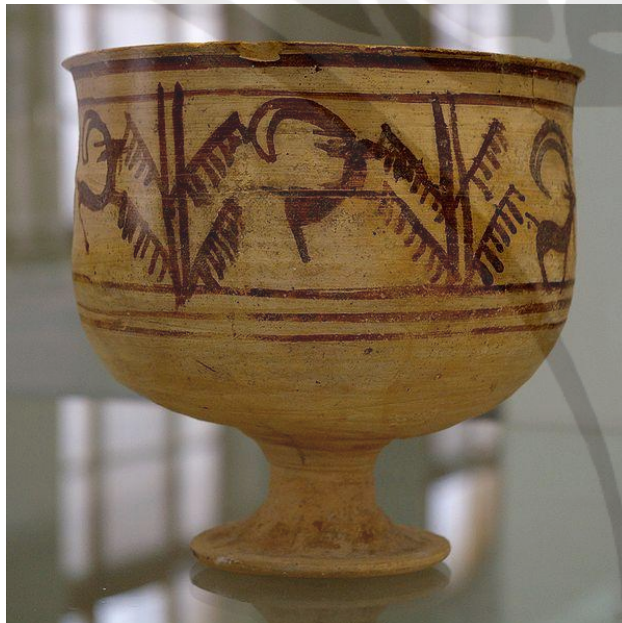
تمدن جیرفت - شهر سوخته

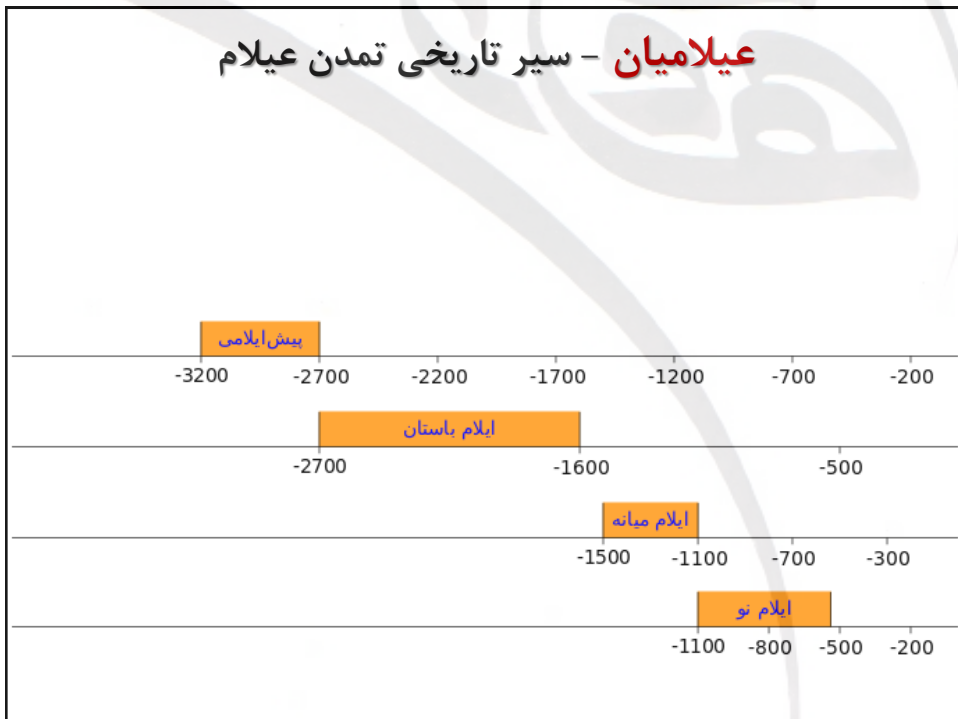
پیشینه: حدود ۶۰۰۰ پیش از میلاد

مکان: ۵۶ کیلومتری زابل، سیستان و بلوچستان
شرح: از کهن ترین شهرهای جهان باستان

تمدن جیرفت - شهر سوخته

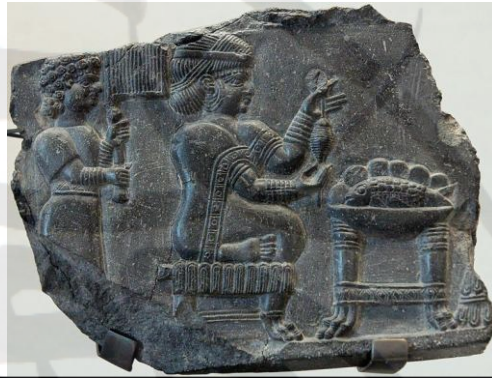

عیلامیان - سیر پادشاهی عیلام

عیلام آغازین: توسط پادشاه اساطیری انمباراگیسی طبق کتیبه سومری
عیلام میانی: قدرتمندترین دوره حکومت عیلام
عیلام نو: اضمحلال در سال ۶۳۹ پیش از میلاد توسط آشوربانیپال

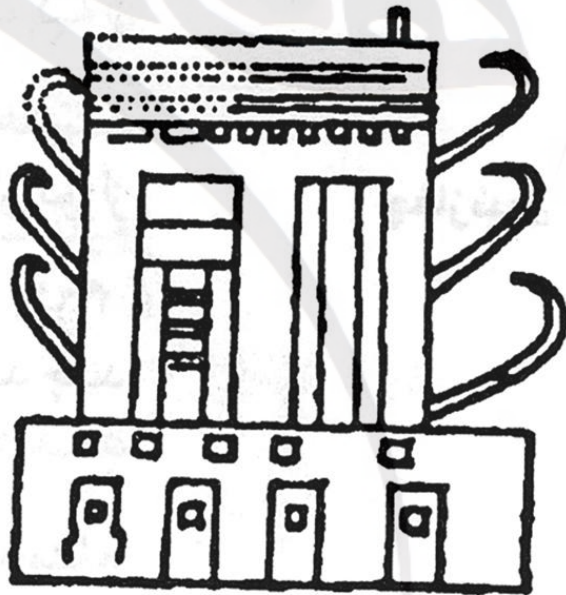
زن عیلامی

خدای اینشوشیناک (اوایل
هزاره ۲ پیش از میلاد)

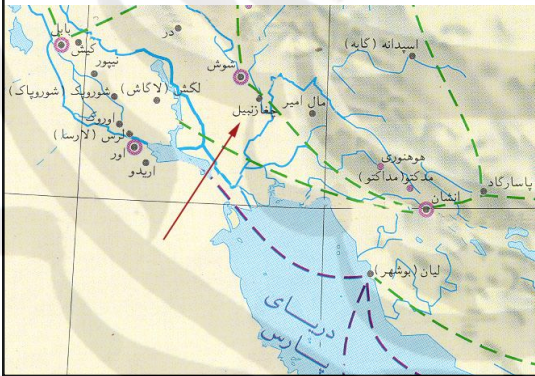
عیلام آغازین - معابد شاخدار

نقش: مهر آشوری
پیشینه مهر: هزاره سوم پیش از میلاد
شرح: ساختمان‌های چهارگوش عیلامی
با آسمانه مسطح با چند ردیف تیر چوبی

عیلام میانی - هفت تپه

مکان: ۱۵ کیلومتری جنوب شرقی شوش، خوزستان
پیشینه: حدود ۱۳۰۰ پیش از میلاد
شرح: کهن ترین تاق ضربی شناخته شده جهان و این مکان احتمالاً شهر «تیکنی» عیلامی است.

عیلام میانی - هفت تپه - زیگورات

بلندا: حدود ۳۰ متر

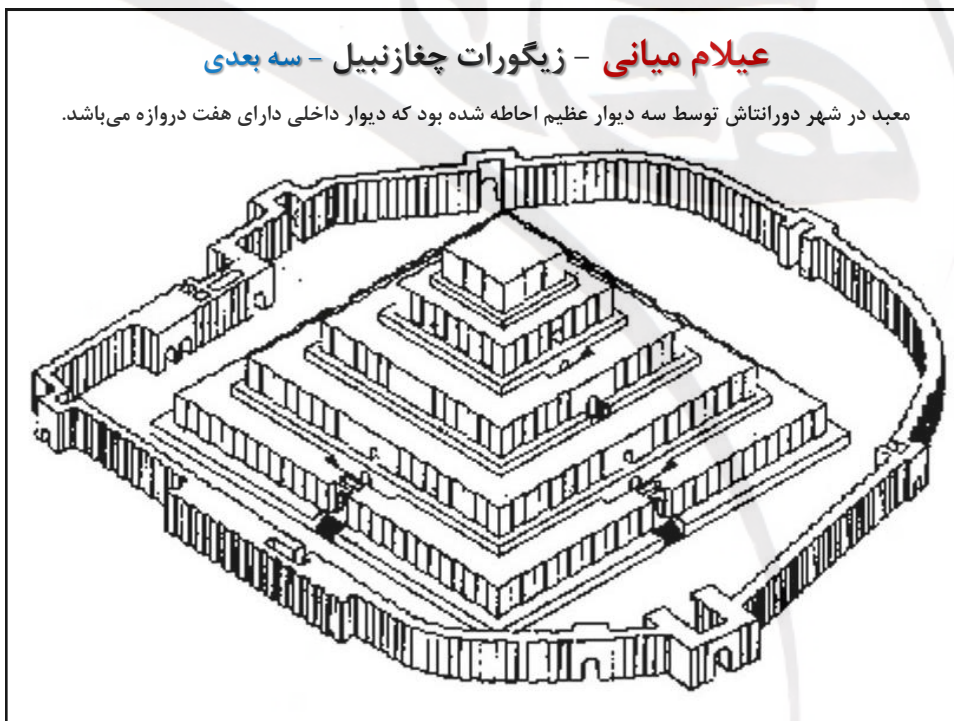
عیلام میانی - زیگورات چغازنبیل - کلیات

مکان: ۳۰ کیلومتری جنوب شرقی شوش، خوزستان
پیشینه: حدود ۱۲۵۰ پیش از میلاد
شرح: ساخت توسط اونتاش گال با ملات ساروج و قیر طبیعی
بلندای اصلی: ۵۲ متر

عیلام میانی - زیگورات چغازنبیل - سه بعدی

معبد در شهر دورانتاش توسط سه دیوار عظیم احاطه شده بود که دیوار داخلی دارای هفت دروازه می‌باشد.

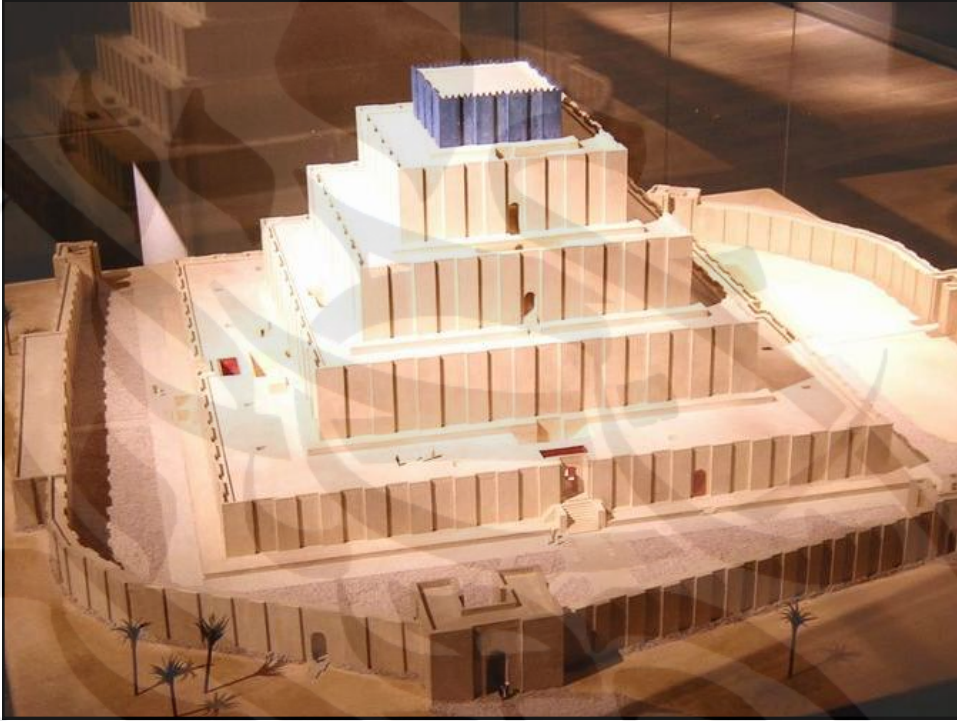

عیلام میانی - زیگورات چغازنبیل - تصویر هوایی

عیلام میانی - زیگورات چغازنبیل - برش سه بعدی

عیلام میانی - زیگورات چغازنبیل - ورودی

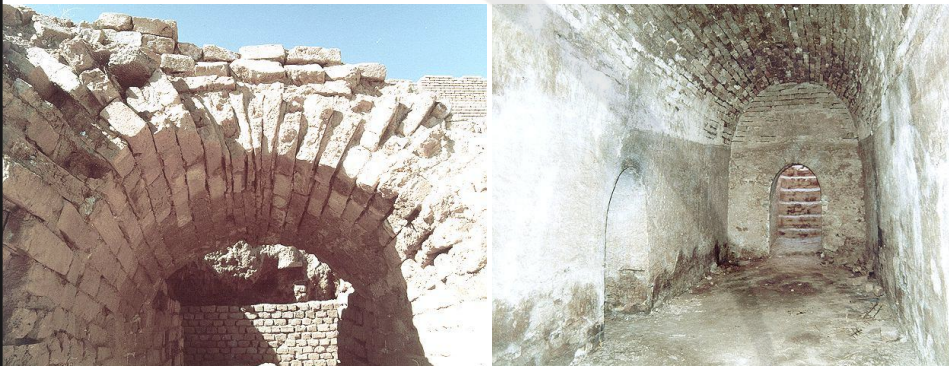

عیلام میانی - زیگورات چغازنبیل - بازسازی

حدود ۵۰۰۰ آجر مکتوب در چغازنبیل موجود است.

عیلام میانی - زیگورات چغازنبیل - داخلی

اورارتو - پادشاهی اورارتو

پایتختها: آرشکن و توشپا

دوره حکومت: از ۸۶۰ تا ۵۹۰ پیش از میلاد

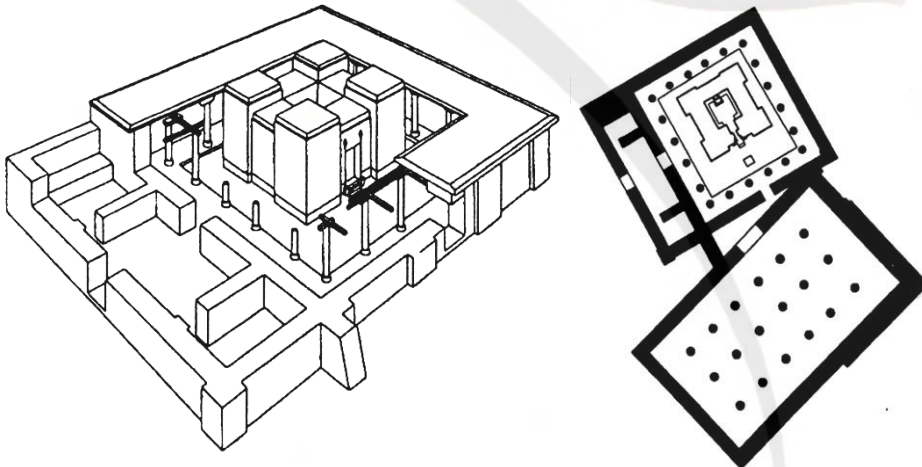
The Kingdom of Urartu, 9th-6th Centuries B.C.

اورارتو - معماری اورارتویی

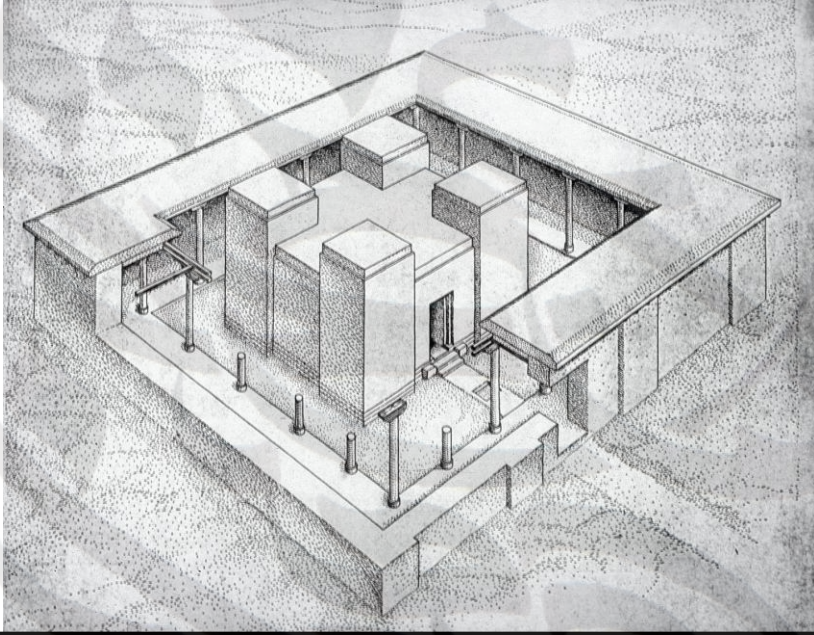
آثار: معابد، کلاوها، دژهای پیرامون دریاچه وان

شرح: ساخت آثار معماری چهار گوش با تیر و ستون و آسمانه تخت

معبد اورارتویی در آلتین تپه

اورارتو - معماری اورارتویی - معبد آلتین تپه

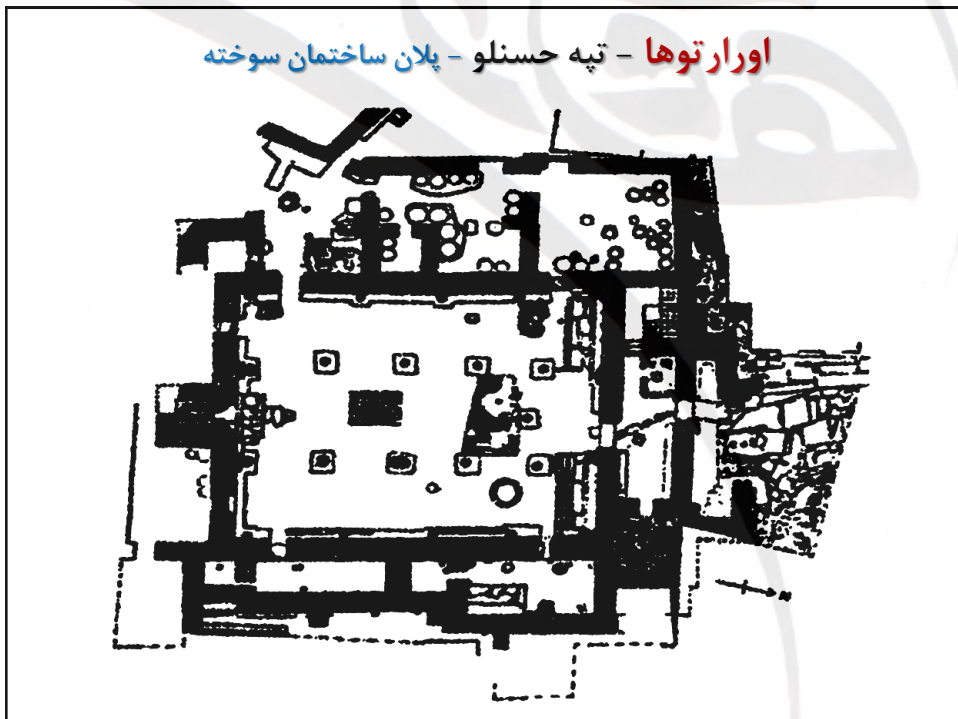
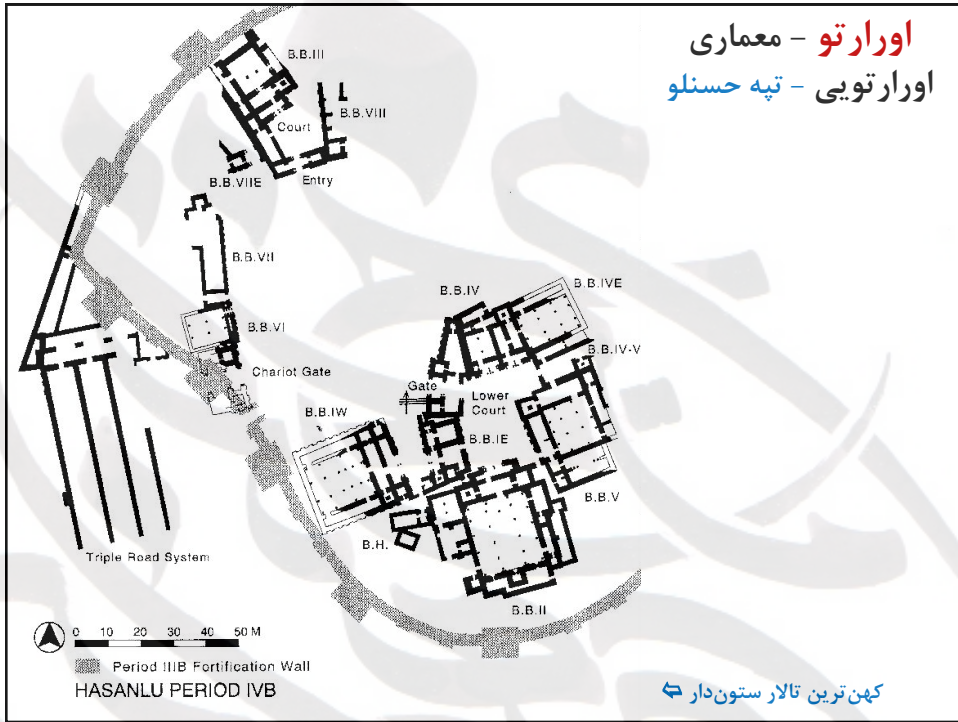

اورارتوها - تپه حسنلو - منظره عمومی

شرح: آثار هنری از اقوام مانایی، اورارتوها و ماد

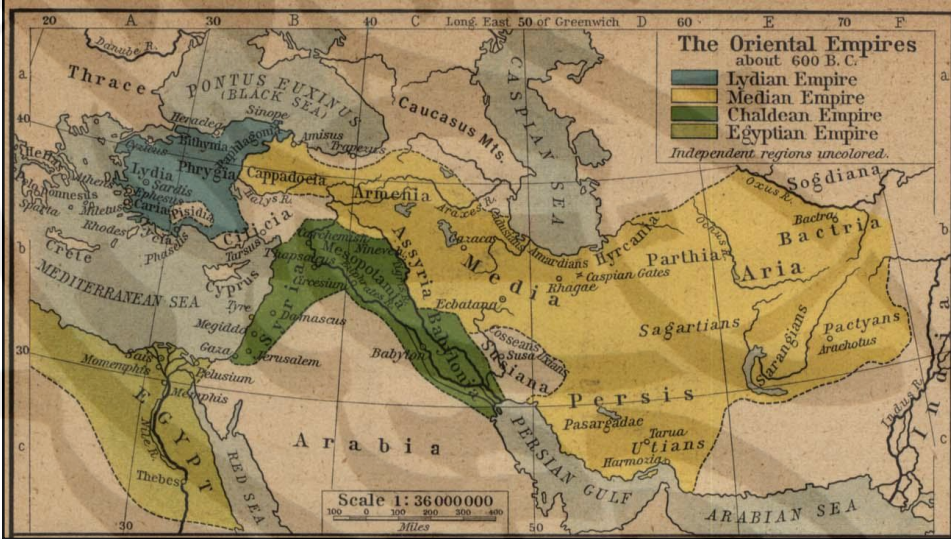
مکان: نزدیک نقده، آذربایجان غربی

مادها - پادشاهی ماد

تاریخ پیدایش: سال ۷۲۸ پیش از میلاد توسط دیاکو
تاریخ فروپاشی: سال ۵۵۰ پیش از میلاد توسط کورش کبیر
پایتخت: هگمتانه (اکباتان)

مادها - معماری ماد

معماری ماد، مادر معماری هخامنشی است.

معماری ماد دارای دورکن است: معماری معمولی: تالار ستون دار و معبد آتش

معماری صخره‌ای: گور دخمه‌ها

مادها - مقبره صخره‌ای - فخریگاه (فخریکا)

قدمت : هزاره نخست پیش از میلاد

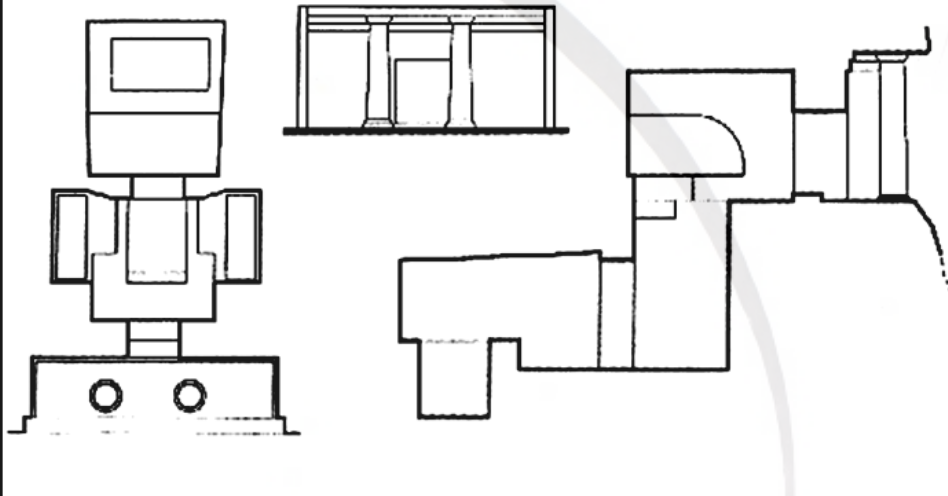
مکان : مهاباد، آذربایجان غربی

مادها - مقبره صخره‌ای - شیرین و فرهاد

مکان : صحنه، کرمانشاه

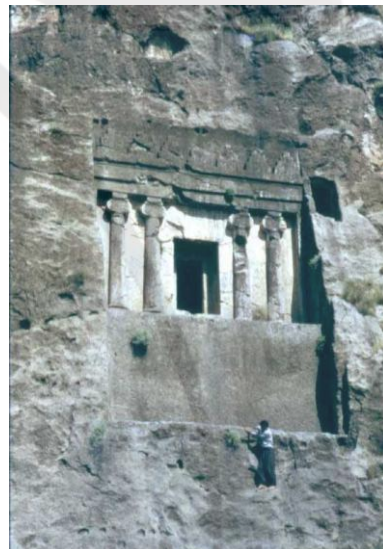
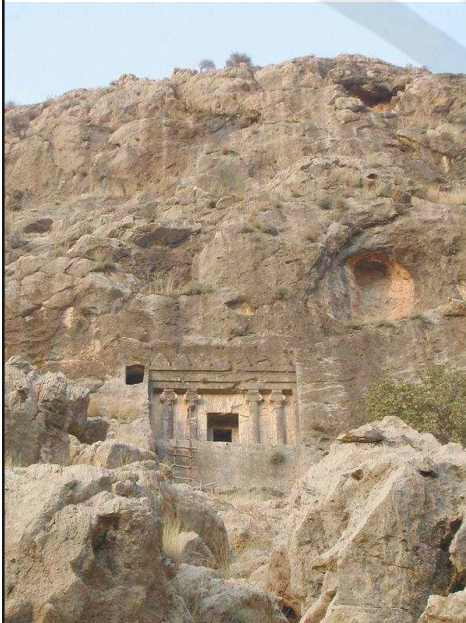
قدمت : ماد یا هخامنشی

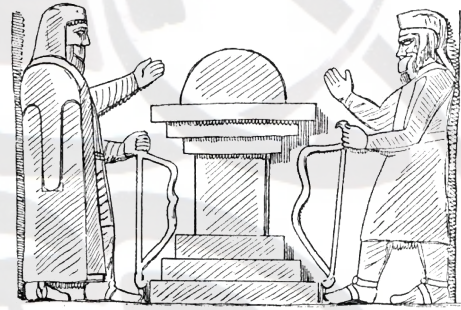
مادها - مقبره صخره‌ای - داو دختر

مکان: فهلپان، فارس
قدمت: ماد یا هخامنشی

مادها - مقبره صخره‌ای - قیز قاپان

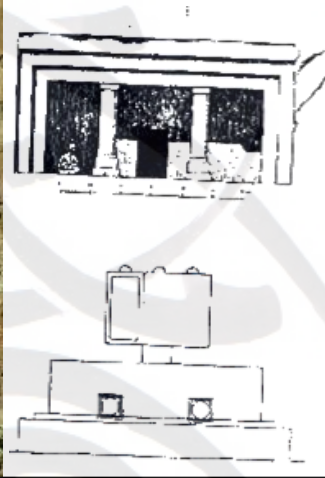
مکان: سورداشی (سلیمانیه)، عراق
قدمت: ماد یا هخامنشی

مادها - مقبره صخره‌ای - دکان داوود

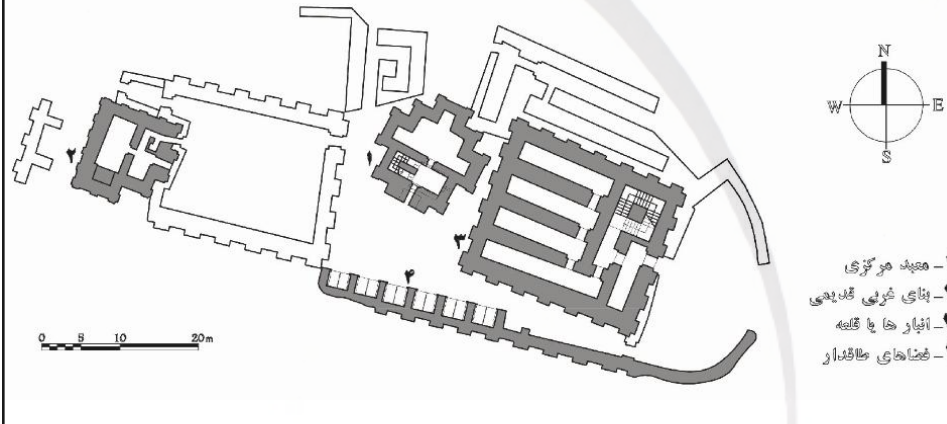
مکان: سر پل ذهاب، کرمانشاه
قدمت: ماد یا هخامنشی

مادها - تپه نوشیجان - پلان

ویژگی‌های معماری: تاق‌ها از گونه هلالی و به روش ضریبی

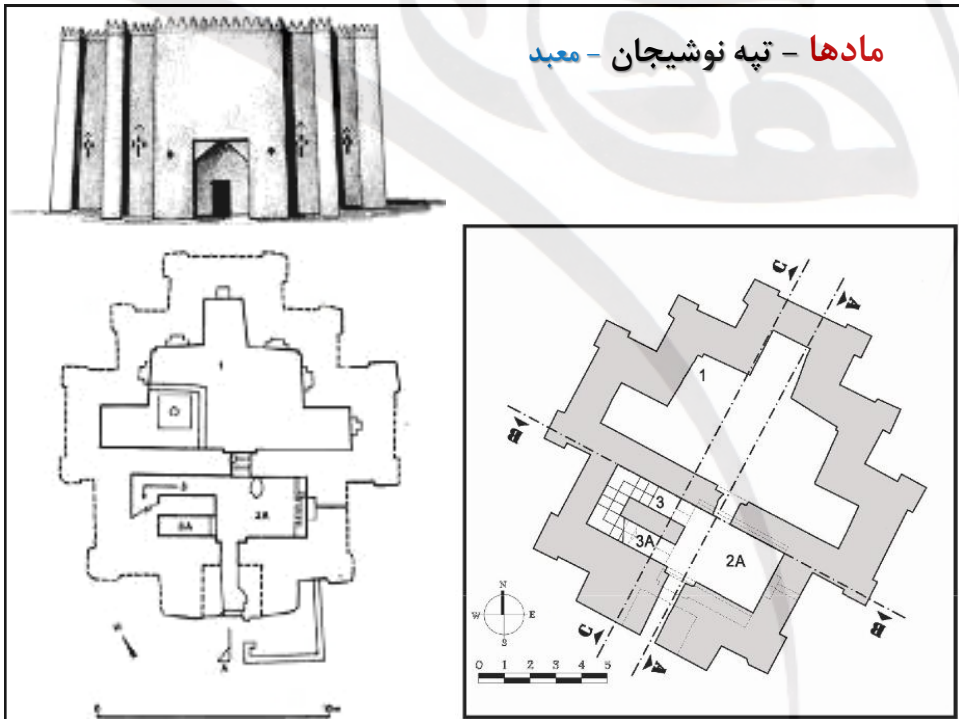
مکان: ملایر، همدان

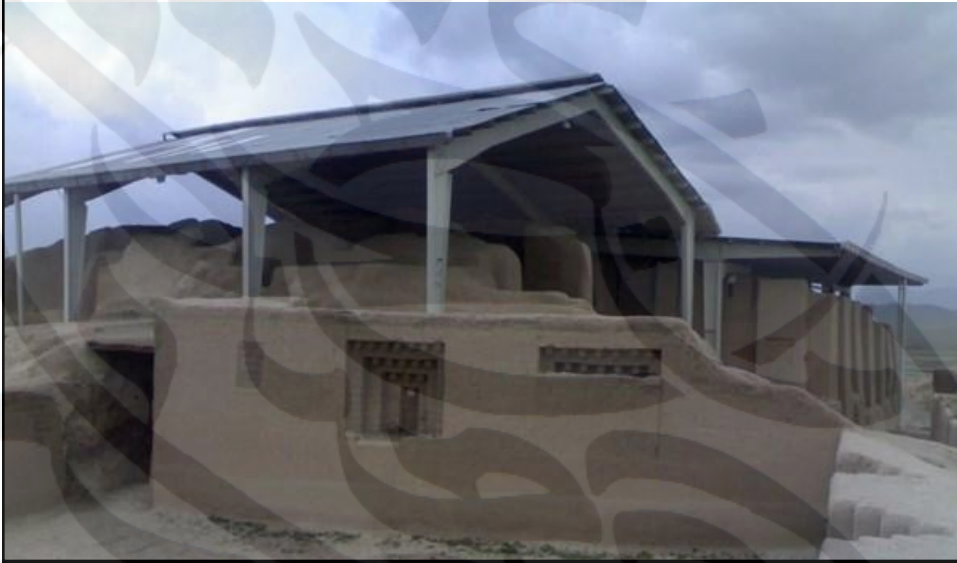
مادها - تپه نوشیجان - پلان

مادها - تپه نوشیجان - معبد

مادها - تپه نوشیجان - منظره عمومی

مادها - تپه نوشیجان - عبادتگاه

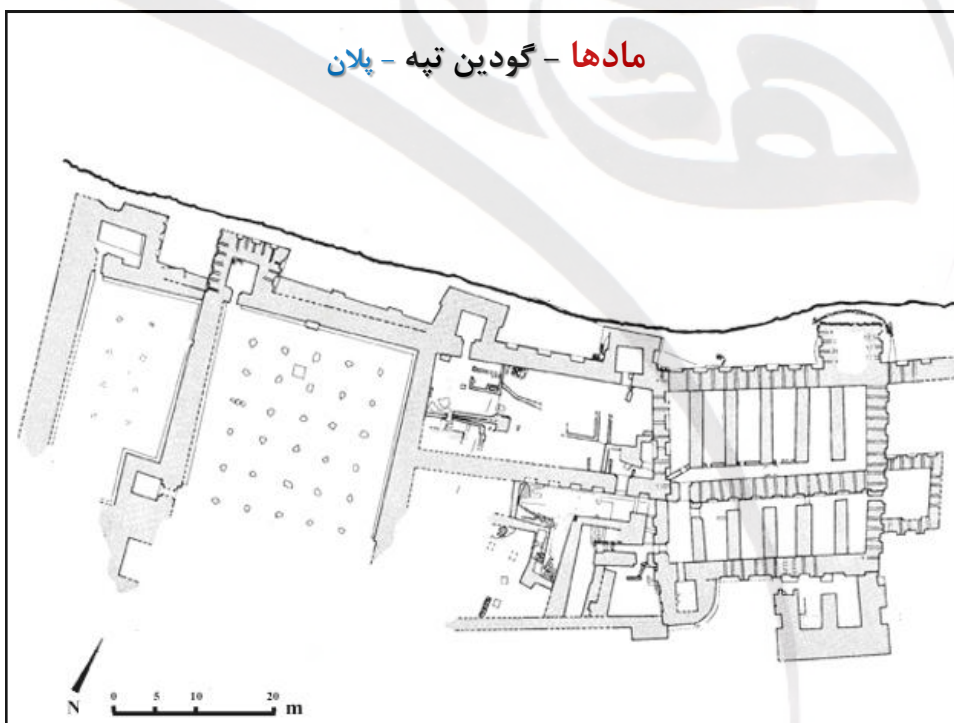
مادها - گودین تپه - منظره عمومی

قدمت: هزاره ششم تا هزاره نخست پیش از میلاد

مکان: ۶ کیلومتری شهر کنگاور، کرمانشاه

مادها - گودین تپه - پلان

مادها - تپه گیان - منظره عمومی

قدمت: حدود ۳۷۰۰ پیش از میلاد

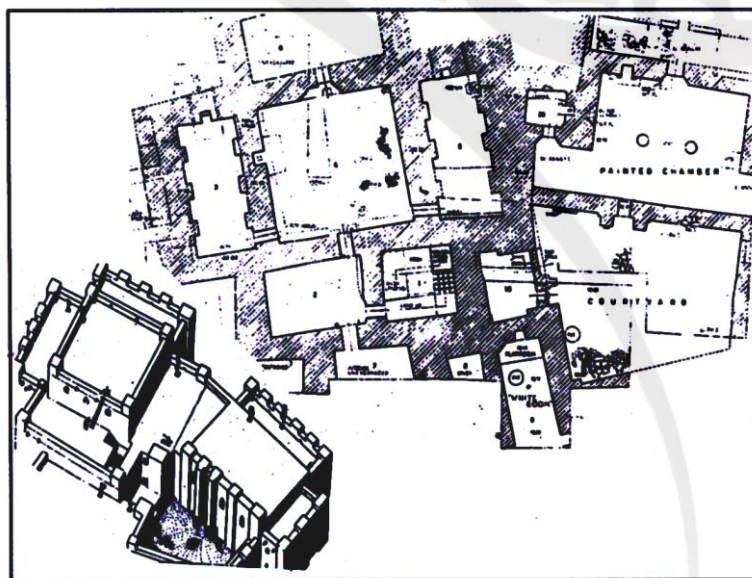
مکان: ۱۹ کیلومتری نهاوند، همدان

مادها - تپه باباجان - پلان

قدمت: هزاره اول پیش از میلاد

مکان: نورآباد، لرستان

مادها - تپه حصار - منظره عمومی

قدمت: هزاره چهارم تا هزاره اول پیش از میلاد

مکان: دامغان، سمنان

مادها - تپه زیویه - منظره عمومی

پیشینه: حدود ۷۰۰ پیش از میلاد

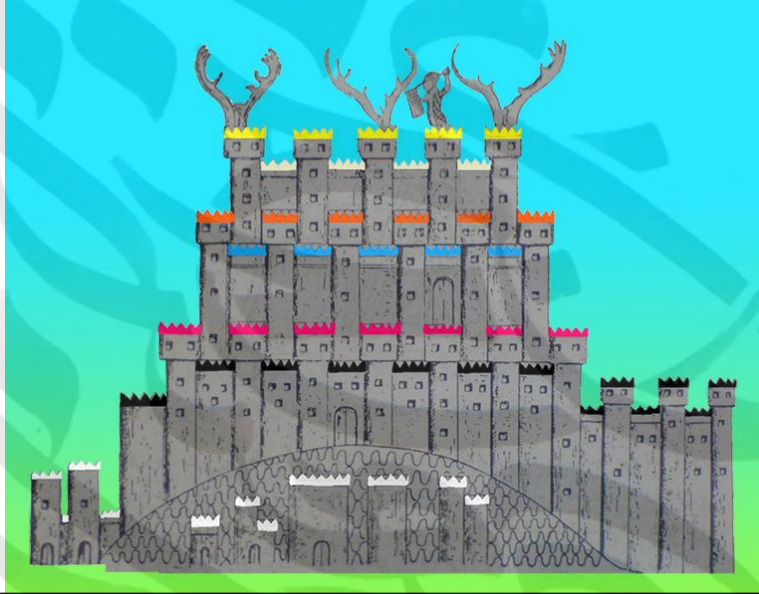
مکان: ۵۵ کیلومتری سقز، کردستان

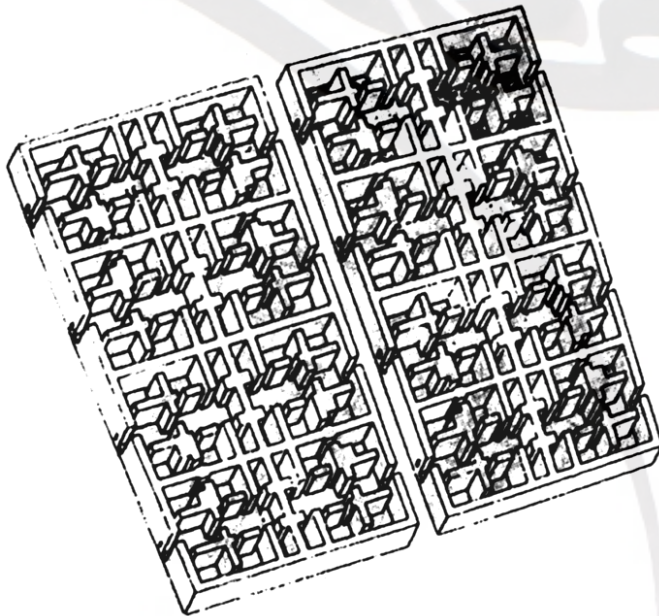
مادها - تپه هگمتانه - قصر هفت حصار

پایتخت مادها: اواخر سده ۸ پیش از میلاد

بنیانگذاری شهر: حدود سده ۱۷ پیش از میلاد

مادها - تپه هگمتانه - محله‌ها

مادها - تپه هگمتانه - محله‌ها

مادها - شهرسازی

معماری هخامنشیان

پژوهش و تنظیم: محمد رضا دهقانی
ساسان جهادیان

هخامنشیان - امپراتوران هخامنشی

۱. کوروش کبیر (۵۵۹ تا ۵۳۹ پیش از میلاد)
۲. کمبوجیه (۵۳۹ تا ۵۲۲ پیش از میلاد)
۳. داریوش بزرگ (۵۲۲ تا ۴۸۶ پیش از میلاد)
۴. خشایارشا (۴۸۶ تا ۴۶۶ پیش از میلاد)
۵. اردشیر نخست (۴۶۶ تا ۴۲۴ پیش از میلاد)
۶. داریوش دوم (۴۲۴ تا ۴۰۴ پیش از میلاد)
۷. اردشیر دوم (۴۰۴ تا ۳۵۸ پیش از میلاد)
۸. اردشیر سوم (۳۵۸ تا ۳۳۶ پیش از میلاد)
۹. داریوش سوم (۳۳۶ تا ۳۳۰ پیش از میلاد)

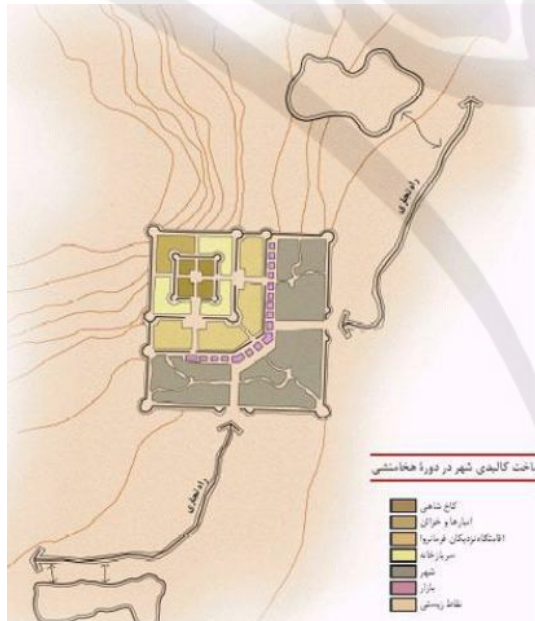
هخامنشیان - گستره امپراتوری زمان کوروش کبیر

نبرد ایسوس (داریوش سوم و اسکندر مقدونی)

هخامنشیان - شهرسازی

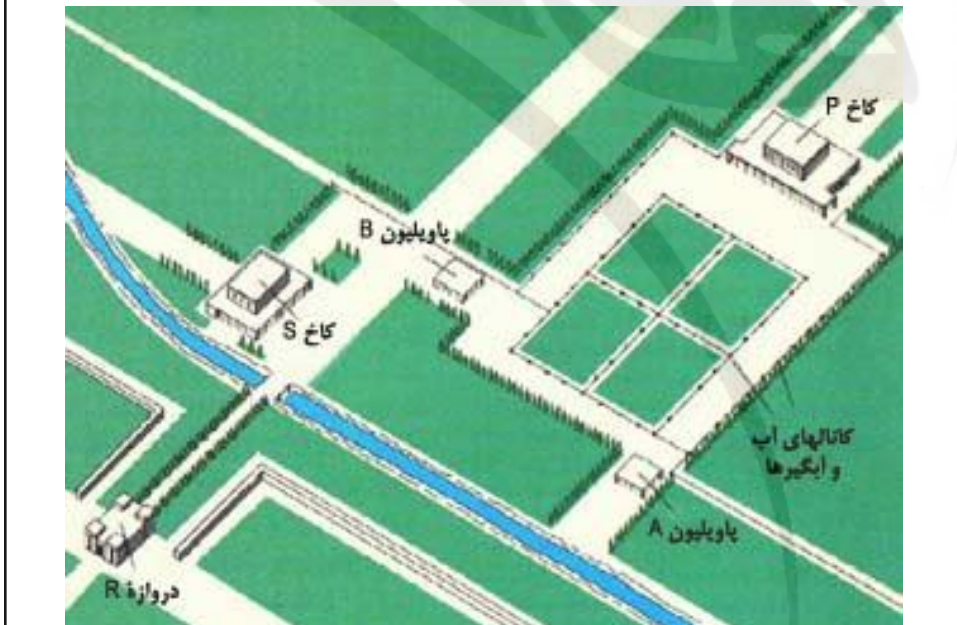

هخامنشیان - پاسارگاد

پیشینه: سده ۶ پیش از میلاد
مکان: پاسارگاد (دشت مرغاب)، فارس
ویژگی‌ها: نخستین پایتخت هخامنشیان،
گسستگی و برون‌گرایی مجموعه معماری

هخامنشیان - پاسارگاد - باغ‌سازی

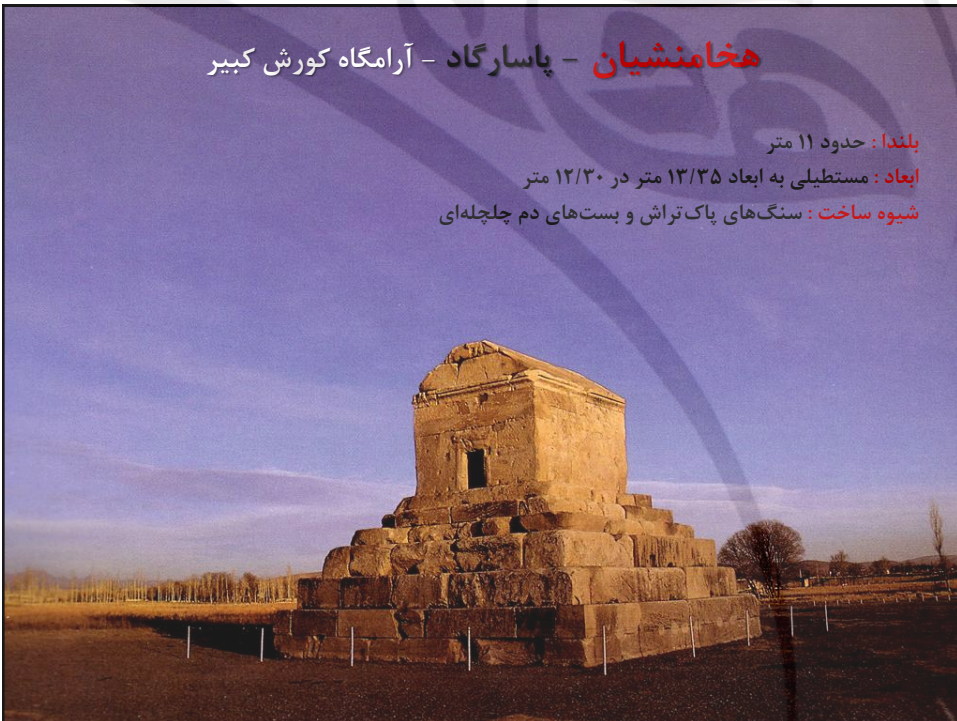
هخامنشیان - پاسارگاد - باغ سازی

شرح : نخستین نمونه باغ سازی ایرانی
ابعاد طرح چهار باغ : ۳۰۰ متر در ۲۵۰ متر

هخامنشیان - پاسارگاد - آرامگاه کوروش کبیر

بلندا : حدود ۱۱ متر
ابعاد : مستطیلی به ابعاد ۱۳/۳۵ متر در ۱۲/۳۰ متر
شیوه ساخت : سنگ های پاک تراش و بست های دم چلچله ای

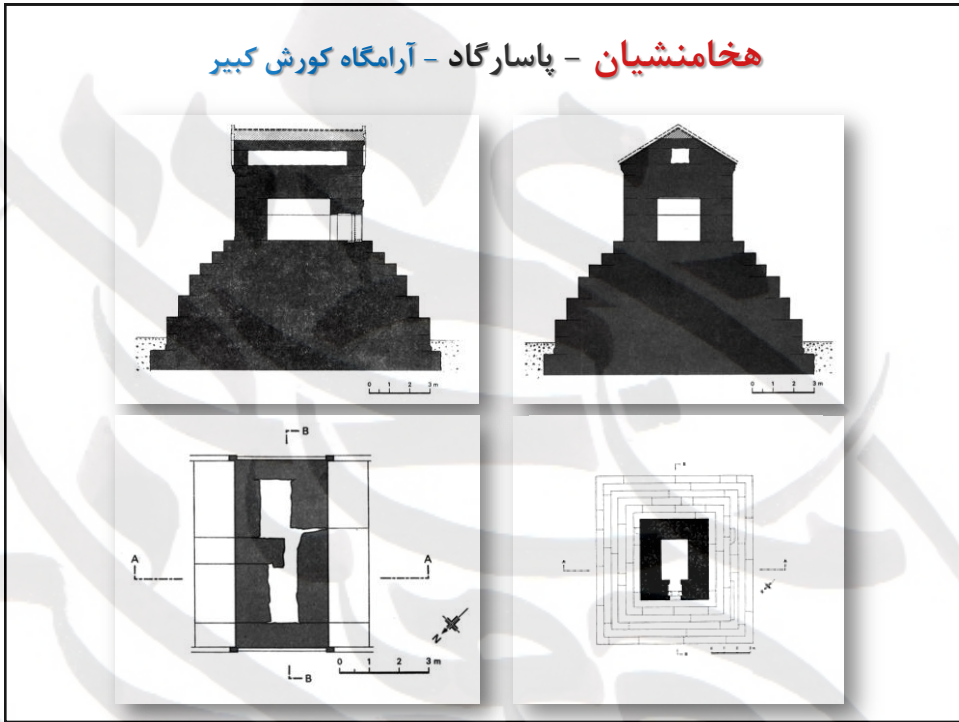

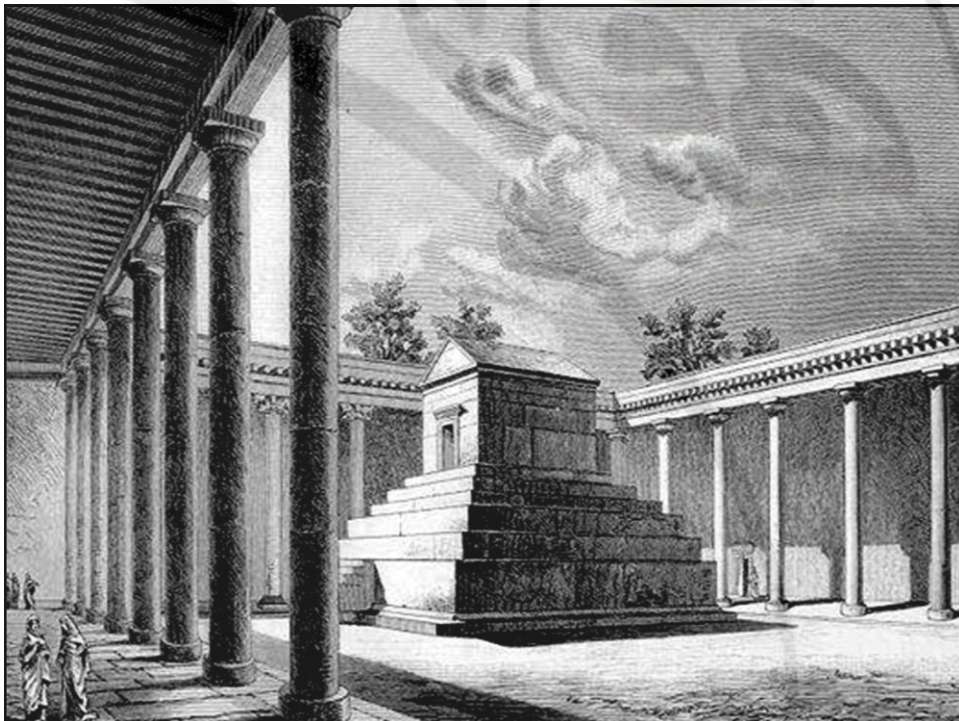
هخامنشیان - پاسارگاد - آرامگاه کوروش کبیر

هخامنشیان - پاسارگاد - آرامگاه کوروش کبیر

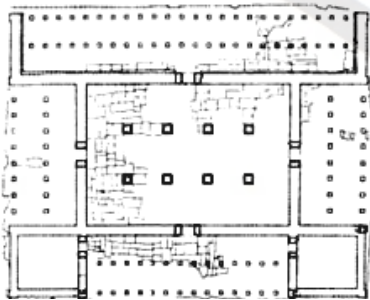
هخامنشیان - گور دختر

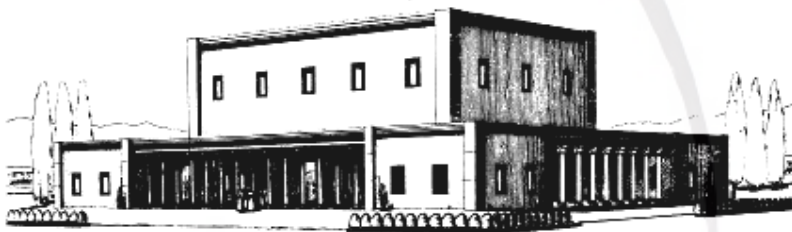
مکان: روستای پشت پر، ۵۰ کیلومتری شمال شرقی
برازجان، استان یوشهر
بلندا: ۴/۵ متر
تعداد سنگ‌های بکار رفته: ۲۴ قطعه

هخامنشیان - پاسارگاد - کاخ بارعام

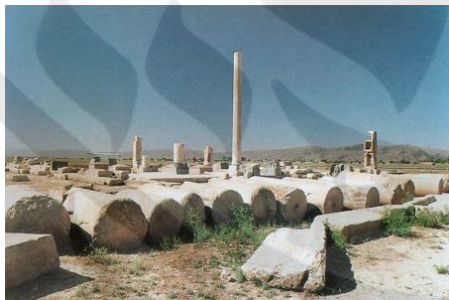
پیشینه: حدود ۵۴۶ تا ۵۳۰ پیش از میلاد
مکان: ۱۲۵۰ متری شمال شرقی آرامگاه کوروش
تالار مرکزی: ۳۲/۳۵ متر در ۲۲/۱۴ متر و ۱۸ متر
ارتفاع
سرستون: اسب و شیر

هخامنشیان - پاسارگاد - کاخ بارعام

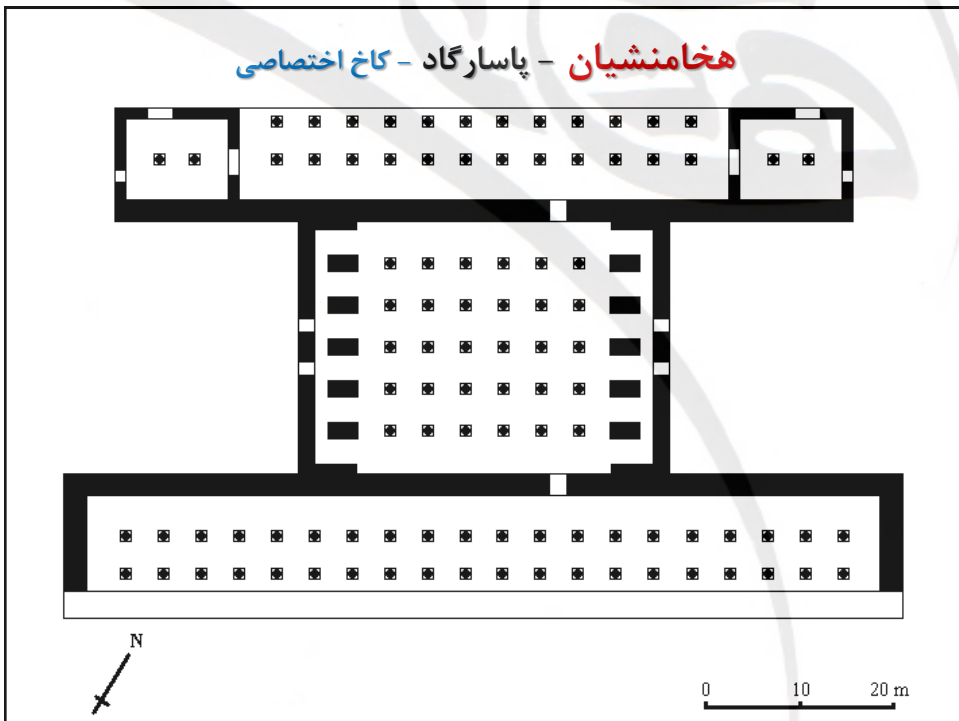

هخامنشیان - پاسارگاد - کاخ بارعام

هخامنشیان - پاسارگاد - کاخ بارعام

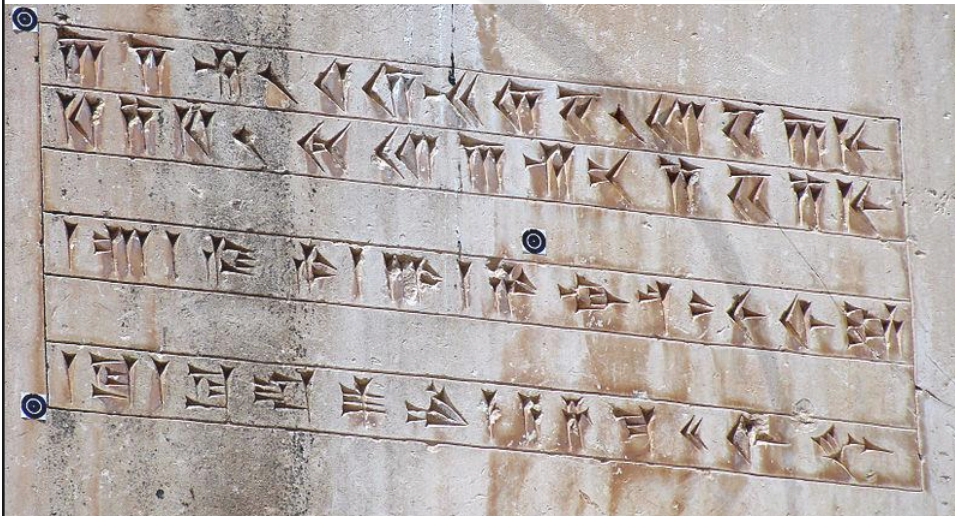

هخامنشیان - پاسارگاد - کاخ اختصاصی

هخامنشیان - پاسارگاد - کاخ اختصاصی

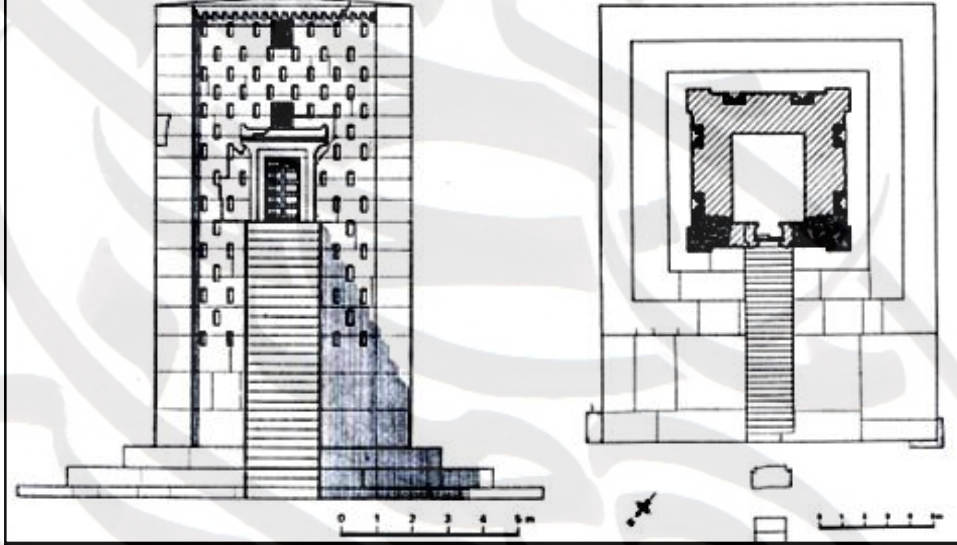

هخامنشیان - پاسارگاد - آرامگاه کمبوجیه

بلندای دیوارها : ۱۲/۴۰ متر

پیشینه : حدود ۵۴۰ تا ۵۲۰ پیش از میلاد

بلندای کل : حدود ۱۴ متر

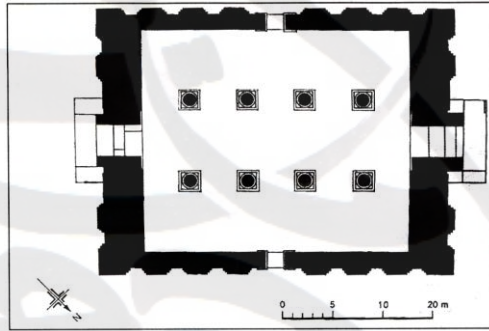

هخامنشیان - پاسارگاد - آرامگاه کمبوجیه

هخامنشیان - پاسارگاد - کاخ دروازه ورودی

پیشینه: حدود ۵۴۰ تا ۵۳۰ پیش از میلاد
مکان: ۳۰۰ متری جنوب شرقی کاخ بارعام
تالار مرکزی: ۲۸/۵ متر در ۲۵/۵ متر
ارتفاع تالار: ۱۶ متر
سرستون: گاو

هخامنشیان - پاسارگاد - کاخ دروازه ورودی

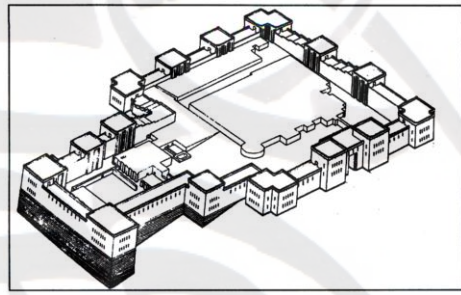

نقش هاریونوکرات (یکی از خدایان مصر باستان)

هخامنشیان - پاسارگاد - تخت سلیمان

مکان: ۳۲۰۰ متری شمال آرامگاه
وسعت سکو: حدود ۶۰۰۰ متر مربع

هخامنشیان - پاسارگاد - تخت سلیمان

هخامنشیان - پاسارگاد - آتشدان سنگی

بلندا: حدود ۲/۱۰ متر

مکان: یک کیلومتری شمال غربی کاخ اختصاصی

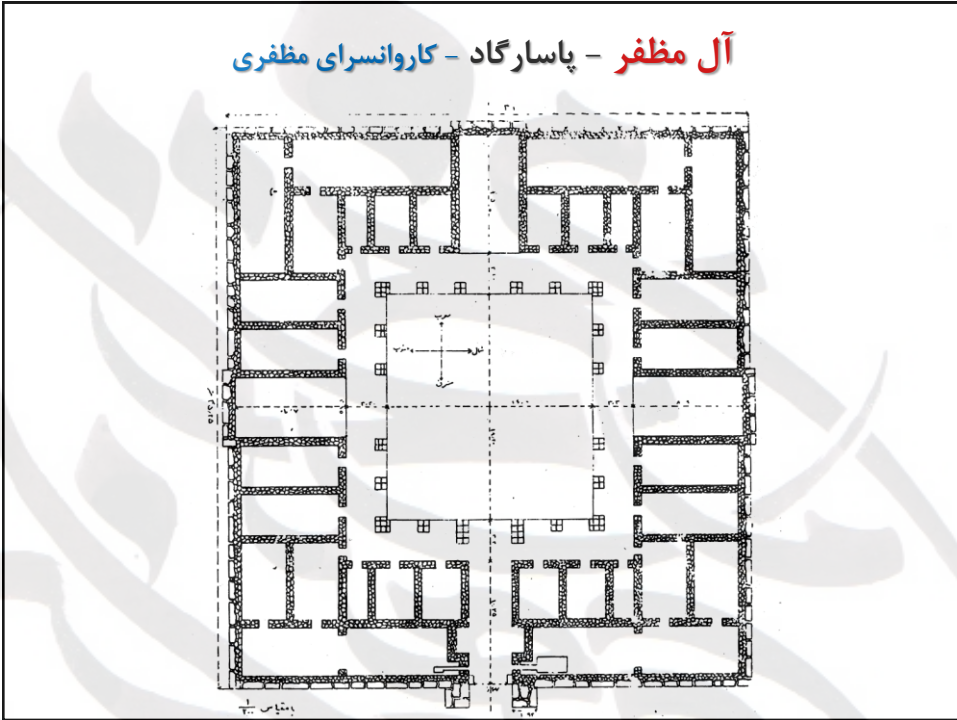

آل مظفر - پاسارگاد - کاروانسرای مظفری

پیشینه: حدود قرن ۶ هجری

آل مظفر - پاسارگاد - کاروانسرای مظفری

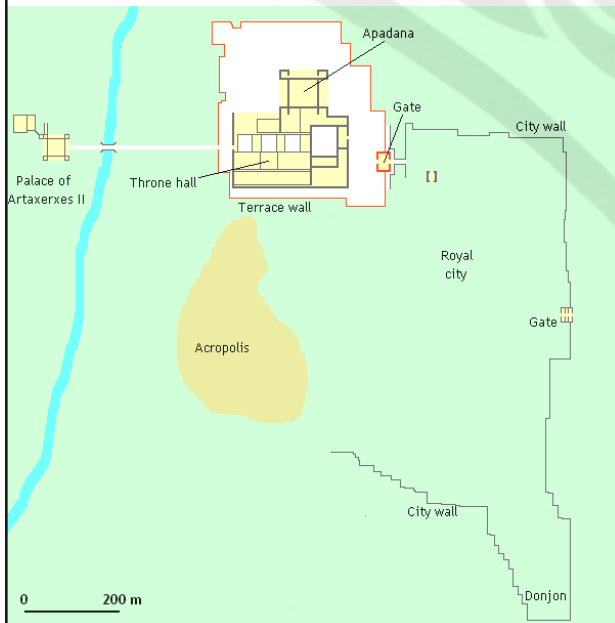
هخامنشیان - لوح کوروش کبیر

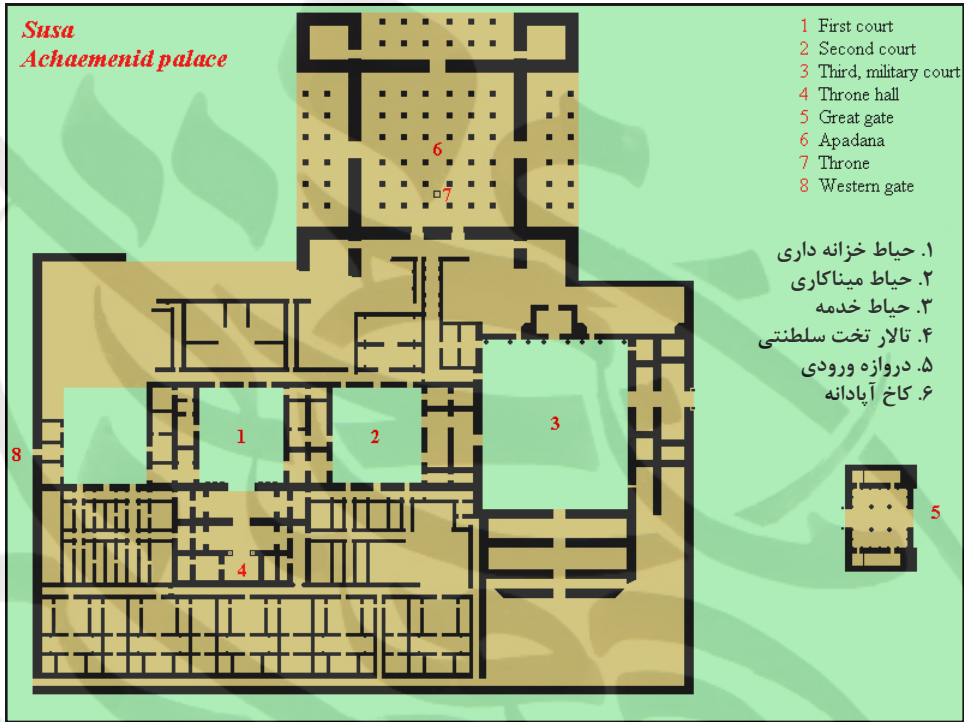
هخامنشیان - داریوش کبیر

هخامنشیان - کاخ‌های شوش - پلان

پیشینه: حدود ۵۲۰ پیش از میلاد
مکان: گورستان عیلامی، شوش، خوزستان
ابعاد صفا: ۲۵۰ متر در ۱۵۰ متر
بلندای ستون‌های کاخ آپادانا: حدود ۲۰ متر
تعداد تالارها و اتاق‌ها: ۱۱۰
تعداد حیاط‌ها: ۶

هخامنشیان - کاخ‌های شوش - آپادانا

هخامنشیان - کاخ‌های شوش - آجر لعاب‌دار

هخامنشیان - مجموعه پارسه

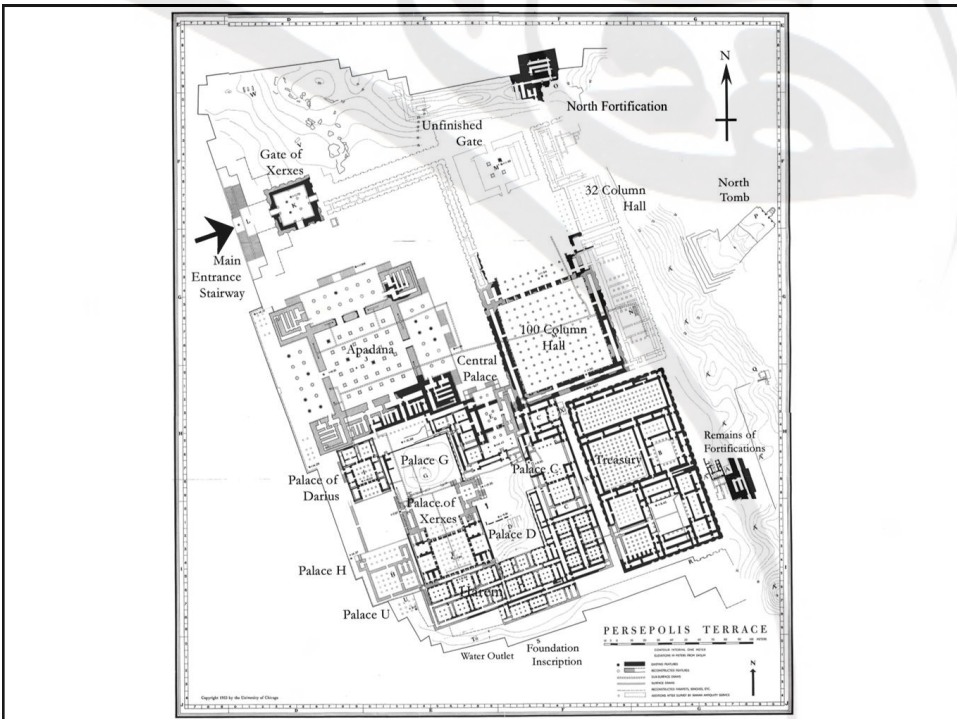
پیشینه: حدود ۵۱۲ پیش از میلاد تا ۳۳۱ پیش از میلاد (نا تمام)

مکان: نزدیک مرودشت، فارس، ایران

وسعت صفا: حدود ۱۳۵ هزار مترمربع

ابعاد مجموعه: ۳۰۰ متر (شرقی - غربی) در ۴۵۰ متر (شمالی - جنوبی)

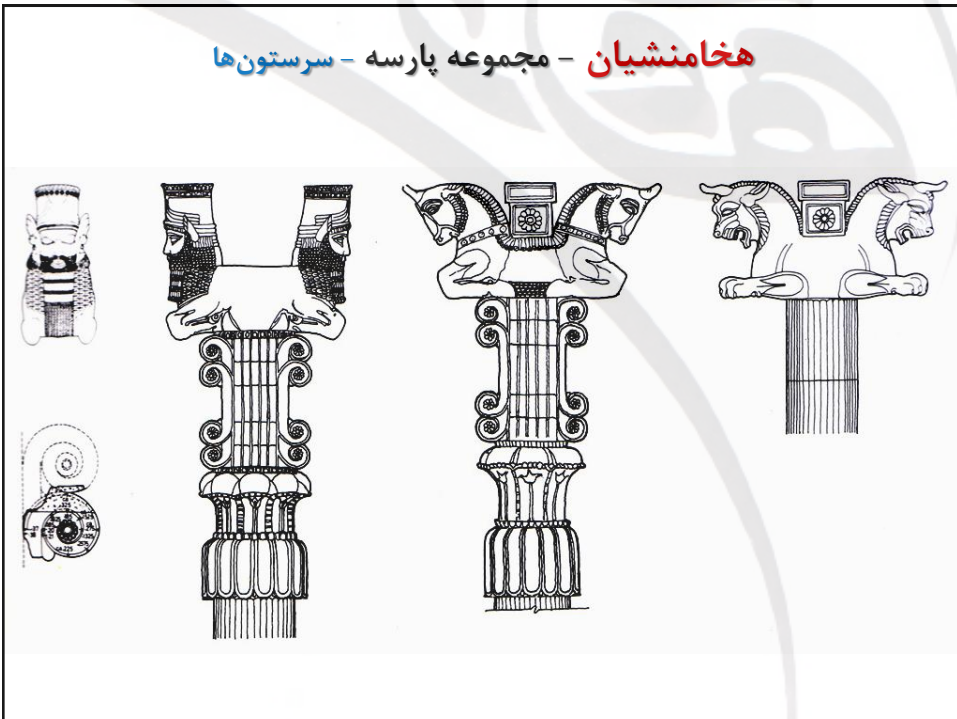
دوره‌های اصلی ساخت: داریوش بزرگ و خشایارشا

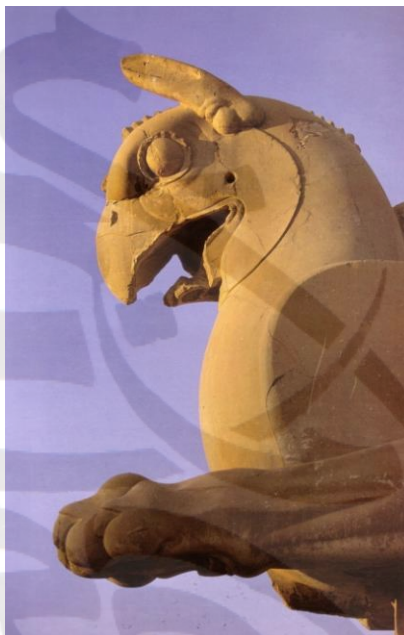

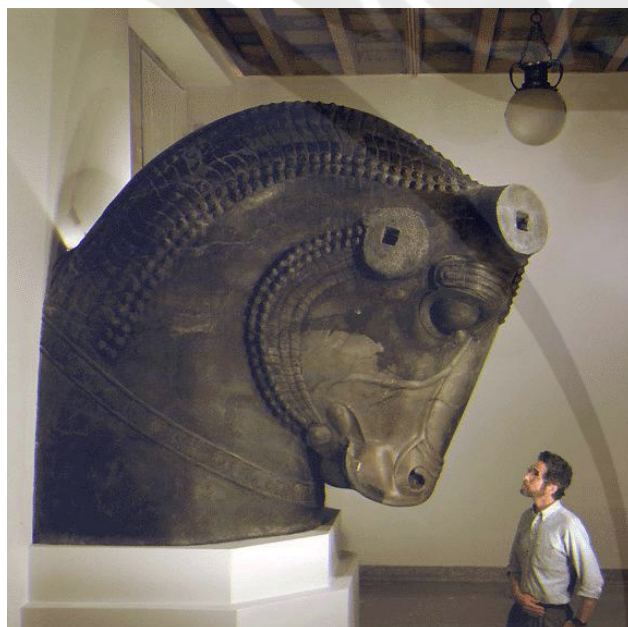
هخامنشیان - مجموعه پارسه - سرستون‌ها

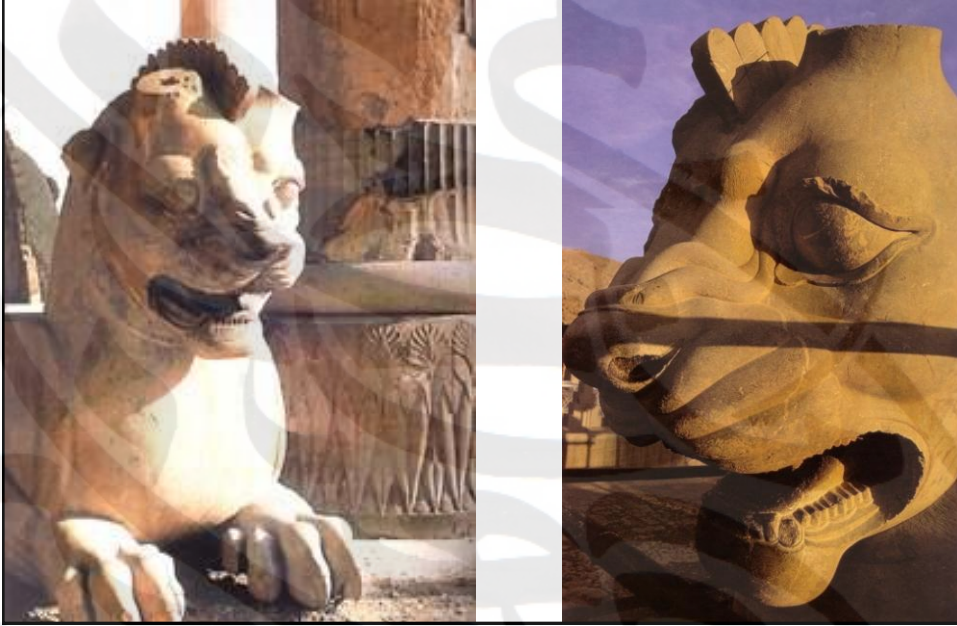
هخامنشیان - مجموعه پارسه - سرستون‌ها

هخامنشیان - مجموعه پارسه - سرستون‌ها

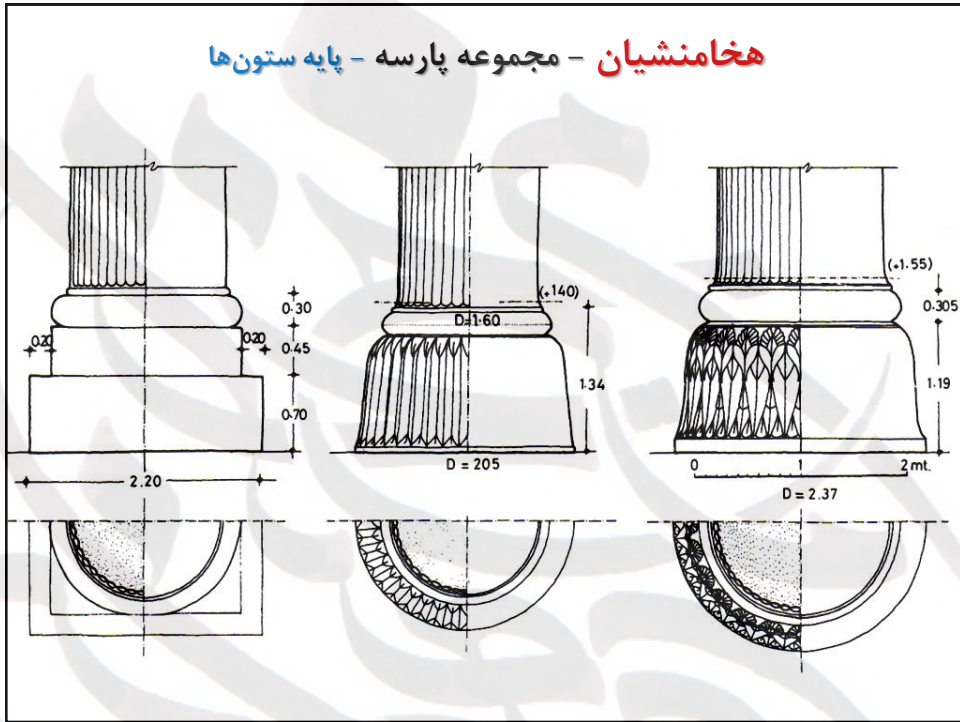

هخامنشیان - مجموعه پارسه - سرستون‌ها

هخامنشیان - مجموعه پارسه - سرستون‌ها

هخامنشیان - مجموعه پارسه - پلکان ورودی

خیز پله‌ها: ۱۰ سانتیمتر

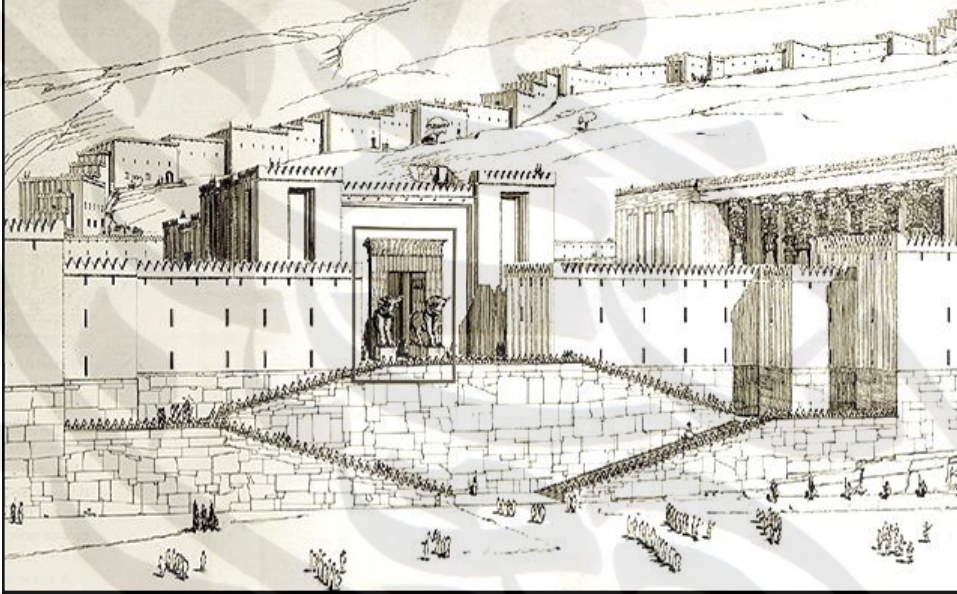
عرض کف پله‌ها: ۳۷/۵ سانتیمتر

طول پلکان: ۶/۹۰ متر

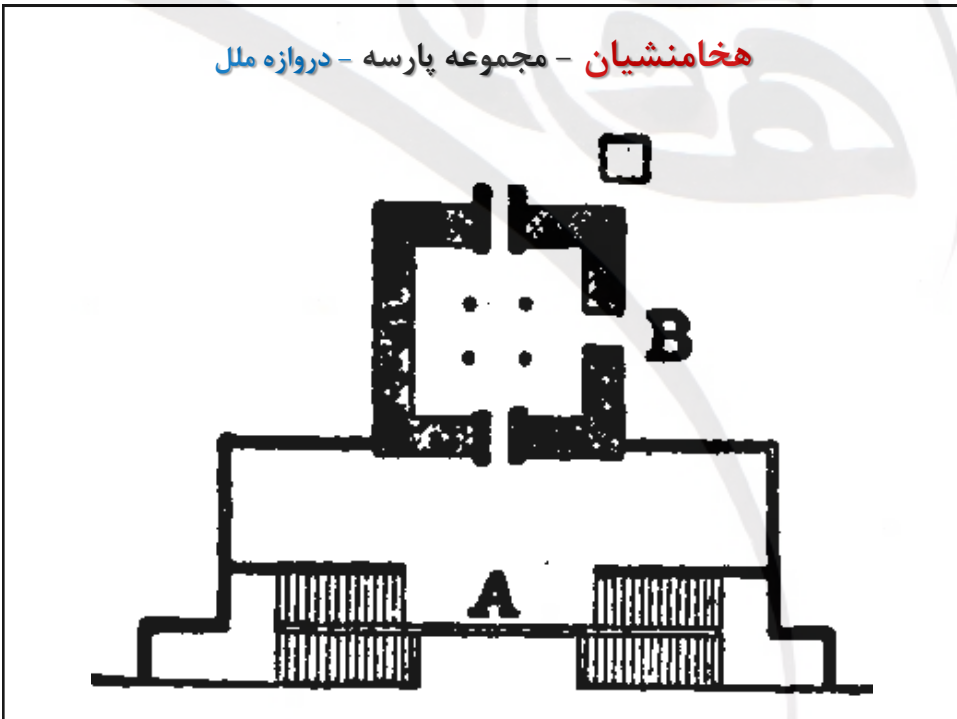

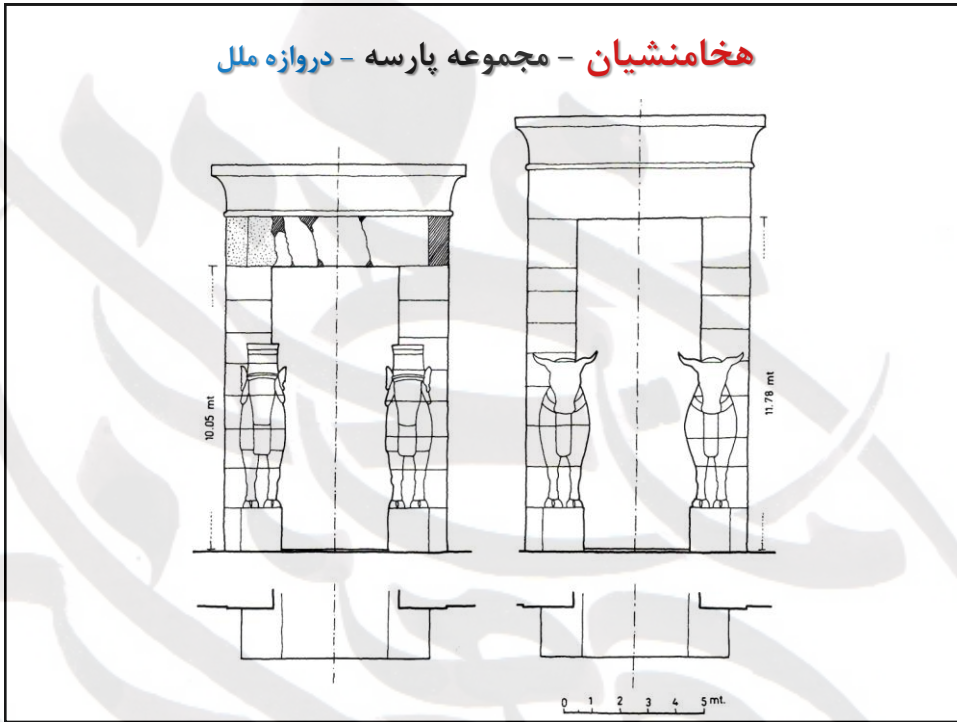
هخامنشیان - مجموعه پارسه - دروازه ملل

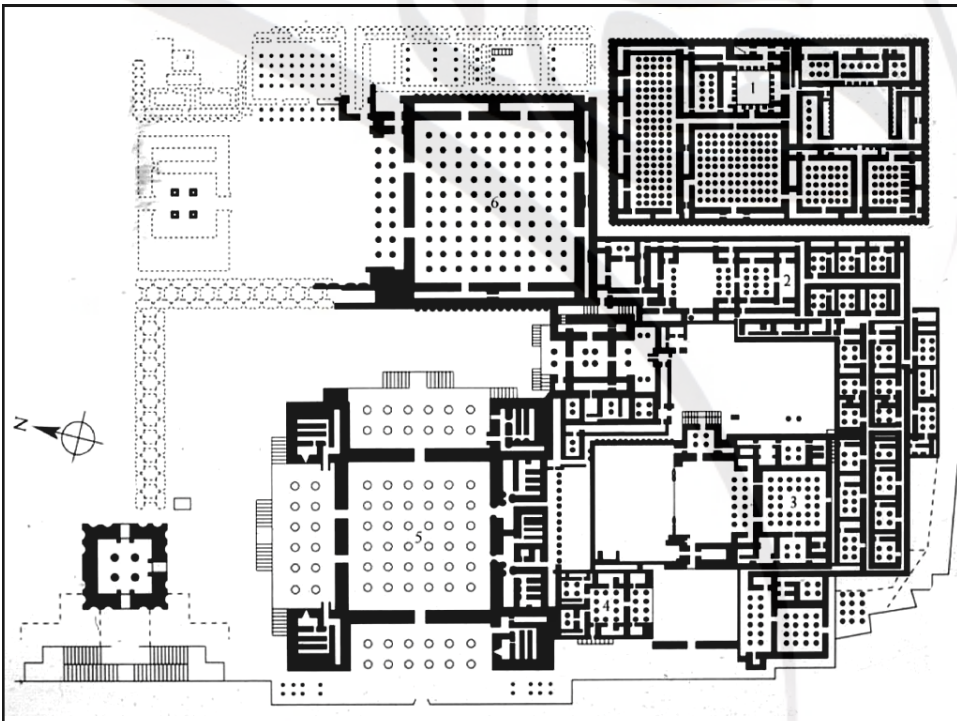
فاصله تا پلکان بزرگ ورودی: ۱۵ متر وسعت تالار: ۶۲۵ مترمربع دوره ساخت: پادشاهی خشایارشا

هخامنشیان - مجموعه پارسه - دروازه ملل

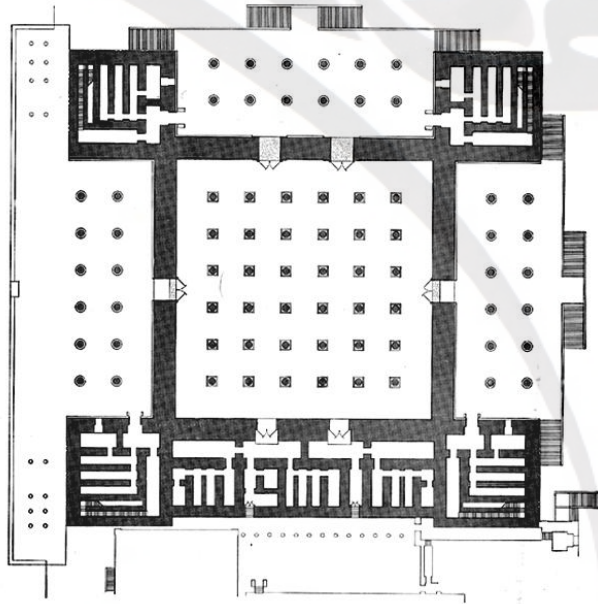

هخامنشیان - مجموعه پارسه - آپادانا

وسعت تالار: ۳۶۰۰ مترمربع
بلندای ستون‌ها: ۲۶/۱۹ متر
پیشینه: پادشاهی داریوش بزرگ
دوره تکمیل(؟): پادشاهی خشایارشا
ورودی‌ها: ۶ (۲ ورودی در شمال و جنوب و ۱ ورودی در شرق و غرب)
ضخامت دیوار: ۵/۵ متر
تعداد نمایندگان حجاری شده بر پلکان‌ها: ۲۳
سرزمین

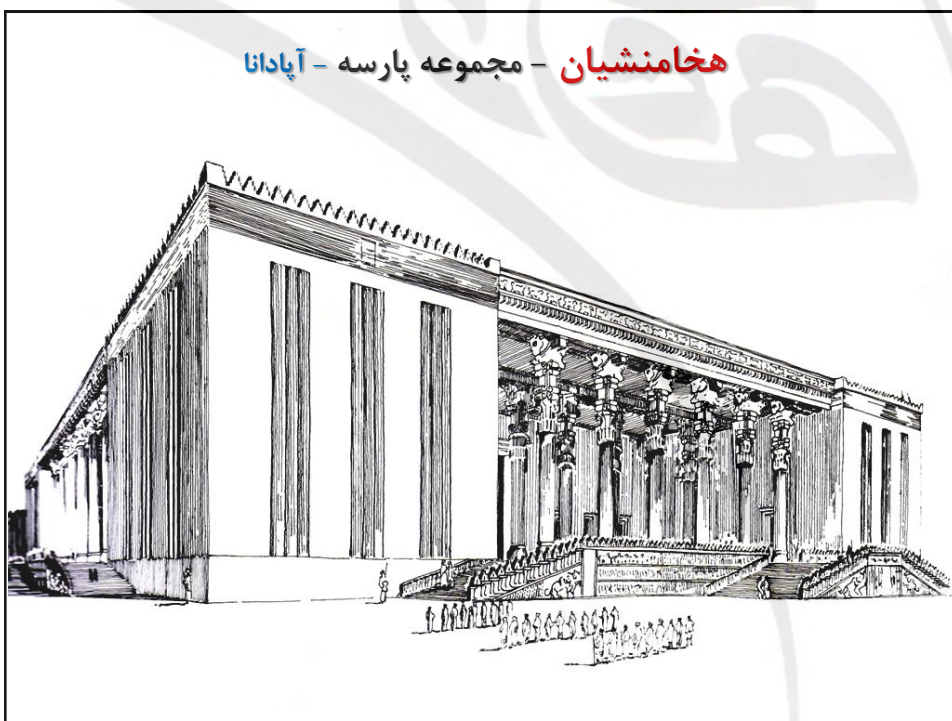
هخامنشیان - مجموعه پارسه - آپادانا

هخامنشیان - مجموعه پارسه - آپادانا

هخامنشیان - مجموعه پارسه - آپادانا

هخامنشیان - مجموعه پارسه - آپادانا

هخامنشیان - مجموعه پارسه - آپادانا

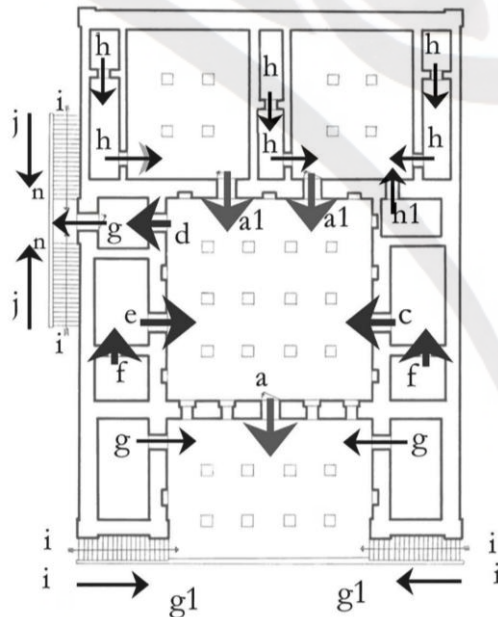
هخامنشیان - مجموعه پارسه - تچر

دوره ساخت تزئینات: پادشاهی خشایارشا
تعداد ستون‌های تالار مرکزی: ۱۲ (۳*۴ ردیف)

بیشینه: پادشاهی داریوش بزرگ
دوره ساخت پلکان غربی: پادشاهی اردشیر سوم

هخامنشیان - مجموعه پارسه - تچر

هخامنشیان - مجموعه پارسه - تچر

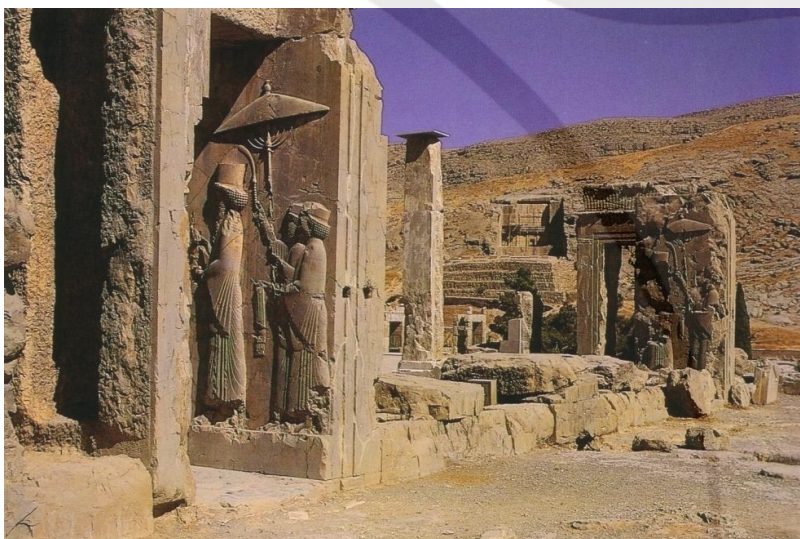
هخامنشیان - مجموعه پارسه - هدیش

تعداد ستون‌های تالار مرکزی: ۳۶ (۶*۶ ردیف)

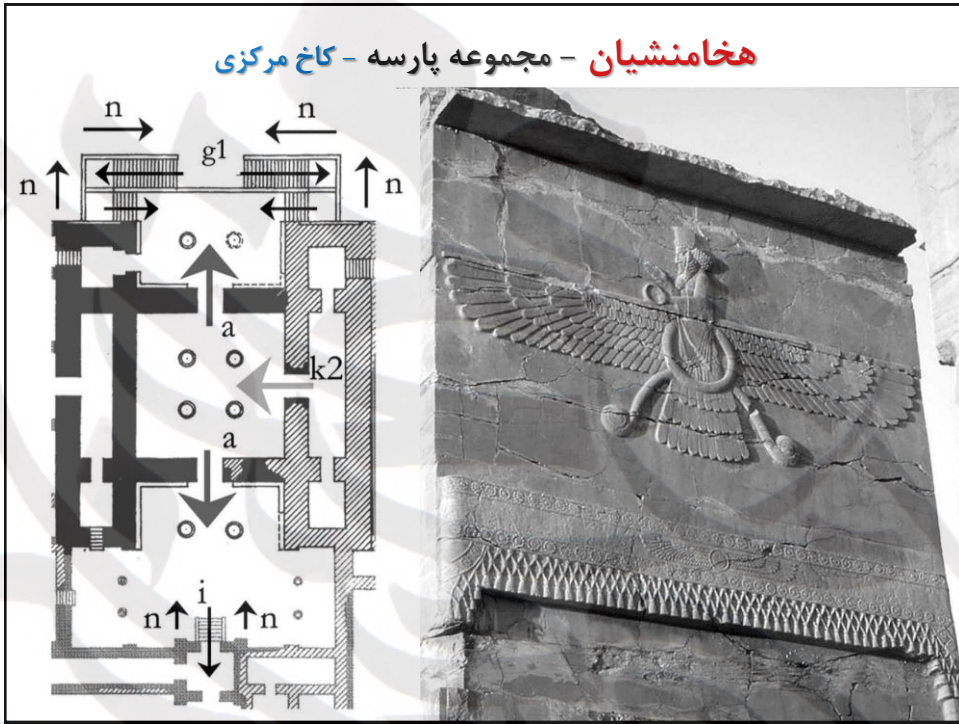
تعداد ستون‌های ایوان شمالی: ۱۲ (۲*۶ ردیف)

پیشینه: پادشاهی خشایارشا

وسعت تالار مرکزی: ۱۳۳۲ مترمربع

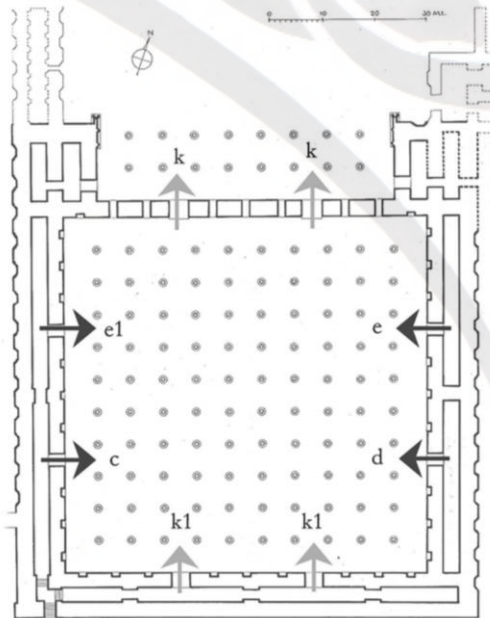
هخامنشیان - مجموعه پارسه - صد ستون سنگی

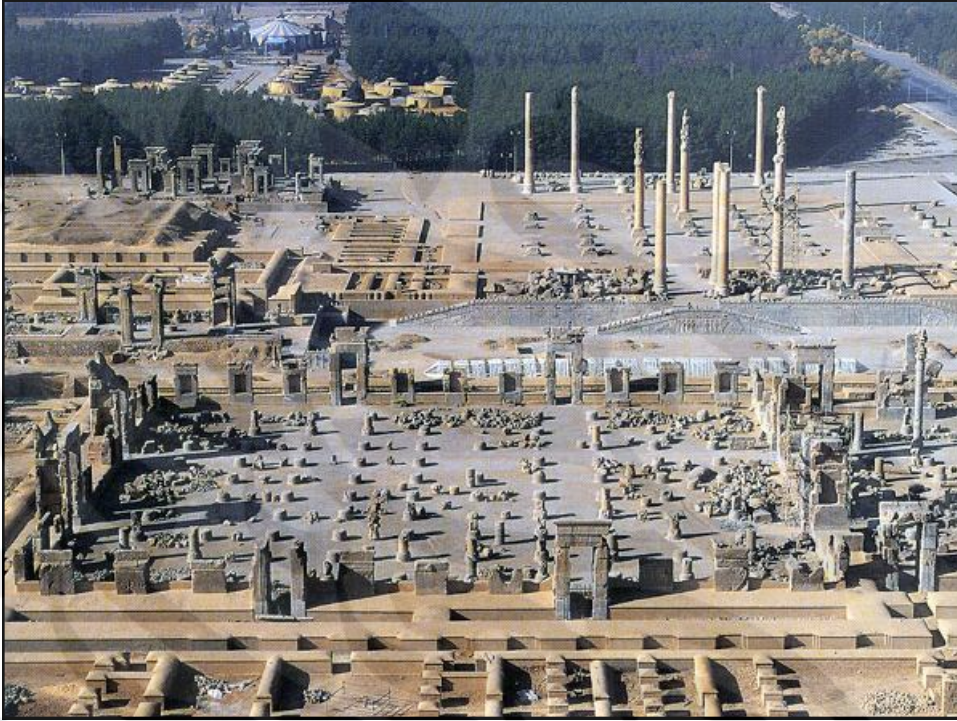
تعداد ورودی‌ها : ۸ (۲ ورودی در هر سمت)
بلندای ستون‌ها : ۱۲ متر

دوره ساخت : پادشاهی خشایارشا
وسعت تالار : ۴۹۰۰ مترمربع

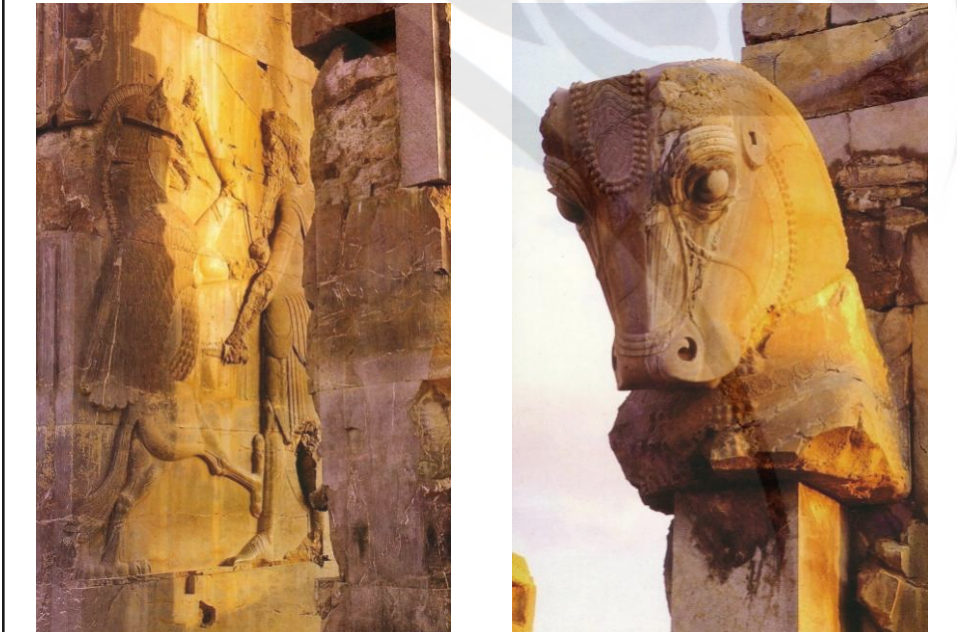

هخامنشیان - مجموعه پارسه - صد ستون سنگی

هخامنشیان - مجموعه پارسه - صد ستون سنگی

هخامنشیان - مجموعه پارسه - کاخ ملکه

هخامنشیان - مجموعه پارسه - حرمسرا

هخامنشیان - مجموعه پارسه - دروازه ناتمام

هخامنشیان - مجموعه پارسه - خزانه

پیشینه: پادشاهی خشایارشا

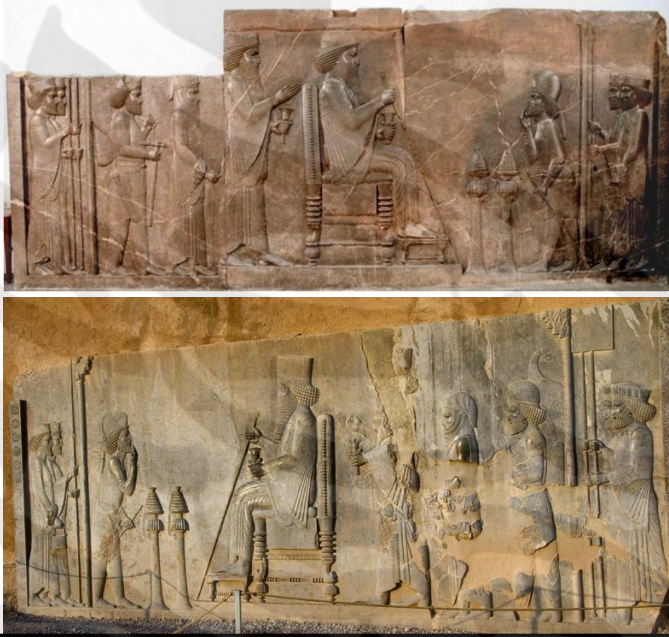
مساحت: ۱۰۰۵۰ متر مربع (۱۳۴*۷۵ متر مربع)

هخامنشیان - مجموعه پارسه - خزانه

هخامنشیان - مجموعه پارسه - خزانه

هخامنشیان - مجموعه پارسه - آرامگاه اردشیر دوم

تعداد مقابر : ۲

مکان : جنوب شرقی مجموعه

هخامنشیان - مجموعه پارسه - آرامگاه اردشیر دوم

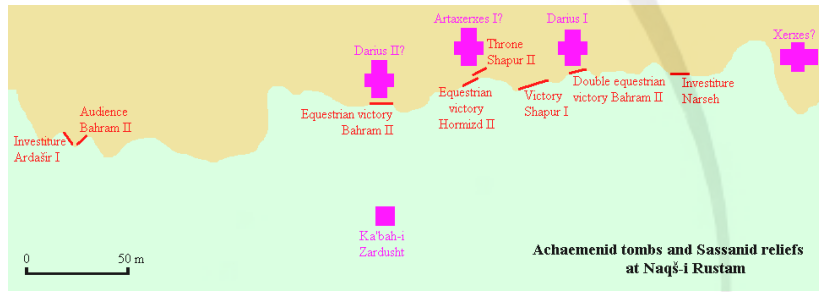
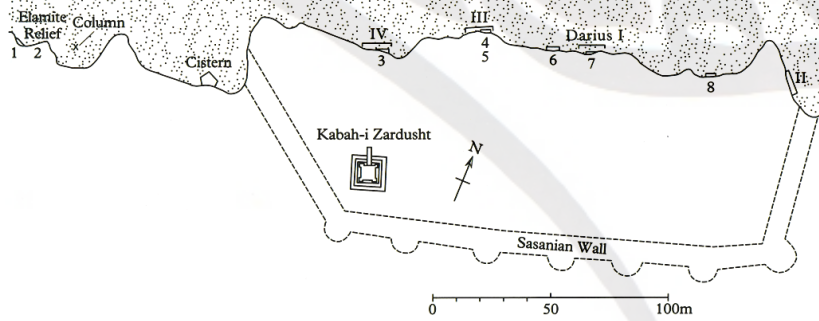
هخامنشیان - مجموعه پارسه - آرامگاه اردشیر سوم

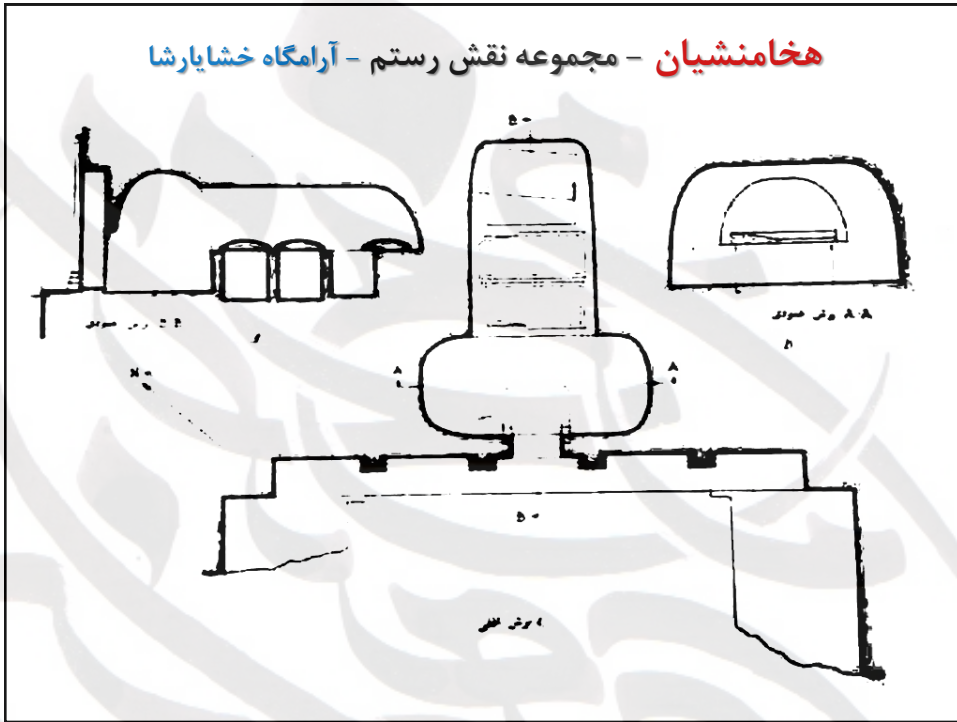
هخامنشیان - مجموعه پارسه - آرامگاه ناتمام

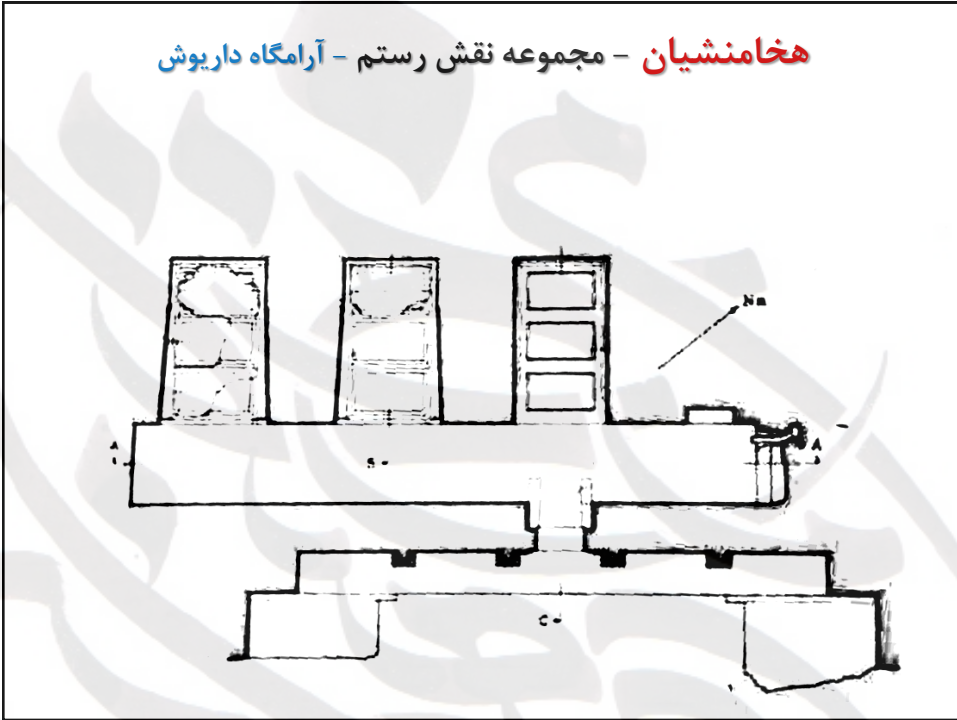
هخامنشیان - مجموعه نقش رستم

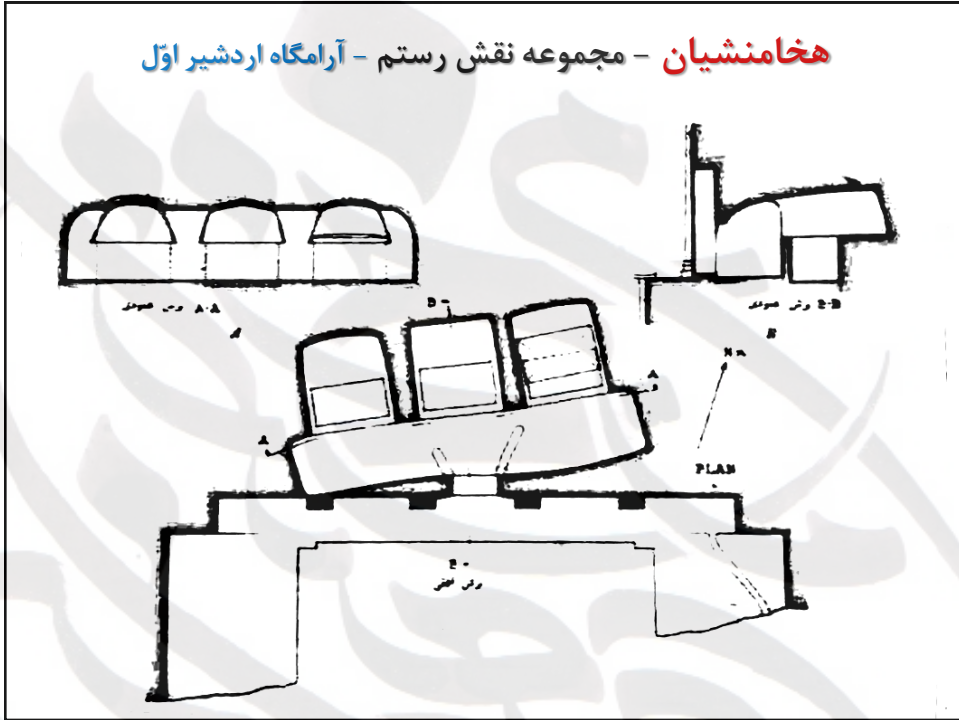
هخامنشیان - مجموعه نقش رستم - آرامگاه داریوش

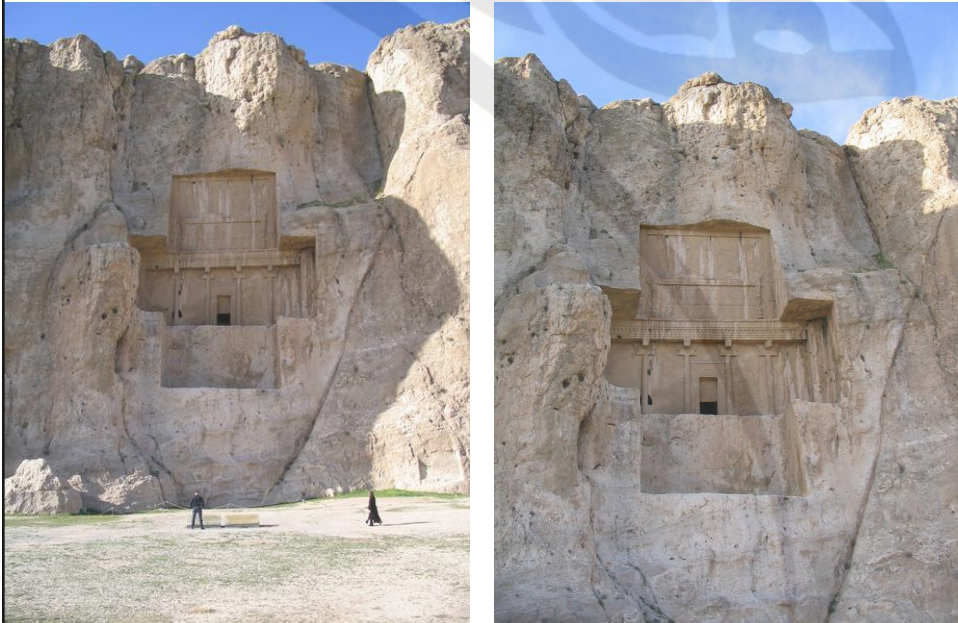
هخامنشیان - مجموعه نقش رستم - آرامگاه داریوش

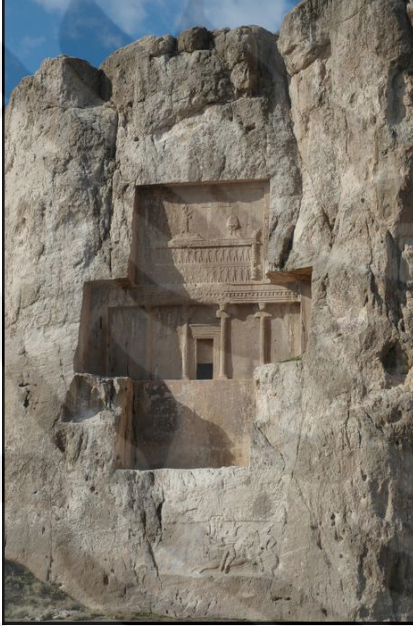
هخامنشیان - مجموعه نقش رستم - آرامگاه اردشیر اول

هخامنشیان - مجموعه نقش رستم - آرامگاه اردشیر اول

هخامنشیان - مجموعه نقش رستم - آرامگاه داریوش دوم

هخامنشیان - مجموعه نقش رستم - آتشدان هخامنشی

هخامنشیان - ویژگی شیوه پارسی از دید مرحوم پیرنیا

معماری:

- بهره‌گیری از شیوه ارارتو در طرح فضاهای راستگوشه، تالارهای ستوندار و کلاووها.
- ساخت ساختمان روی سکو و تختگاه.
- درون‌گرایی (بویژه در تخت جمشید و شوش).
- ارتباط دادن بخشهای فرعی (همچون آشپزخانه) با راههای پنهانی به ساختمان اصلی.
- ساخت سایبان و آفتابگیر در جاهای ضروری.
- زیباسازی پیرامون ساختمان‌ها، تِجَرَا، هدش، آپادانا با استخر، آبنا و پردیس.

نیایش:

- روش آسمانه (سقف) تخت چوبی و شیبدار با تیرریزی عمود برهم و دهانه‌های بزرگ با تیرچه چوبی سخت بریده و درودگری شده.
- دیوارهای جداکننده با خشت.
- بهره‌گیری از آسمانه خمیده و تاق در زیرزمین‌ها.

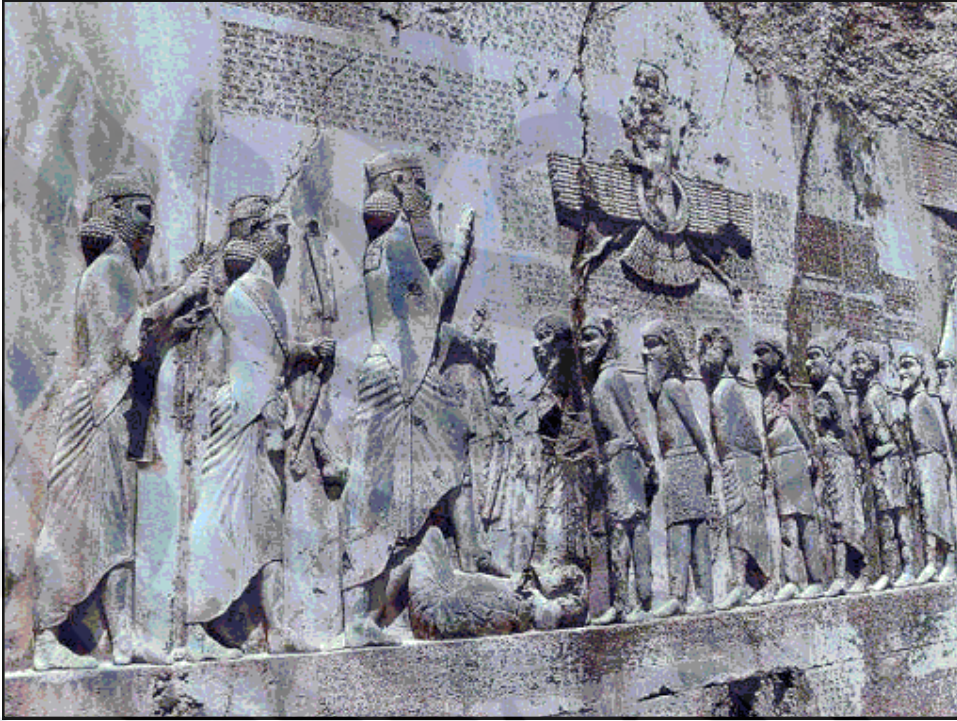
هخامنشیان - ویژگی شیوه پارسی از دید مرحوم پیرنیا

- سنگ بریده و منظم و پاکتراش و گاه صیقلی از بهترین و مرغوب‌ترین ساختمایه‌ها استفاده می‌شد. کافی است که در مورد دقت سازندگان بگوییم. در «تُرکشی» (ریسمان‌کشی) ستونهای تخت‌جمشید، آنقدر این نشانه‌ها دقیق هستند که میلیمتری با هم اختلاف ندارند.

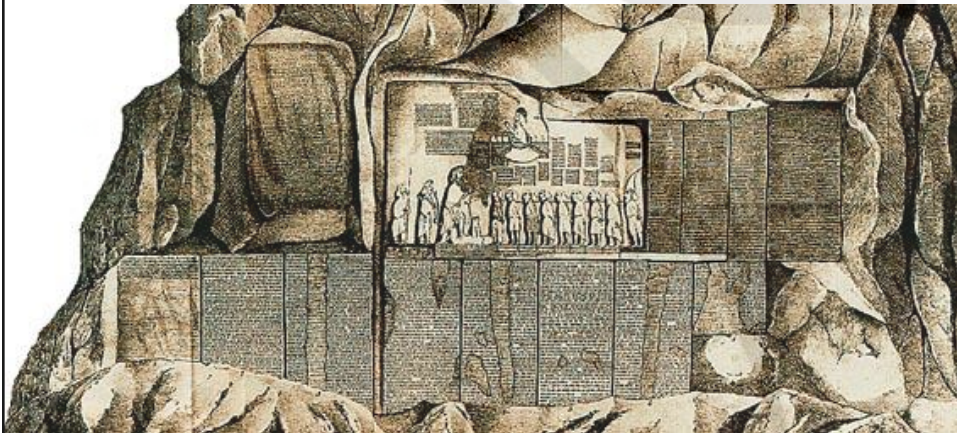
- پی‌سازی با سنگ لاشه و گاورس.
- نماسازی بیرونی با سنگ تراش و نماسازی درونی با کاشی لعابدار.
- پرداخت کف با بهترین ساختمایه‌ها.

آرایه:

- بهره‌گیری از پایه ستون و سرستون. آرایش سرستون‌ها با جزئیاتی که برای بارگذاری فرسب (تیرچه)‌های چوبی کاملاً متناسب و منطقی باشد.
- آرایش درگاه‌ها و سردرها با بهره‌گیری از زَغَرها و پَتکانه‌ها.
- آرایش فضاهای درونی با کاشی لعابدار.
- آرایش تارمی پلکان‌های کوتاه و مالرو با نقش‌های برجسته و کنگره‌های زیبا.

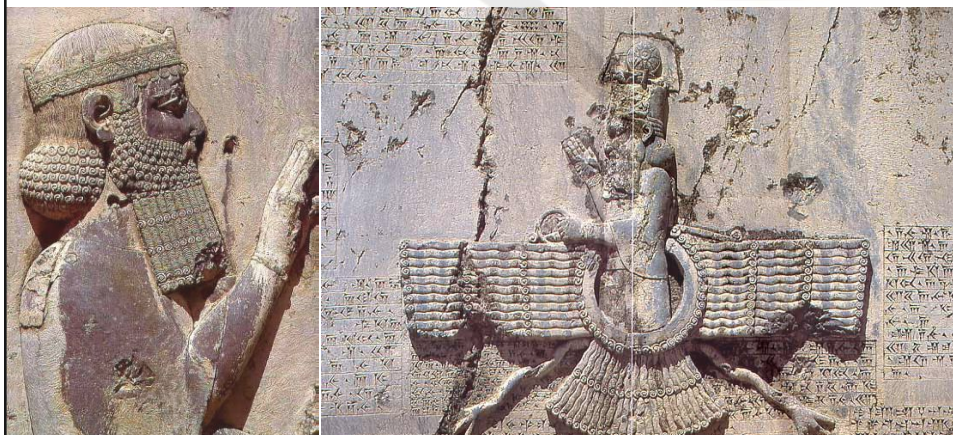
هخامنشیان - مجموعه بیستون

هخامنشیان - مجموعه بیستون

هخامنشیان - مجموعه بیستون

هخامنشیان - گنجنامه

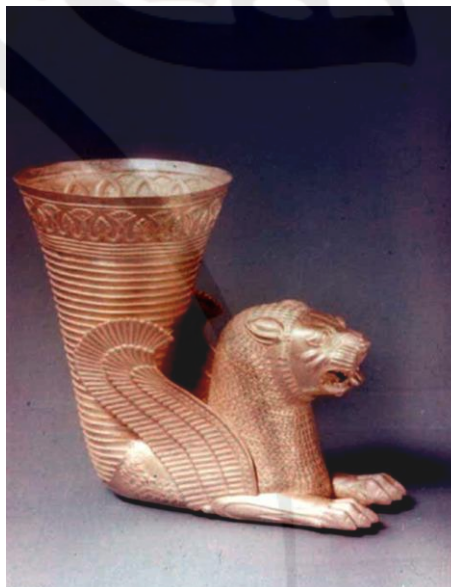
مکان: ۵ کیلومتری جنوب غربی همدان ، همدان
دوره نگارش: پادشاهی داریوش بزرگ و پادشاهی خشایارشا

هخامنشیان - هنر هخامنشی

سر گوسفند - موزه رضا عباسی

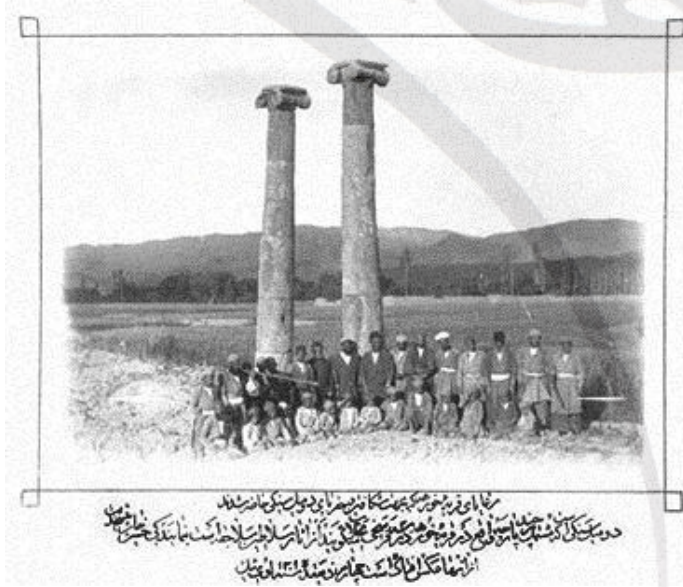
سلوکیان - قلمرو سلوکیان

دوره ی حکومت: از ۳۱۲ تا ۲۴۸ پیش از میلاد
پایتختها: سلوکیه (عراق)، تیسفون (عراق) و انطاکیه (سوریه)

سلوکیان - معبد خورهه

پیشینه: قرن اول پیش از میلاد
مکان: محلات، استان مرکزی

سلوکیان - معبد خورهه

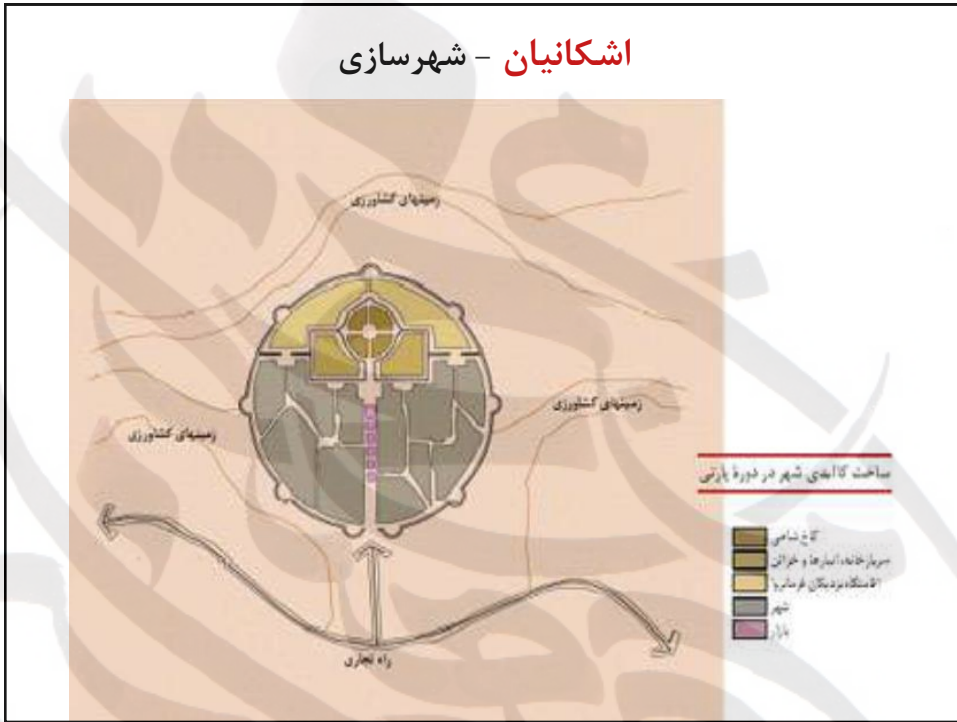

سلوکیان - آثار

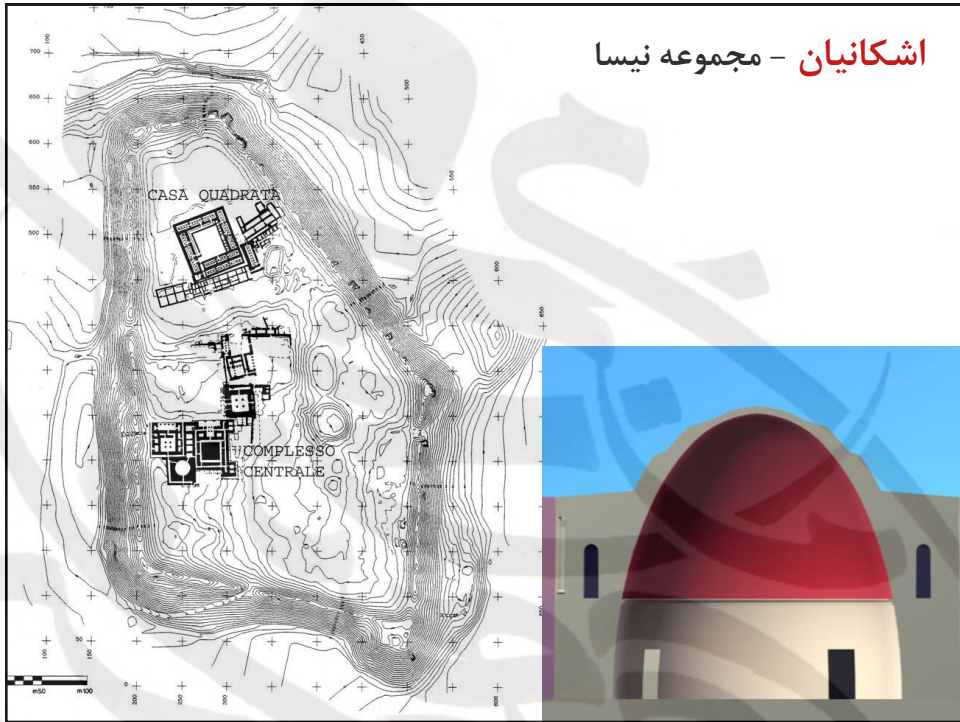
اشکانیان - شهرسازی

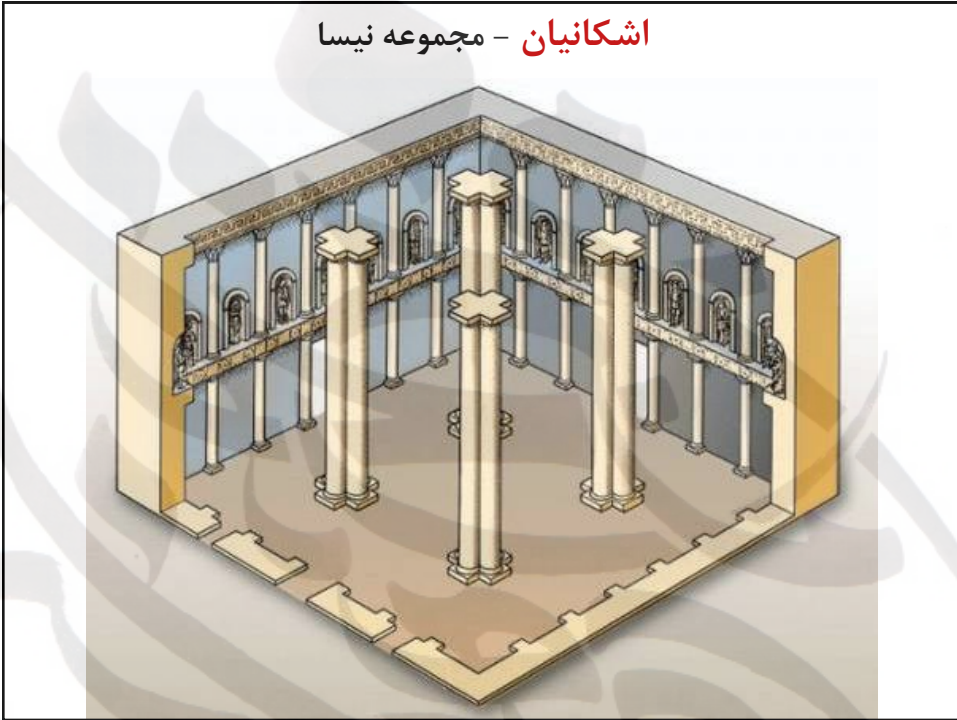
اشکانیان - مجموعه نیسا

مکان: نزدیک عشق آباد (مهرداد کرت)، قدیمی ترین محل سکونت پارتیان، ترکمنستان
پیشینه: ۱۷۳ تا ۱۳۶ پیش از میلاد

اشکانیان - مجموعه نیسا

اشکانیان - مجموعه نیسا

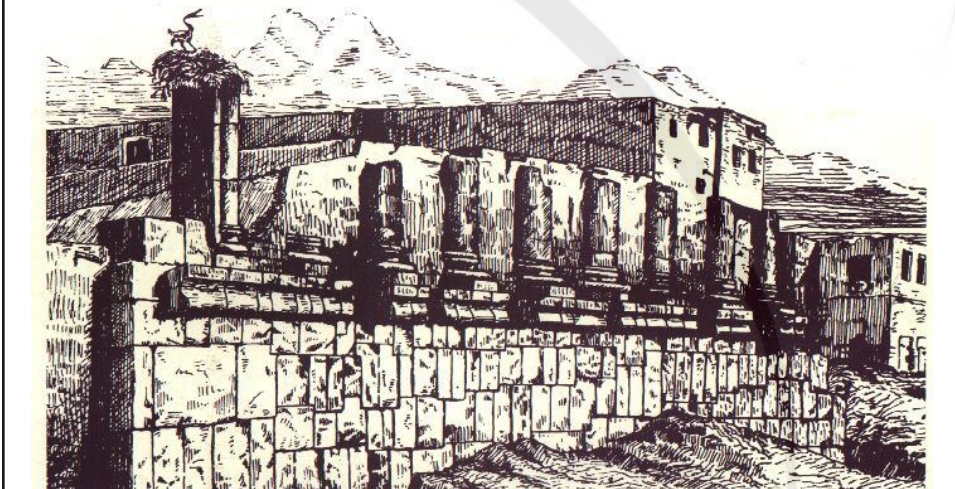
اشکانیان - مجموعه نیسا

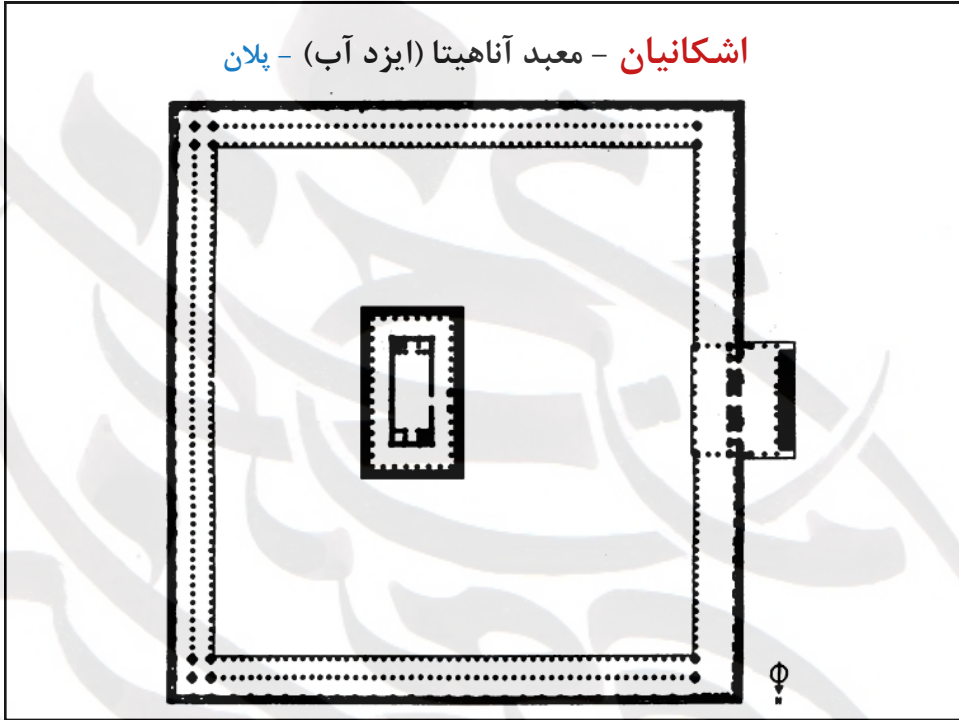
اشکانیان - معبد آناهیتا (ایزد آب)

پیشینه: ۲۵۳ تا ۲۲۴ پیش از میلاد
ارتفاع صدف: ۷ متر
مصالح: سنگ پاکتراش و سنگ لاشه

مکان: کنگاور، کرمانشاه
شرح: بنا در دوره ساسانی مرمت شده است.
تعداد پله‌ها: هر طرف ۶۰ عدد

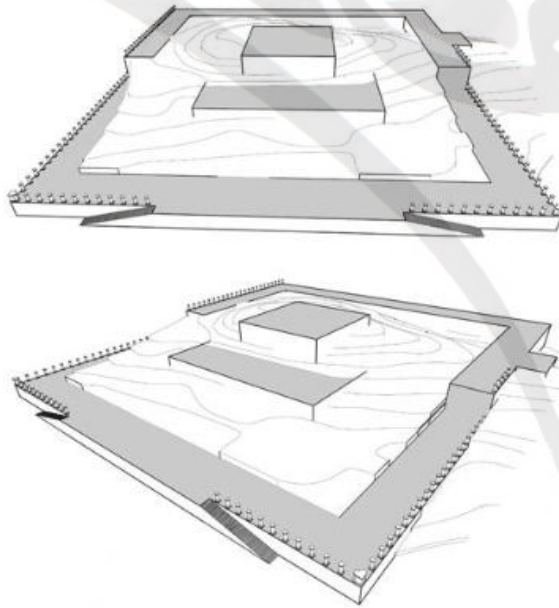

اشکانیان - معبد آناهیتا (ایزد آب) - پلان

اشکانیان - معبد آناهیتا (ایزد آب) - مدل سه بعدی

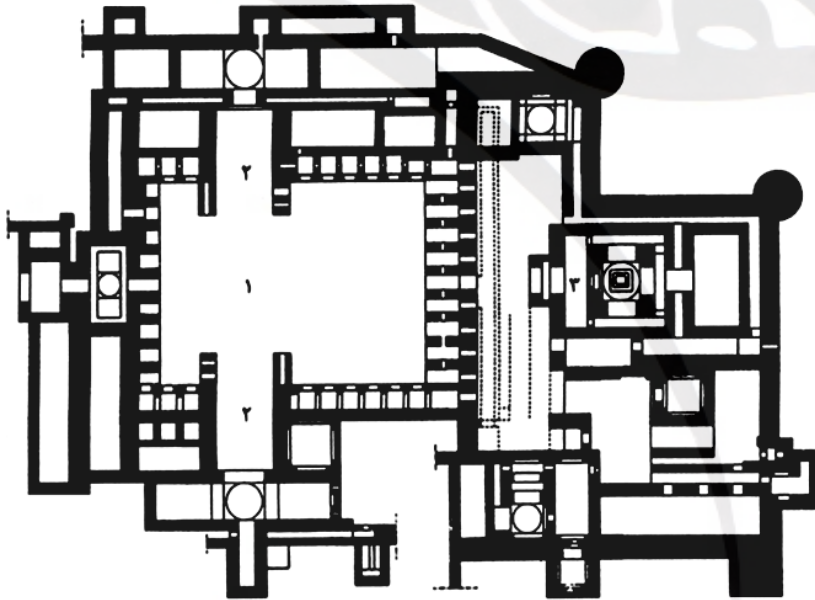

اشکانیان - کاخ کوه خواجه - منظره عمومی

پیشینه: سده‌های ۱ تا ۳ میلادی مکان: نزدیکی زابل و دریاچه هامون، سیستان و بلوچستان

اشکانیان - کاخ کوه خواجه - پلان

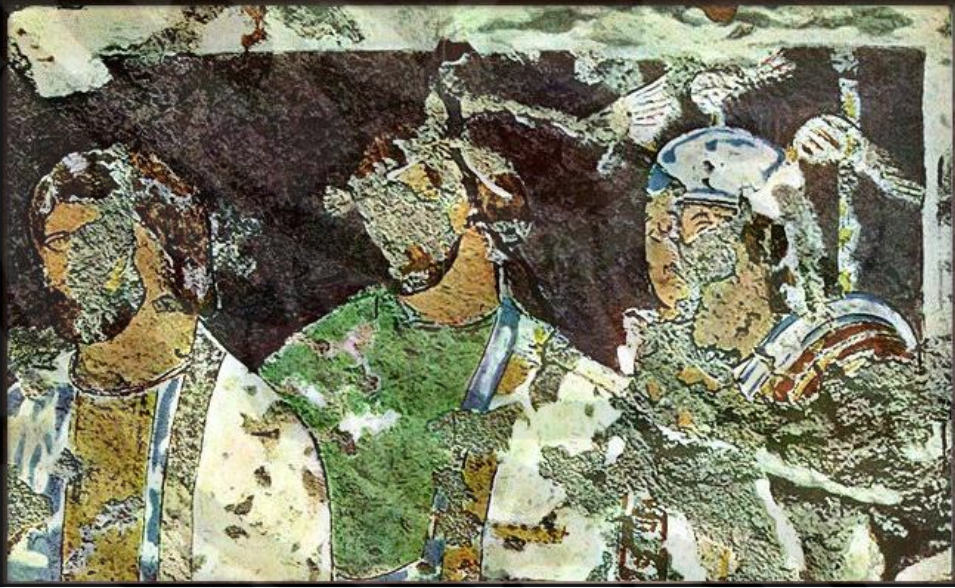
اشکانیان - کاخ کوه خواجه - منظره عمومی

اشکانیان - کاخ کوه خواجه - آرایه

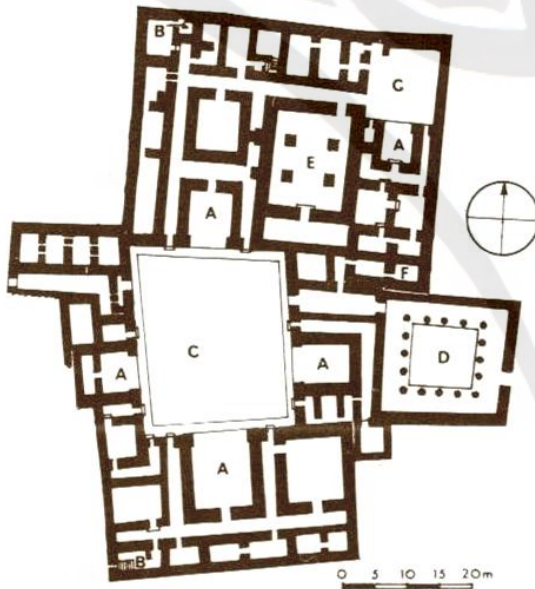
اشکانیان - کاخ کوه خواجه - آرایه

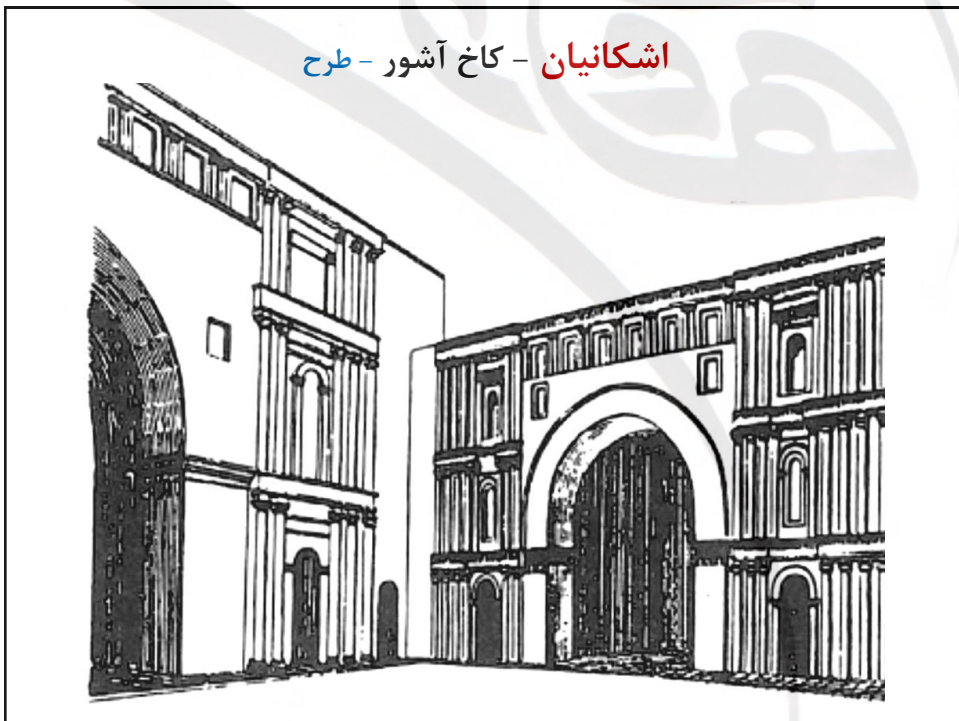
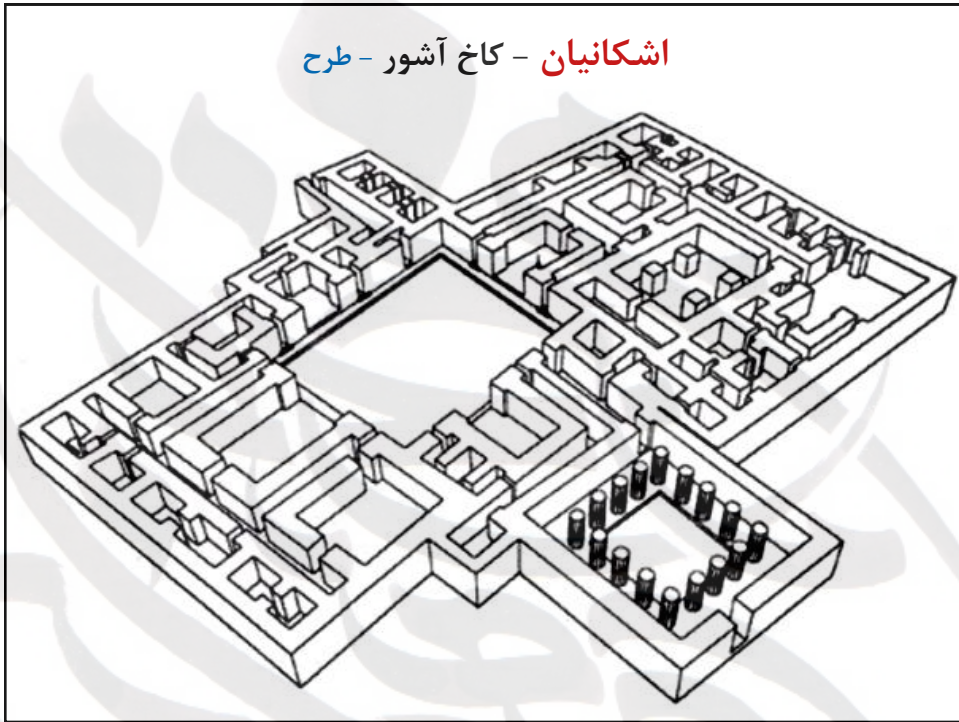

اشکانیان - کاخ آشور - پلان

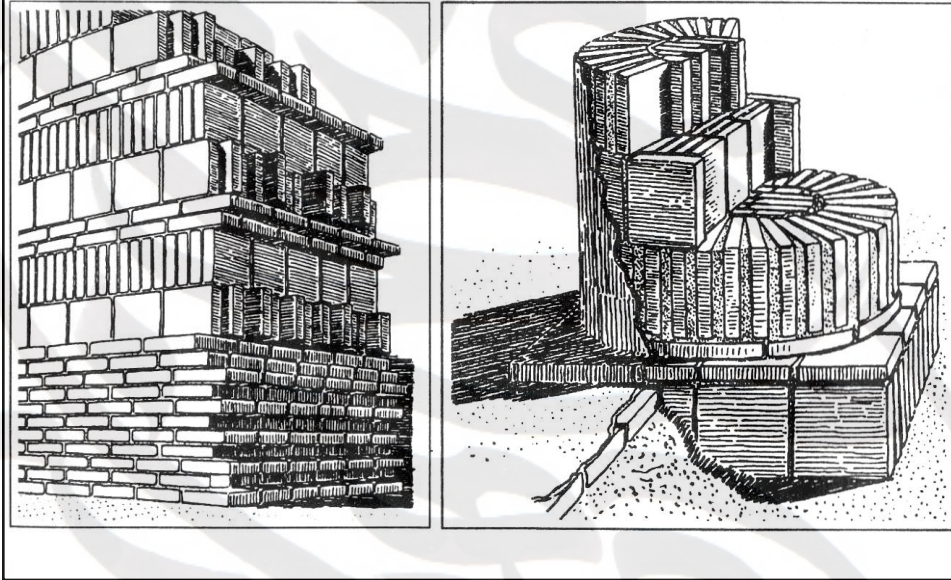
پیشینه: قرن اول و دوم میلادی (در قرن سوم، چهارایوانی می شود)

مکان: لبنان، عراق

اشکانیان - کاخ آشور - آجرکاری

اشکانیان - کاخ هترا (الحضر) - دورنما

پیشینه: ۱۱۷ میلادی

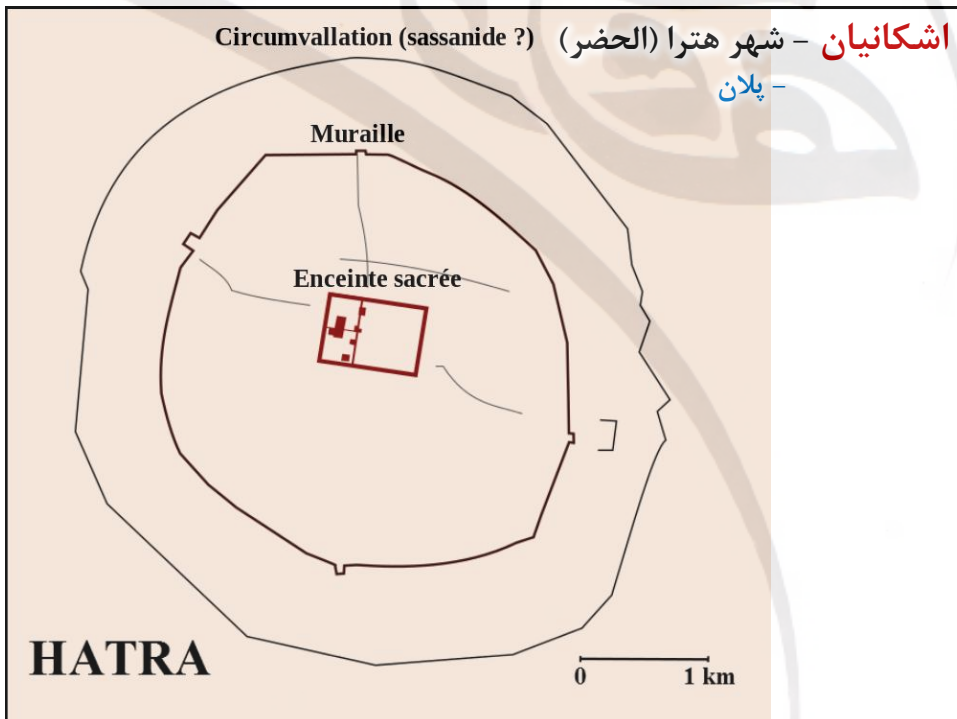
مکان: ۳ کیلومتری رود دجله در جنوب غربی موصل، عراق

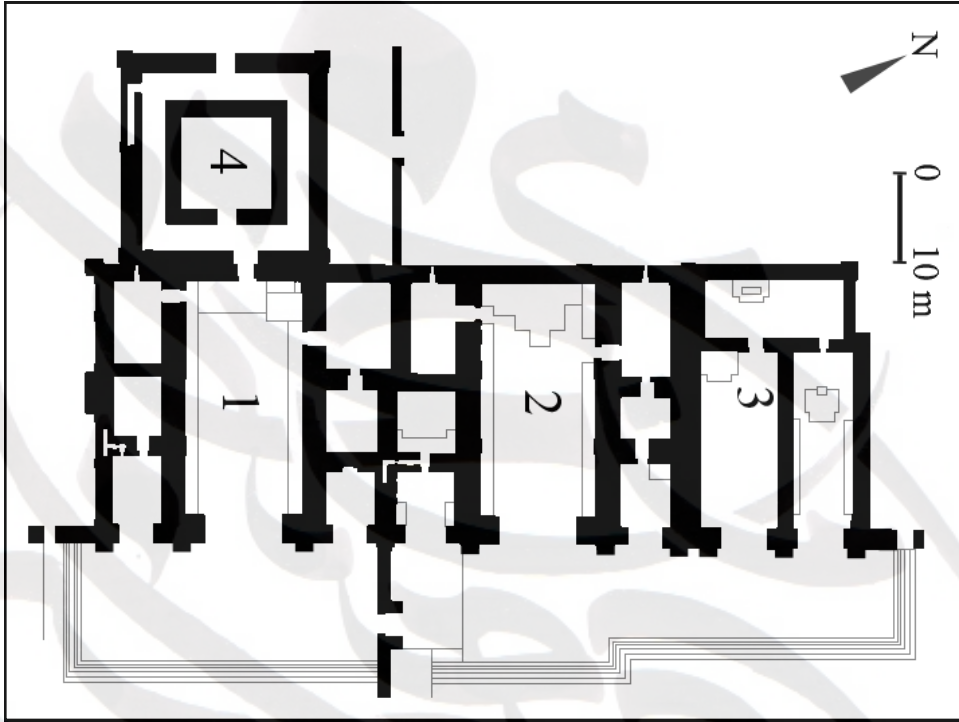

اشکانیان - شهر هترا (الحضر) - پلان

اشکانیان - شهر هترا (الحضر) - پلان
Circumvallation (sasanide ?)

اشکانیان - کاخ هترا (الحضر) - نمای اصلی

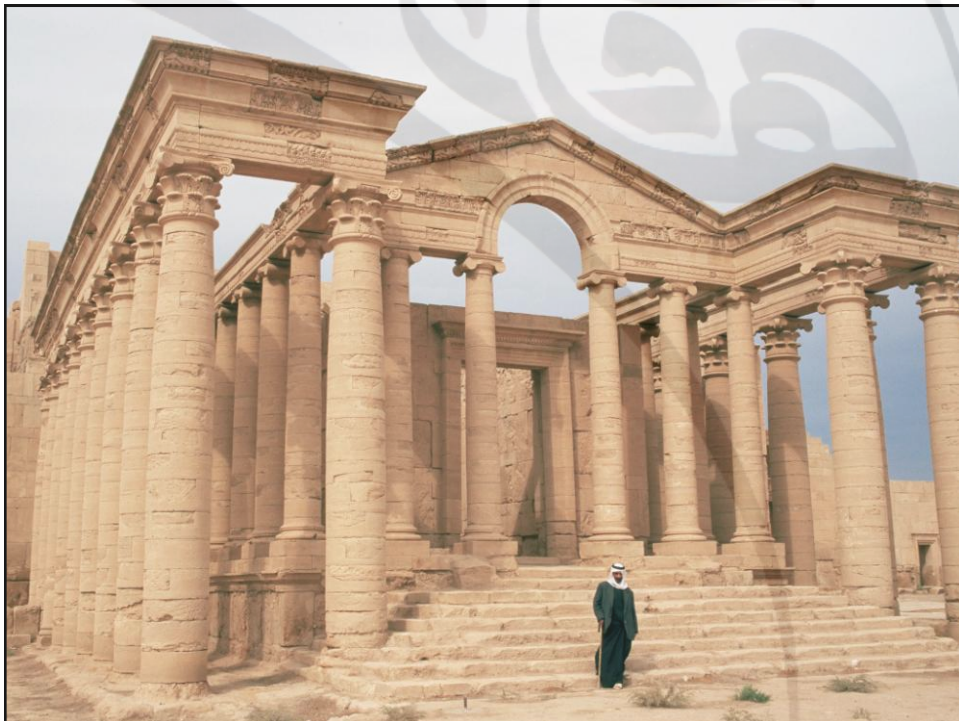
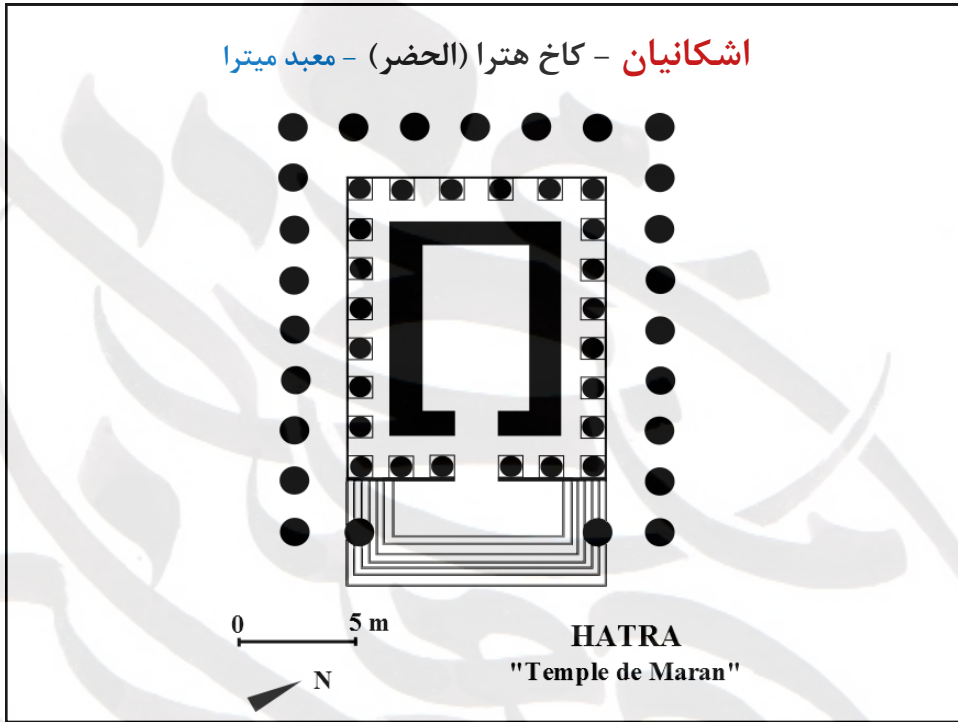

اشکانیان - کاخ هترا (الحضر) - آرایه

اشکانیان - کاخ هترا (الحضر) - آرایه

اشکانیان - بازه هور (رباط سفید)

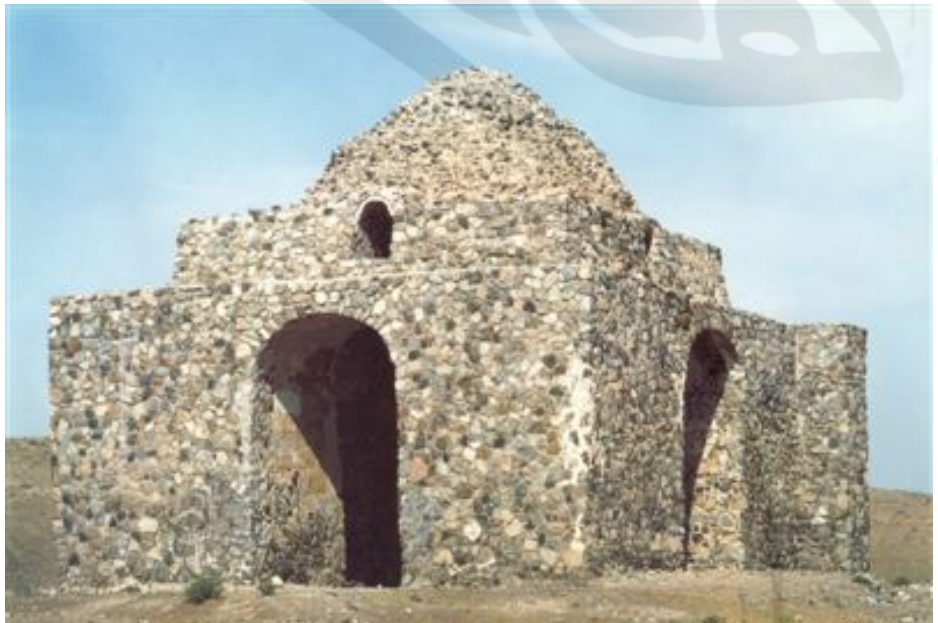
پیشینه: احتمالاً پیش از ساسانی (?)

مکان: رباط سفید (میان تربت حیدریه و نیشابور)، خراسان رضوی

شرح: اولین گنبد معماری ایران (?)

اشکانیان - بازه هور (رباط سفید)

اشکانیان - ویژگی معماری

۱. مصالح بوم آورد
۲. بکارگیری ملات ساروج (علت ایجاد سقف‌های گنبدی)
۳. آغاز تکنیک گنبدزنی
۴. ورود ایوان
۵. تأثیرات معماری یونان و روم

اشکانیان - مرد شمی (سورنا)

معماری ساسانیان

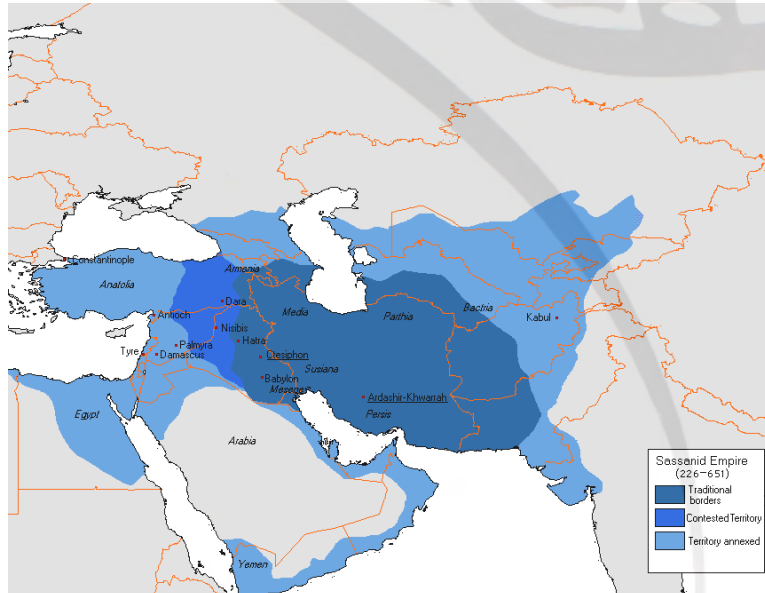

پژوهش و تنظیم: محمد رضا دهقانی
ساسان جهادیان

ساسانیان - امپراتوری ساسانیان

پایتختها: تیسفون (عراق) و استخر

دورهی حکومت: از ۲۲۴ تا ۶۵۱ میلادی

ساسانیان - شهر دارابگرد

مکان: نزدیک داراب، فارس

پیشینه: دوران هخامنشی، اشکانی و ساسانی
محیط دیوار مدور پیرامونی: حدود ۶ کیلومتر

ساسانیان - شهر دارابگرد

ساسانیان - شهر گور

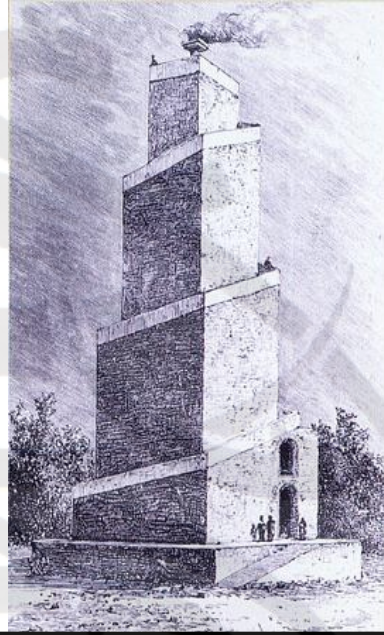
پیشینه: اوایل سده ۳ میلادی
مکان: نزدیک فیروزآباد، فارس
دیگر اسامی: اردشیر خوره، فیروزآباد قدیم
محیط دیوار مدور پیرامونی: حدود ۶ کیلومتر

ساسانیان - شهر گور

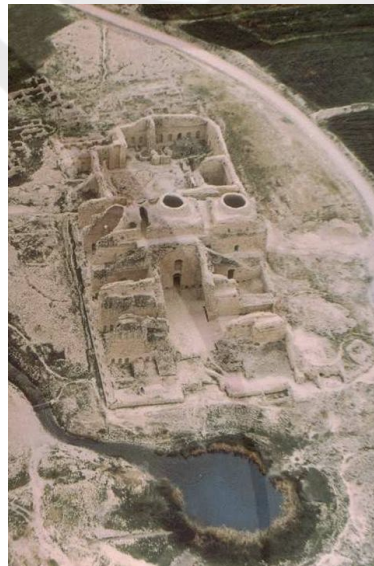
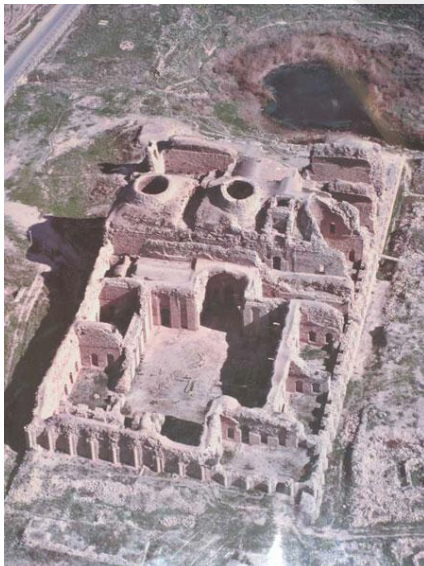
ساسانیان - شهر گور - منار

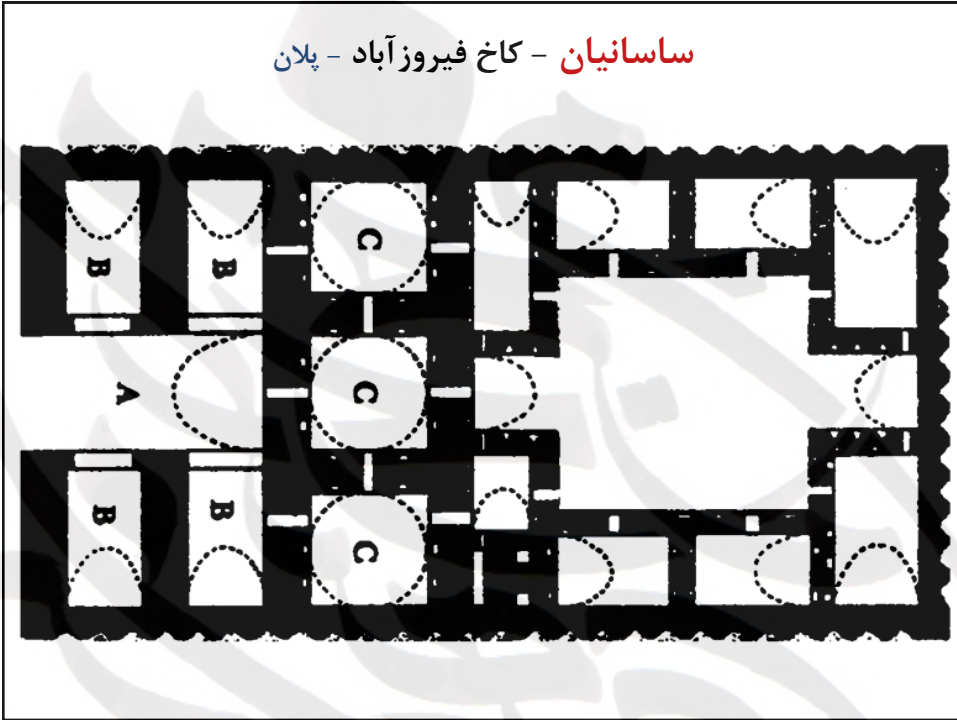
ساسانیان - کاخ فیروز آباد - تصویر هوایی

مکان: فیروز آباد، فارس
دهانه ایوان: حدود ۱۳ متر

پیشینه: ۲۲۴ میلادی
دیگر اسامی: بارین، کاخ اردشیر، رام اردشیر

ساسانیان - کاخ فیروز آباد - پلان

ساسانیان - کاخ فیروز آباد - تصویر هوایی

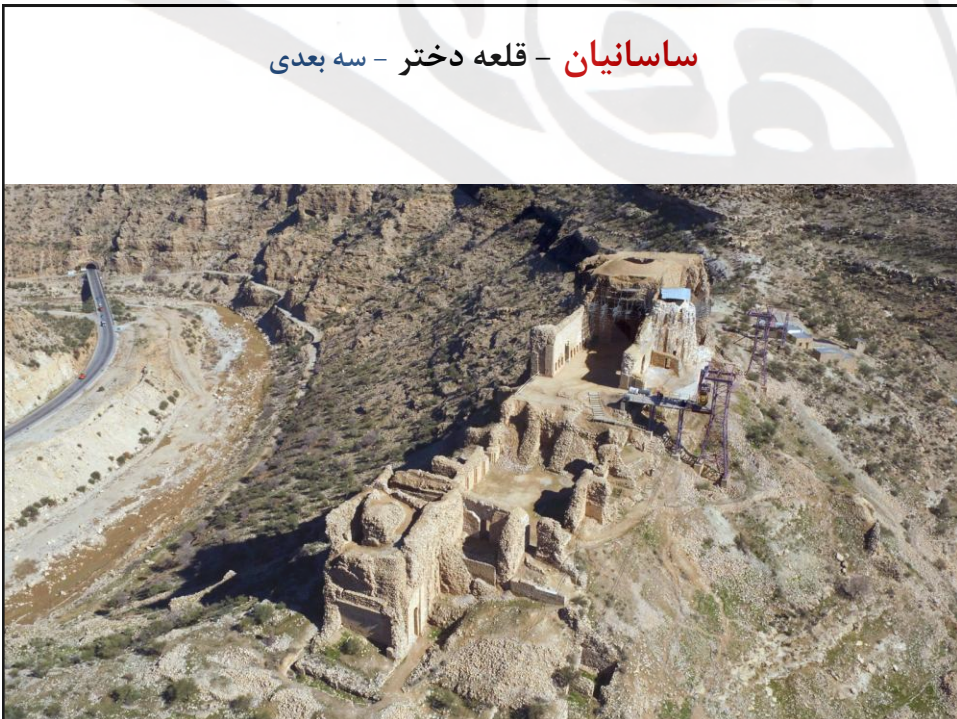
ساسانیان - کاخ فیروز آباد - نمای اصلی

ساسانیان - قلعه دختر - سه بعدی

ساسانیان - قلعه دختر - سه بعدی

ساسانیان - قلعه دختر

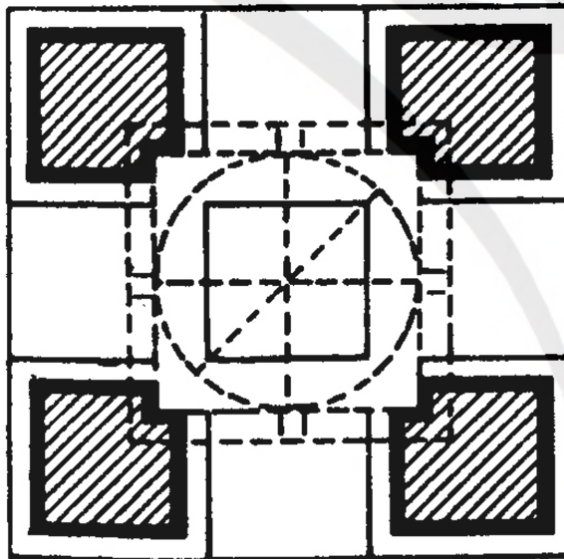

ساسانیان - آتشکده نیاسر - پلان

پیشینه: قرن سوم میلادی

مکان: نزدیک کاشان، اصفهان

شرح: نخستین گنبد ترکیب باتویزه گچی

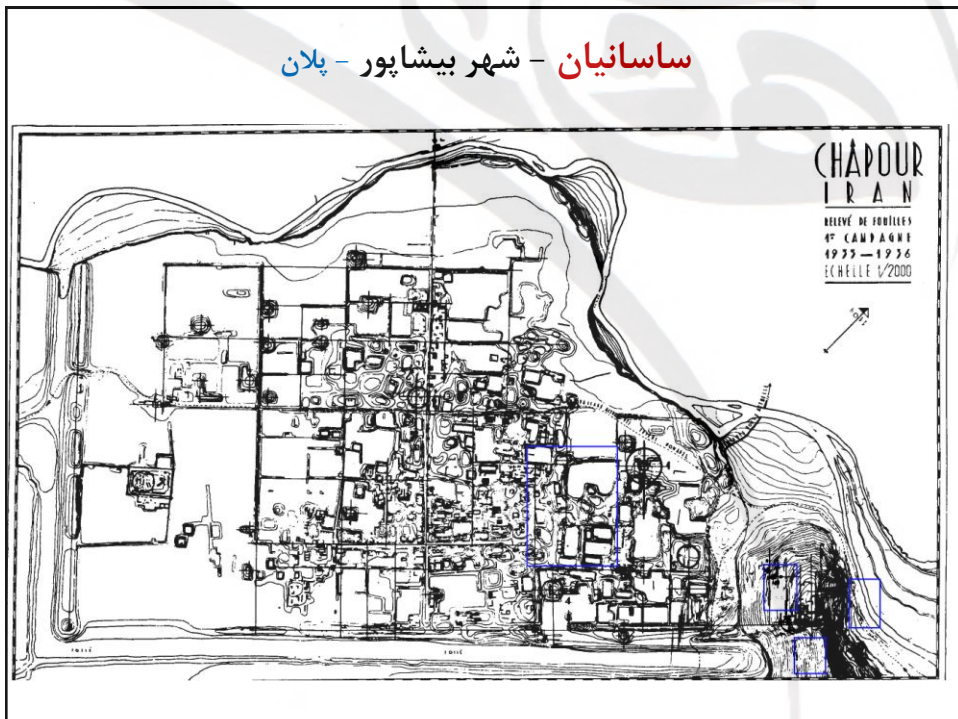

ساسانیان - آتشکده نیاسر - نمای عمومی

ساسانیان - آتشکده نیاسر - گنبدخانه

ساسانیان - مجموعه بیشاپور - کاخ اصلی

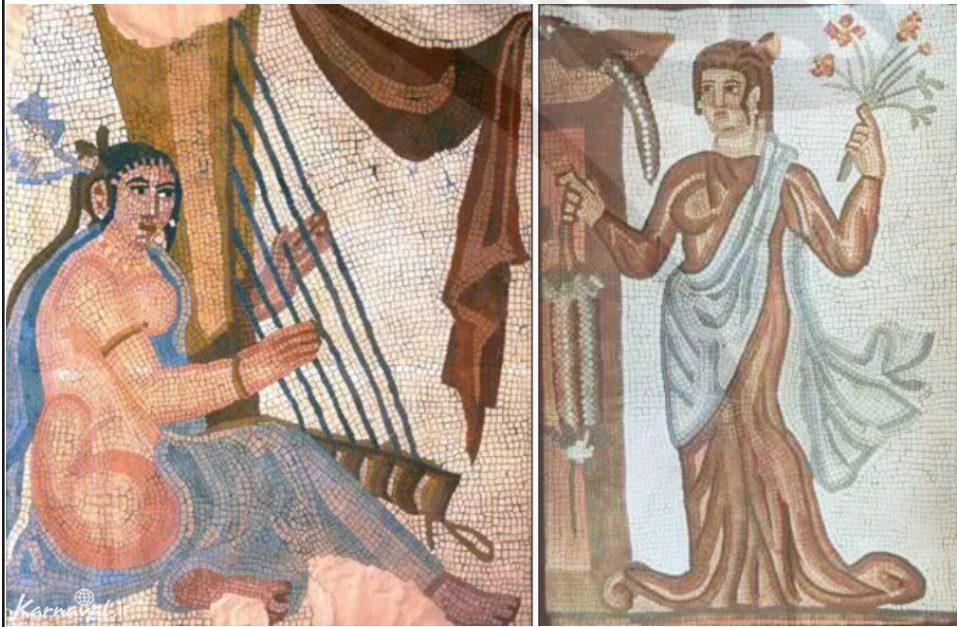
ساسانیان - مجموعه بیشاپور - کاخ اصلی

ساسانیان - مجموعه بیشاپور - گجبری

ساسانیان - مجموعه بیشاپور - تالار موزاییک

ساسانیان - مجموعه بیشاپور - تالار موزاییک

ساسانیان - مجموعه بیشاپور - معبد آناهیتا

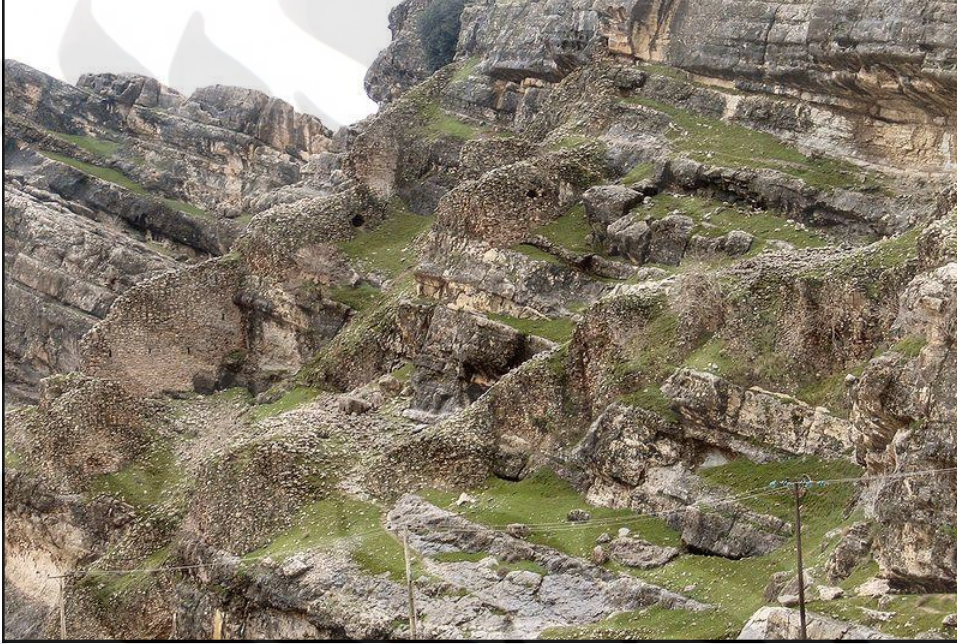
ساسانیان - مجموعه بیشاپور - معبد آناهیتا

ساسانیان - مجموعه بیشاپور - قربانگاه

ساسانیان - مجموعه بیشاپور - قلعه دختر

ساسانیان - مجموعه بیشاپور - نقش برجسته تنگ چوگان

ساسانیان - مجموعه بیشاپور - نقش برجسته تنگ چوگان

ساسانیان - غار شاپور - مجسمه شاپور

پیشینه: حدود ۲۷۰ میلادی

مکان: غار شاپور، نزدیک کازرون، فارس

شرح: بلندای پیکره ۶/۷۰ متر و حداکثر عرض آن ۲ متر است.

ساسانیان - ایوان مداین - تصویر کهن

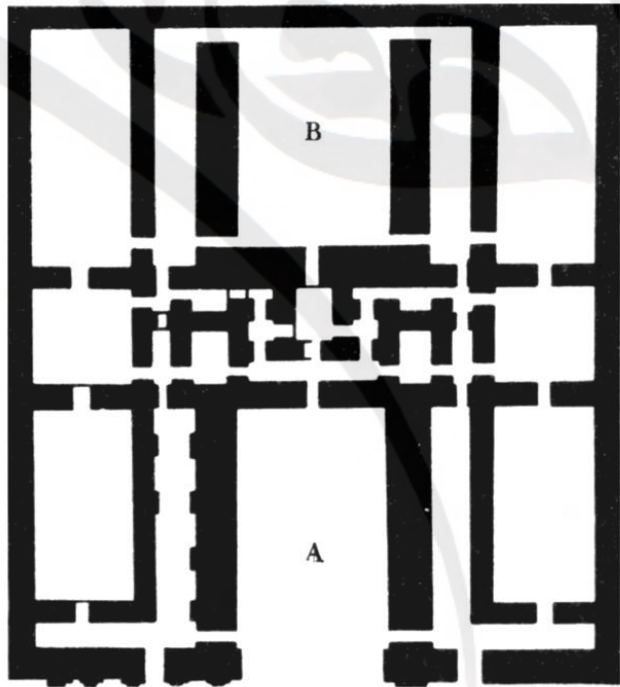
مکان: تیسفون، نزدیک بغداد، عراق

پیشینه: ۲۴۱ میلادی

شرح: ساختمانی به خشتی به صورت رومی، ضربی و چپله و نمای گچ یا گچ چارو:

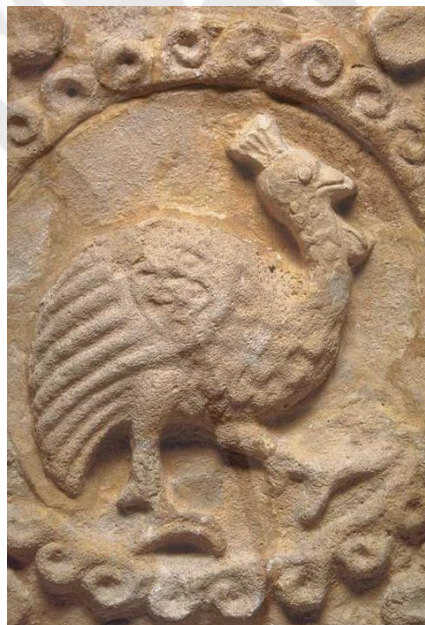
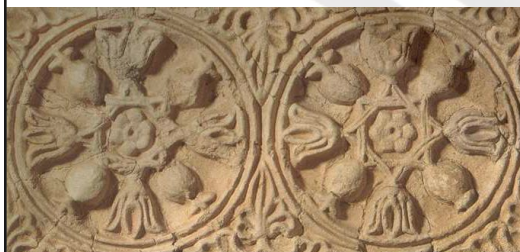
ساسانیان - ایوان مداین - پلان

ساسانیان - ایوان مداین - نمای اصلی

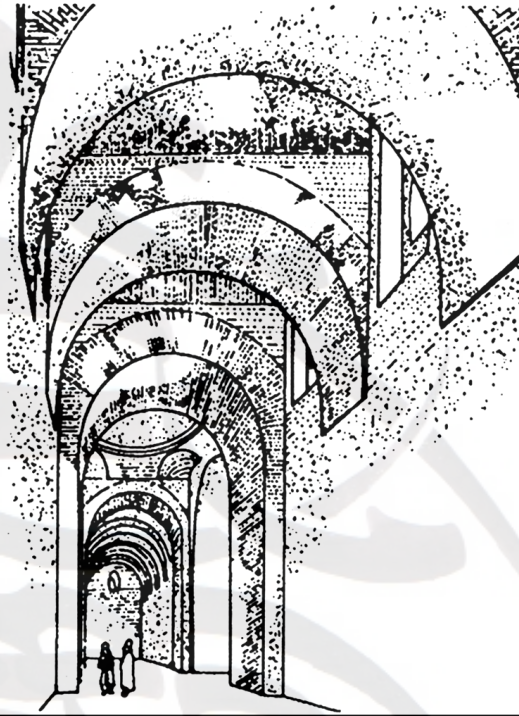

ساسانیان - ایوان مداین - آرایه

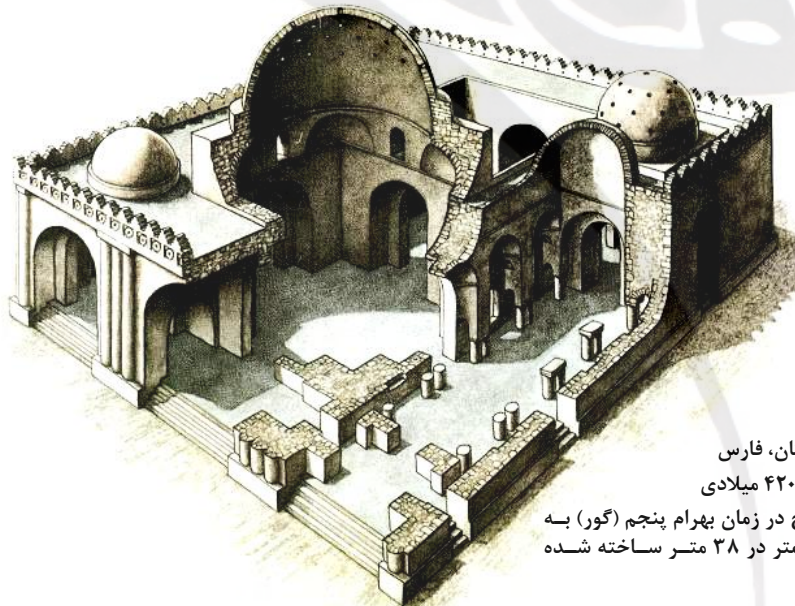

ساسانیان - ایوان کرخه

پیشینه: سده ۴ میلادی
مکان: نزدیک دزفول، خوزستان

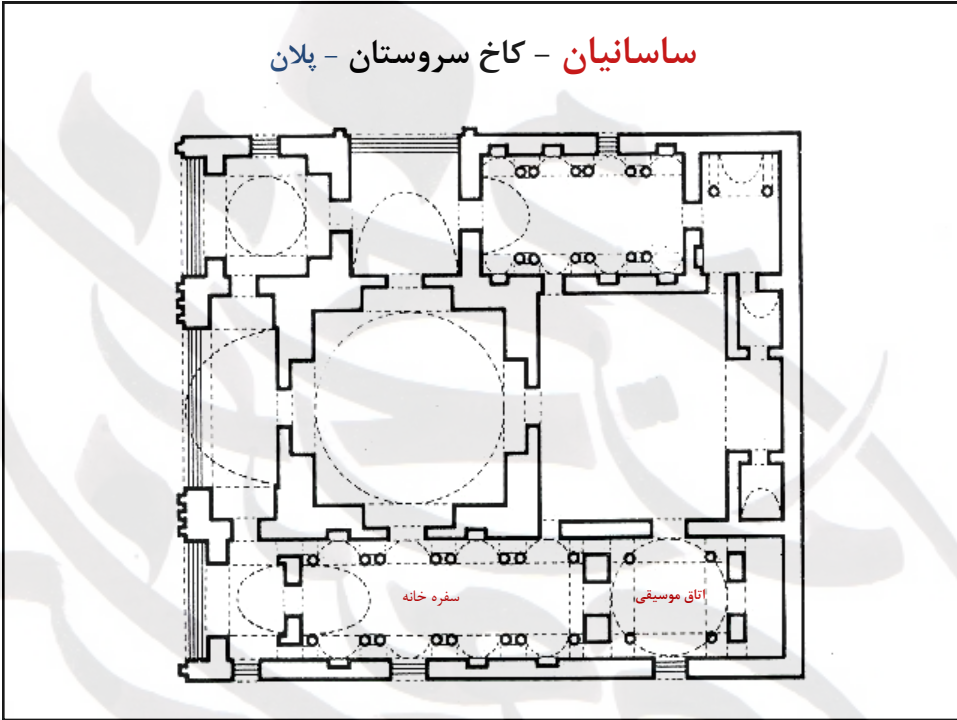

ساسانیان - کاخ سروستان - سه بعدی

مکان: سروستان، فارس
پیشینه: ۳۸-۴۲۰ میلادی
شرح: این کاخ در زمان بهرام پنجم (گور) به ابعاد ۴۳ متر در ۲۸ متر ساخته شده است.

ساسانیان - کاخ سروستان - پلان

ساسانیان - کاخ سروستان - طرح خارجی

ساسانیان - کاخ سروستان - گنبدخانه

ساسانیان - کاخ سروستان - سفره‌خانه

ساسانیان - آتشکده‌های مقدس

✿ آتشکده آذر فرنیغ : در کاریان فارس که مخصوص موبدان بوده است.

✿ آتشکده آذر گشنسب : در شیز آذربایجان که به شاهان و جنگجویان اختصاص داشته است.

✿ آتشکده آذر بُرزین‌مهر : در ریوند (نزدیک نیشابور) خراسان که مخصوص کشاورزان بود.

ساسانیان - مجموعه تخت سلیمان - آتشکده آذر گشنسب

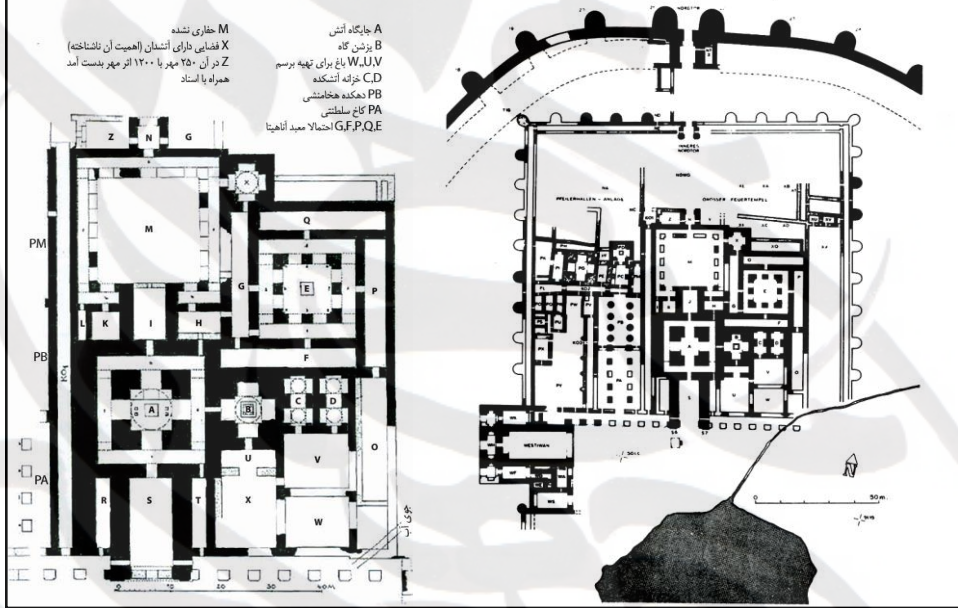
پیشینه : سده ۵ میلادی

مکان : تکاب، آذربایجان غربی

شرح : حصار بیضی با ۳۸ برج مخروطی به ارتفاع ۱۴ متر.
این مجموعه در سال ۶۲۴ میلادی و در حمله هراکلیوس تخریب شد.

ساسانیان - مجموعه تخت سلیمان - آتشکده آذر گشنسب

ساسانیان - مجموعه تخت سلیمان

ایلخانان - مجموعه تخت سلیمان - کاخ تابستانی

ساسانیان - کاخ دامغان - پلان

پیشینه: حدود سده ۵ و ۶ میلادی

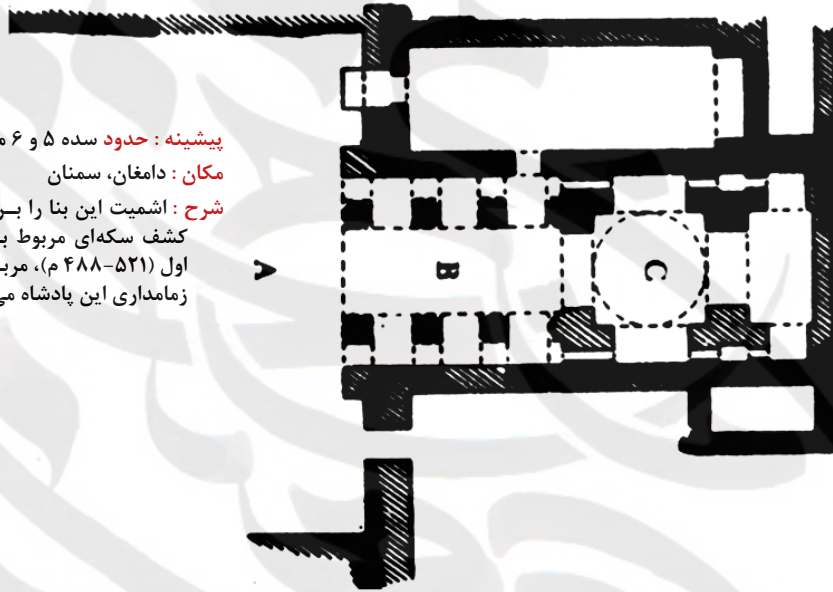
مکان: دامغان، سمنان

شرح: اشمیت این بنا را بر اساس

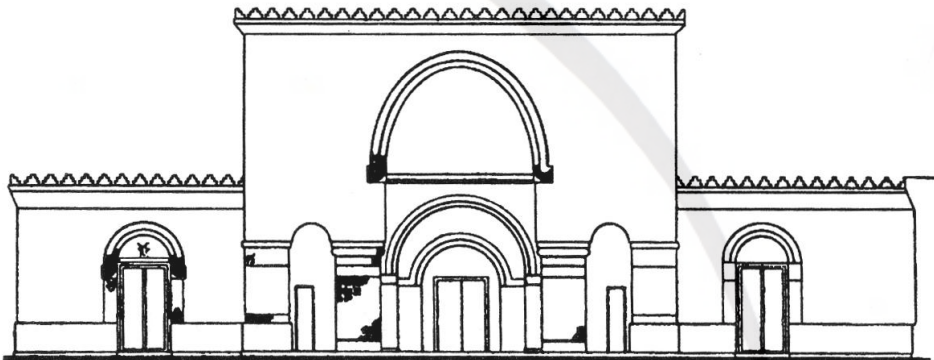
کشف سکه‌ای مربوط به قباد

اول (۵۲۱-۴۸۸ م)، مربوط به

زمانداری این پادشاه می‌داند.

ساسانیان - کاخ دامغان - نما

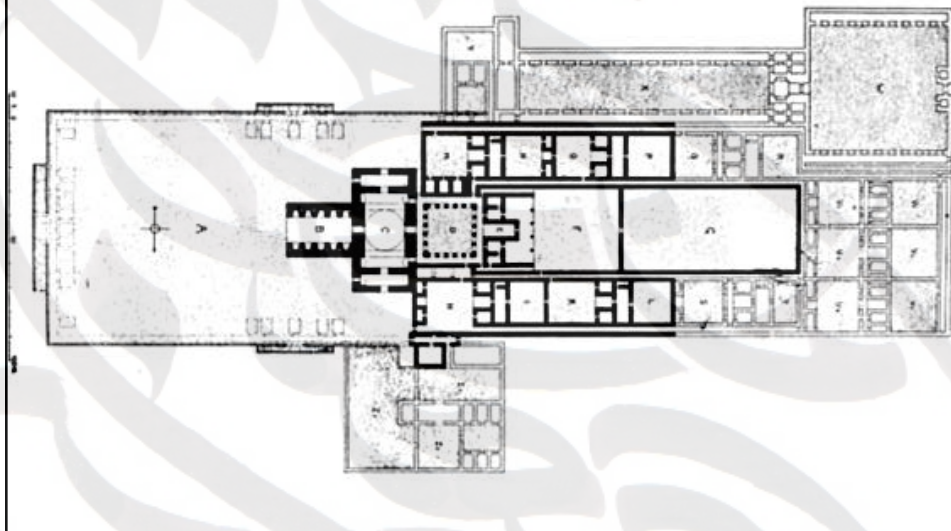

ساسانیان - کاخ خسرو - پلان

ابعاد : ۲۸۴ متر در ۹۸ متر

مکان : قصر شیرین، کرمانشاه

پیشینه : ۵۹۰ میلادی

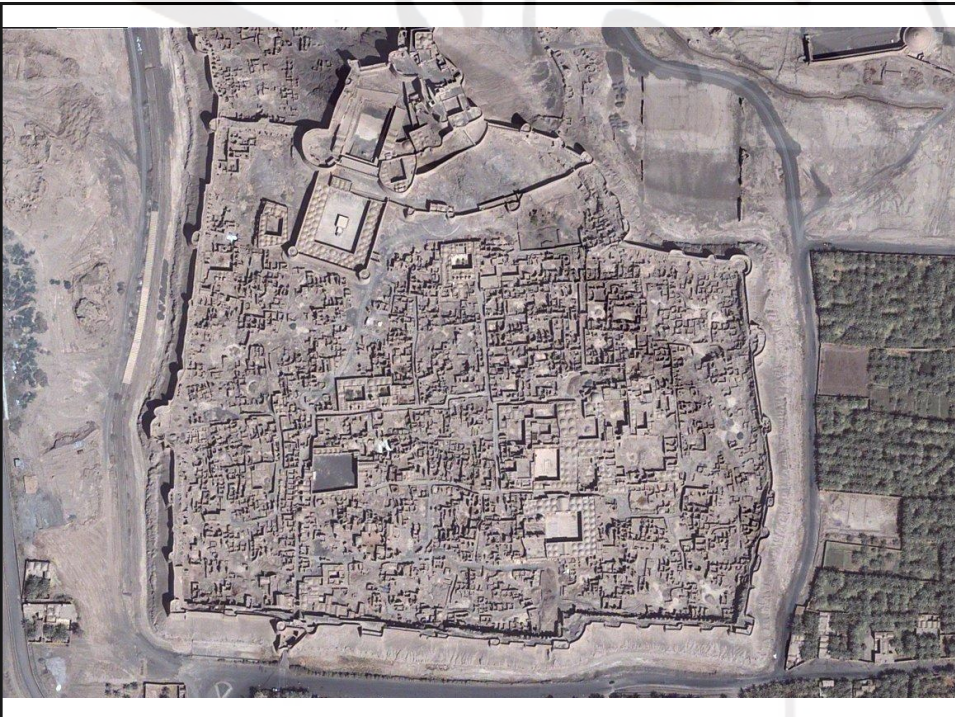
ساسانیان - کاخ خسرو - سه بعدی

ساسانیان - ارگ بزم - منظره عمومی

مکان: بزم، کرمان
شرح: بزرگ‌ترین مجموعه خشتی جهان

پیشینه: سده ۵ پیش از میلاد
مساحت: ۱۸۰/۰۰۰ مترمربع

ساسانیان - ارگ بم - کلیات

ساسانیان - ارگ بم - ورودی

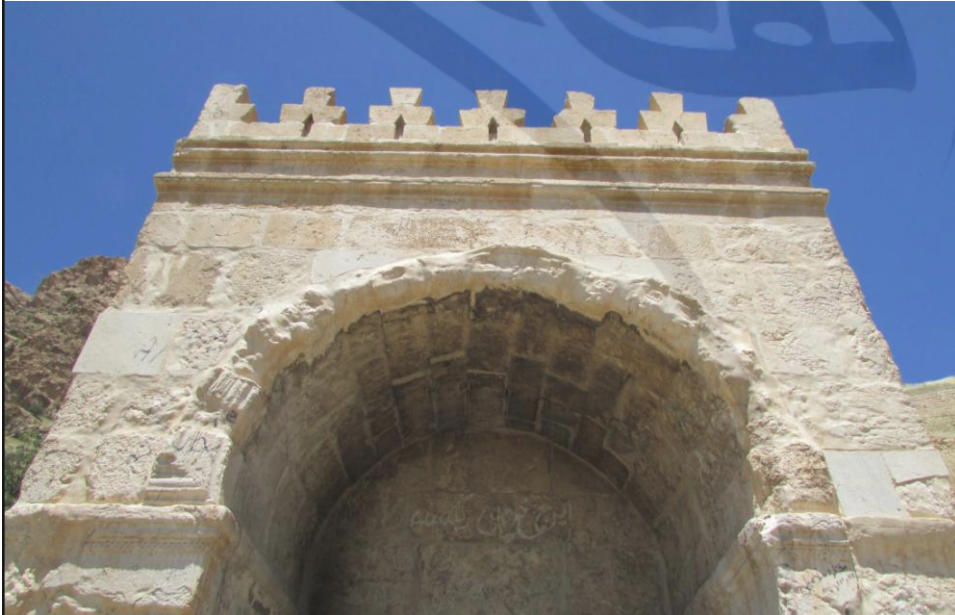

ساسانیان - تاق گرا - منظره عمومی

پیشینه: حدود سده ۷ میلادی
مکان: نزدیک کرمانشاه، کرمانشاه
شرح: احتمالا ساخت بنا به دوره خسرو دوم (۶۲۸-۵۹۰ میلادی) باز می گردد.

ساسانیان - تاق گرا

ساسانیان - نقش رستم

پیشینه: از حدود ۱۲۰۰ پیش از میلاد تا ۶۲۵ میلادی

مکان: نزدیک مرودشت، فارس

دیگر اسامی: دژ نیشت، سه گنبدان

ساسانیان - نقش رستم - نقش اردشیر بابکان

ساسانیان - نقش رستم - نقش شاپور اول

ساسانیان - نقش رستم - نقش بهرام دوم

ساسانیان - نقش رستم - نقوش بهرام دوم و سوم

ساسانیان - نقش رستم - نقش نرسی و آناهیتا

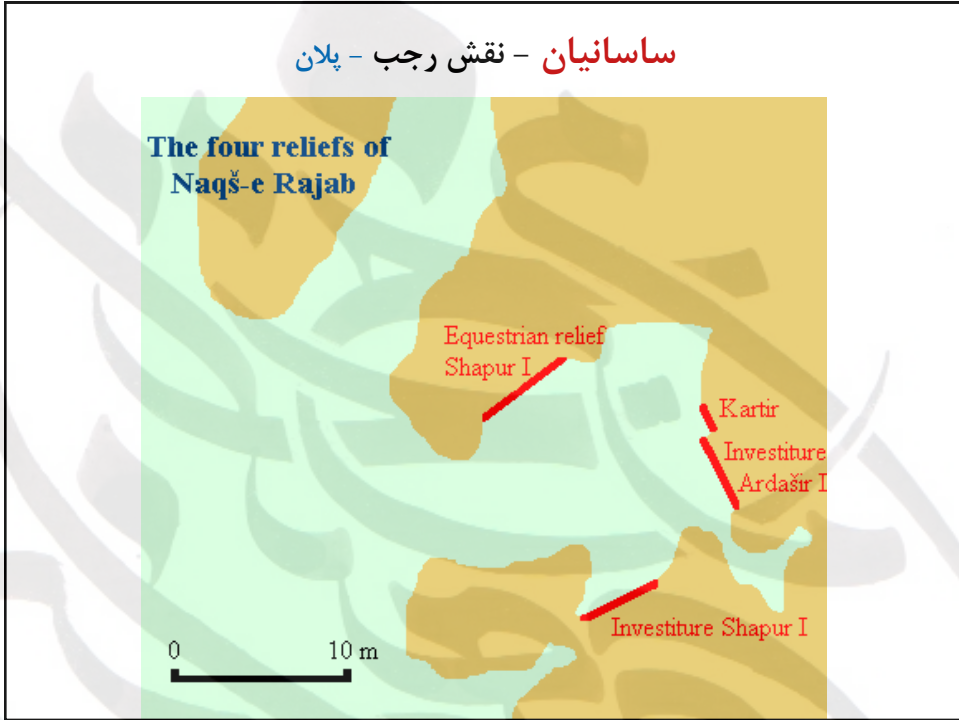
ساسانیان - نقش رستم - نقش هرمزد دوم

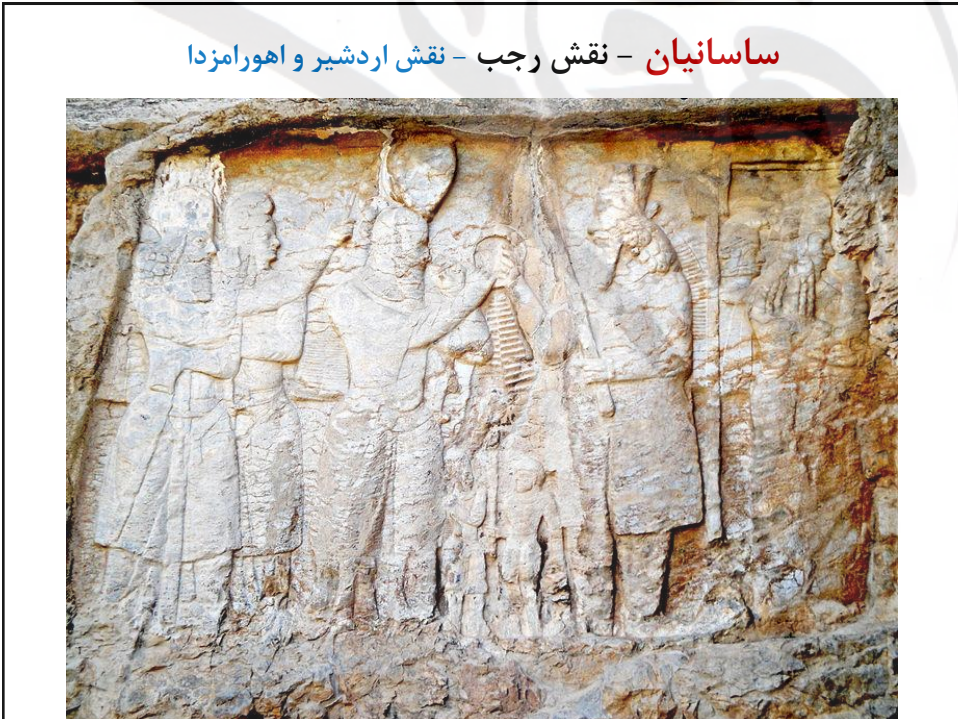
ساسانیان - نقش رستم - نقش شاپور دوم

ساسانیان - نقش رجب - پلان

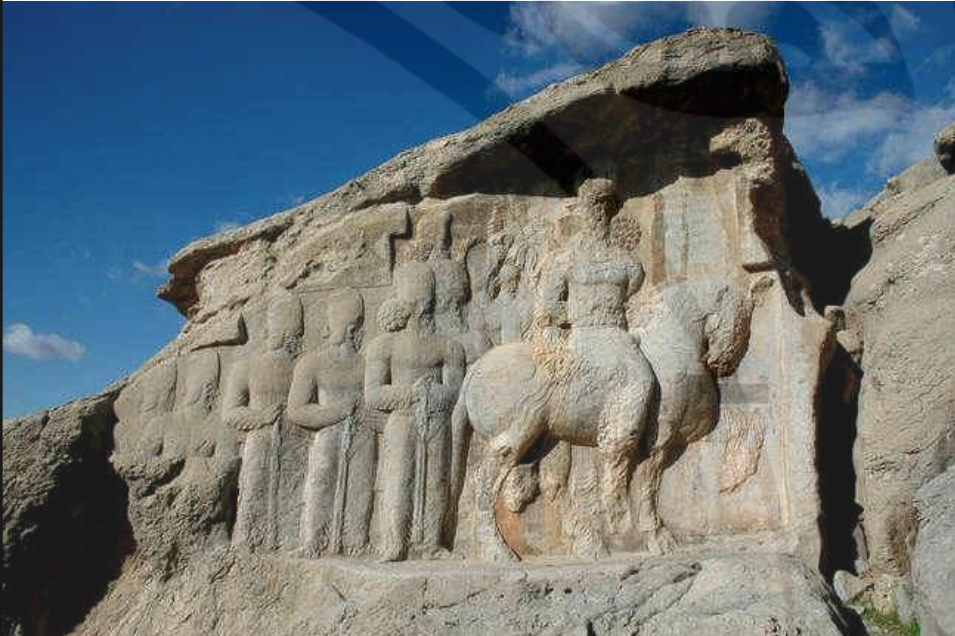
ساسانیان - نقش رجب - نقش اردشیر و اهورامزدا

ساسانیان - نقش رجب - نقش شاپور اول

ساسانیان - نقش رجب - نقش شاپور اول

ساسانیان - نقش رجب - نقش کرتیر

ساسانیان - بیستون - فرهاد تراش

مکان: بیستون، کرمانشاه

پیشینه: سده ۷ میلادی

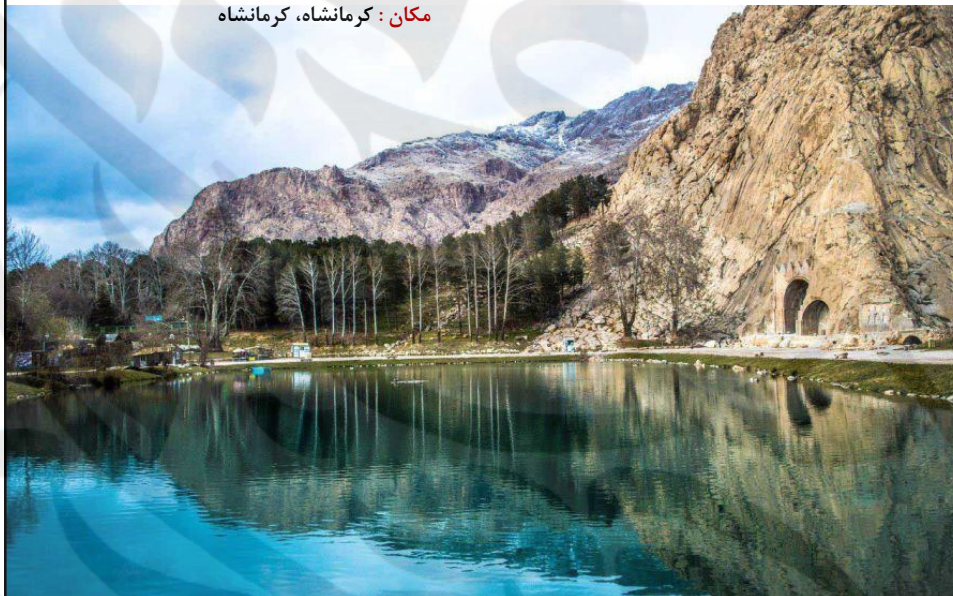
ابعاد: ۲۰۰ متر در ۴۵ متر

ساسانیان - تاق بستان

پیشینه ایوان سمت چپ : قرن پنجم میلادی
مکان : کرمانشاه، کرمانشاه

پیشینه ایوان سمت راست : قرن چهارم میلادی

ساسانیان - تاق بستان

ساسانیان - تاق بستان

ساسانیان - تاق بستان - نقش خسرو پرویز، اهورامزدا و آناهیتا

ساسانیان - تاق بستان - نقش شاپور دوم و سوم

ساسانیان - تاق بستان - نقش شکار

قاجار - تاق بستان - نقش فتحعلی شاه

ساسانیان - پل های ساسانی - پل بند شادروان

مکان: شوشتر، خوزستان

پیشینه: سده ۳ میلادی

ساسانیان - پل های ساسانی - پل شاپور (شاهپور)

مکان: سوادکوه، مازندران

پیشینه: سده ۳ میلادی

ساسانیان - پل های ساسانی - پل دزفول

مکان: دزفول، خوزستان

پیشینه: سده ۳ میلادی

ساسانیان - پل‌های ساسانی - پل شهرستان (جی)

مکان: اصفهان، اصفهان

پیشینه: سده ۳ میلادی

ویژگی‌های معماری پارتی از دید مرحوم پیرنیا

معماری:

- گوناگونی در طرحها و بهره‌گیری از اندامهای گوناگون.
- جفت‌سازی در نیایشگاهها و کاخ‌های پذیرایی.
- یاد جفت‌سازی در کاخهای مسکونی و خانه‌ها.
- درونگرایی با بهره‌گیری از میانسرا.
- شکوه و عظمت دادن به ساختمان‌ها با بلند ساختن آنها.

نیایش:

- بهره‌گیری از آسمانه‌های خمیده تاقی و گنبدی (تاق آهنگ، تاق و تویزه و نیم گنبد).
- بهره‌گیری از چفدهای مازہ دار برای تاقها و گنبدها.
- پی‌سازی با سنگ لاشه.
- گوشه‌سازی چوبی، سکنج، ترمبه و فیلبوش در زیر گنبدها.
- ساختمایه‌های بوم آورده سنگ لاشه، خشت و آجر، ملات گیر چارو.

آرایه (تزیینات):

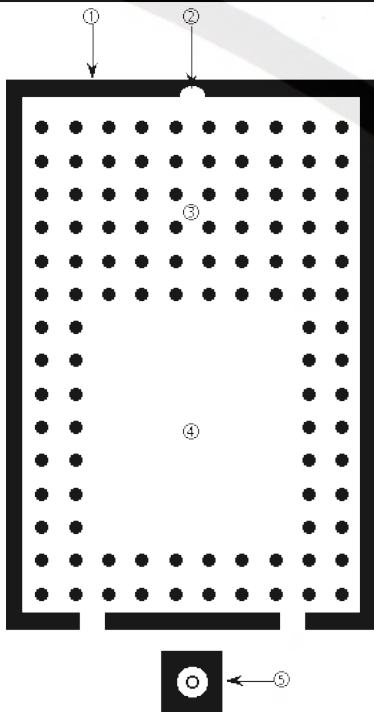
- گچ‌بری با خطوط شکسته و خمیده.
- بهره‌گیری از کنگره‌ها و کوردرها در نمای ساختمان.

معماری صدر اسلام

پژوهش و تنظیم: محمد رضا دهقانی
ساسان جهادیان

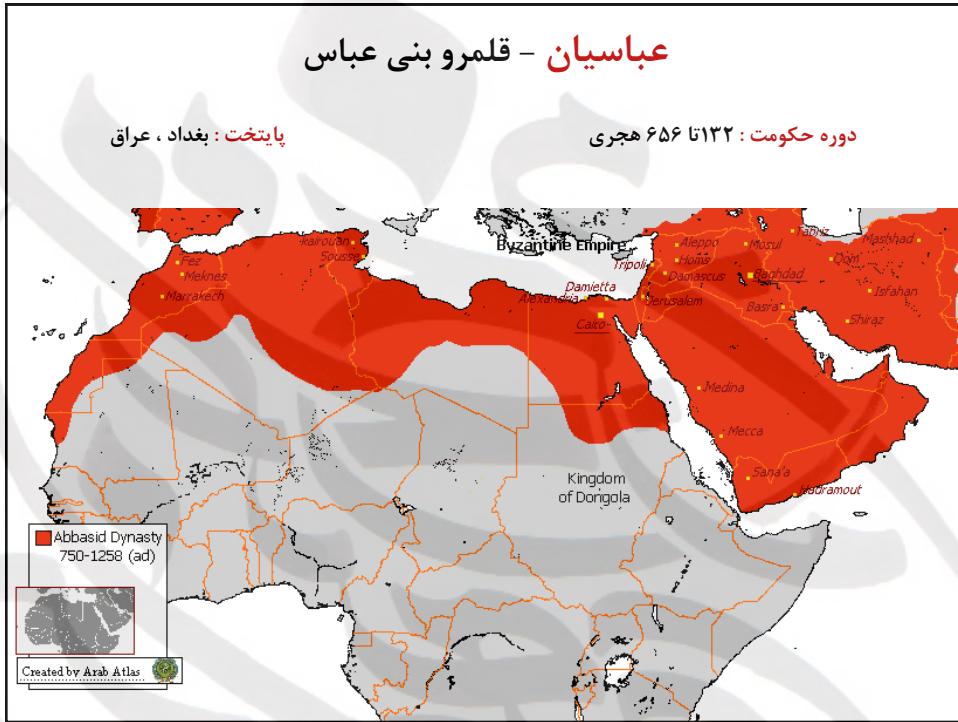
صدر اسلام - مسجد تپ اولیه - پلان

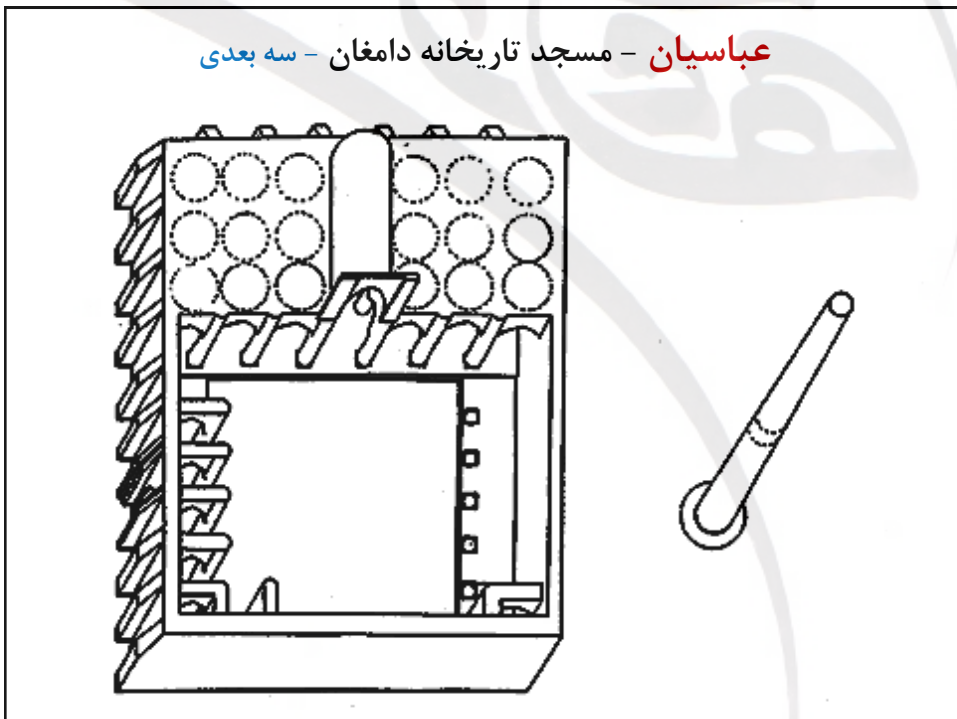
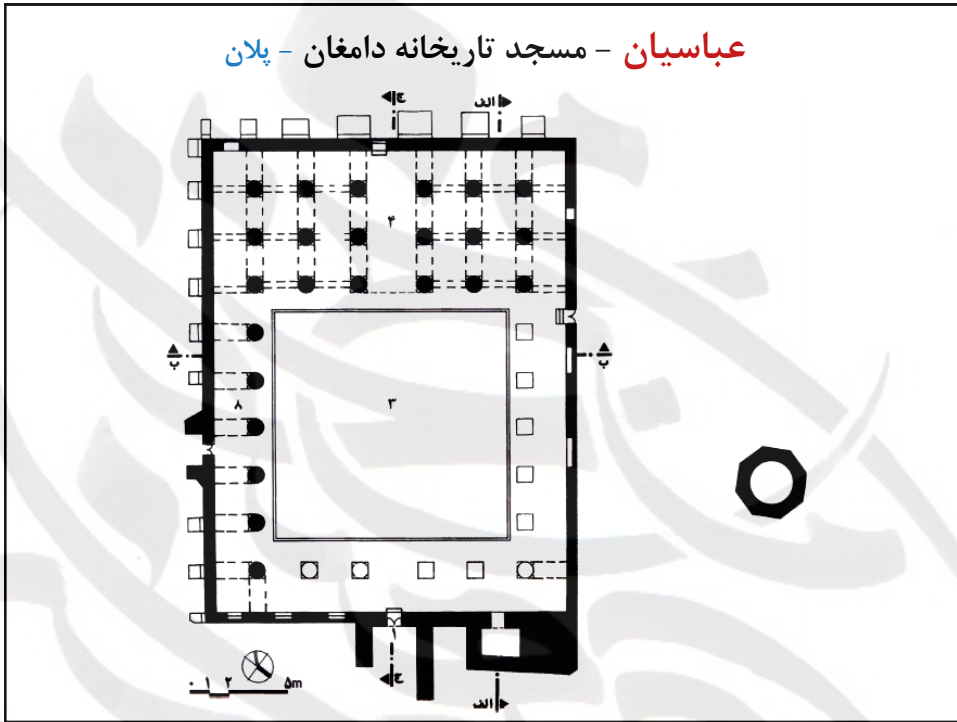

- ۱. دیوار قبله
- ۲. شبستان
- ۳. مناره
- ۴. حیاط مسجد یا صحن
- ۵. محراب

منشأ سه عنصر شاخص مسجد (مناره، محراب و منبر) را باید در تلفیق سنت یونانی-رومی جست.

- ۱- **محراب**: محراب مسجد برگرفته از محراب بازیلیکا است.
- ۲- **منبر**: منبر پله پله همچون جایگاه اسقف در محراب کلیسا برگرفته از مسند قضاوت رومی است؛ هرچند که منبر کارکرد سکوی خطابه نیز دارد.
- ۳- **مناره**: مناره را از کلیسا گرفتند و به مسجد افزودند تا نشانه‌ای باشد برای تأکید بر حضور اسلام؛ نشانه‌ای یکسره برگرفته از برج ناقوس کلیسای مسیحیان برای اطلاع‌رسانی اوقات نماز.

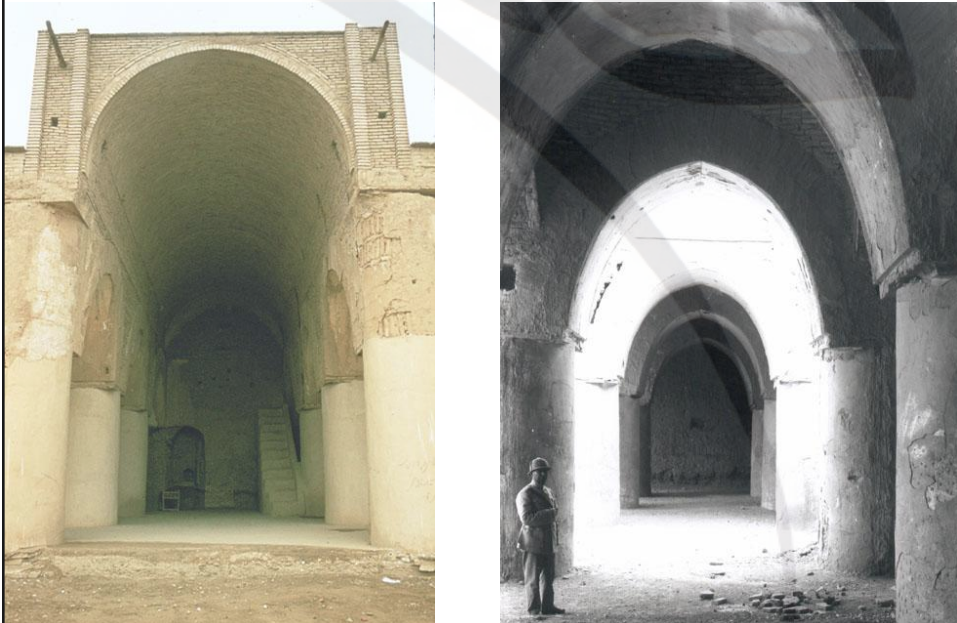

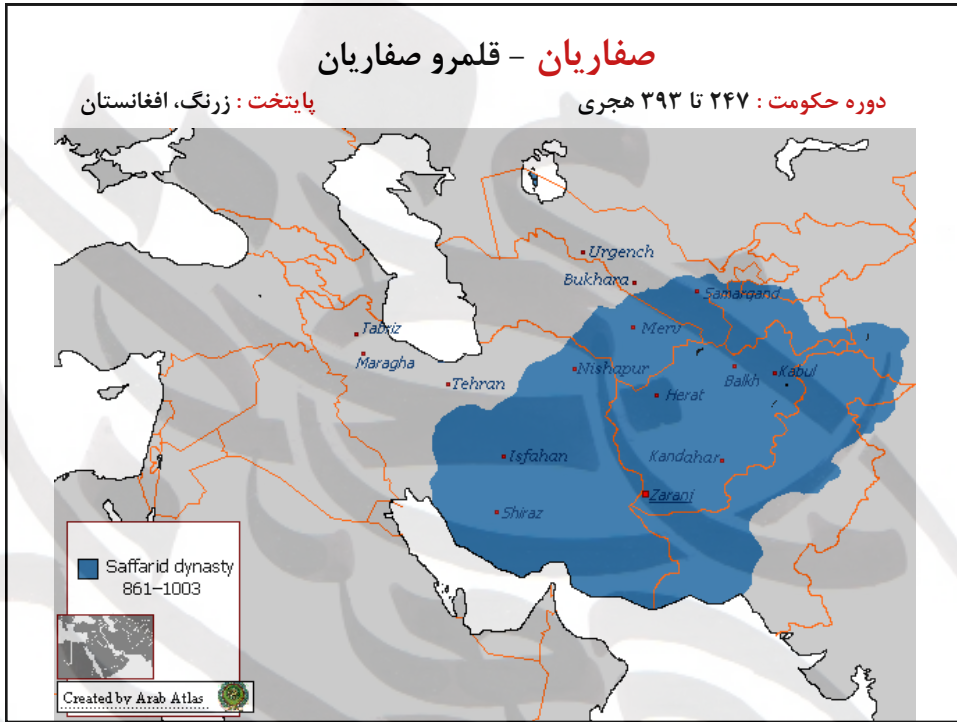

عباسیان - مسجد تاریخانه دامغان - شبستان

عباسیان - مسجد تاریخانه دامغان

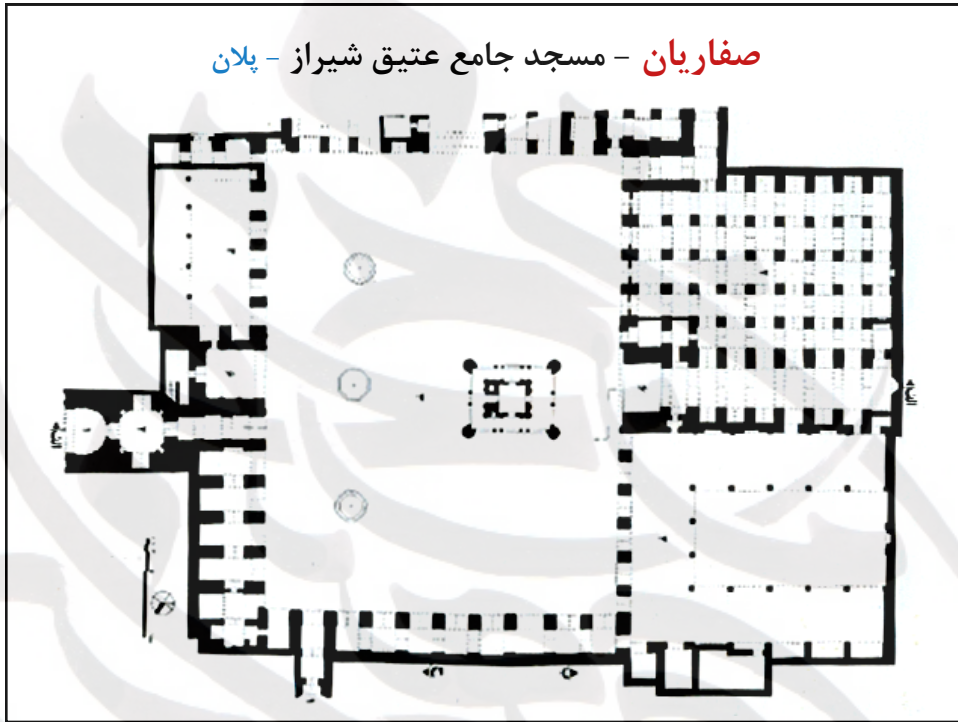

صفاریان - مسجد جامع عتیق شیراز

پیشینه: ۲۸۱ هجری (۸۹۴ میلادی)

مکان: شیراز، فارس

شرح: نام دیگر این اثر مسجد جامع عتیق است. خداخانه در سال ۷۵۲ هجری به وسیله ابواسحق اینجو ساخته شد.

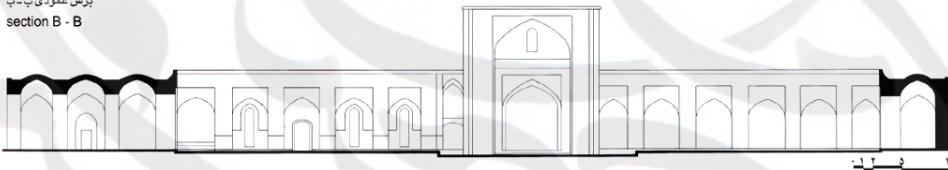

صفاریان - مسجد جامع عتیق شیراز - برش

برش عمودی ج-ج
section C - C

برش عمودی ب-ب
section B - B

صفاریان - مسجد جامع عتیق شیراز - صحن

صفاریان - مسجد جامع عتیق شیراز - آرایه

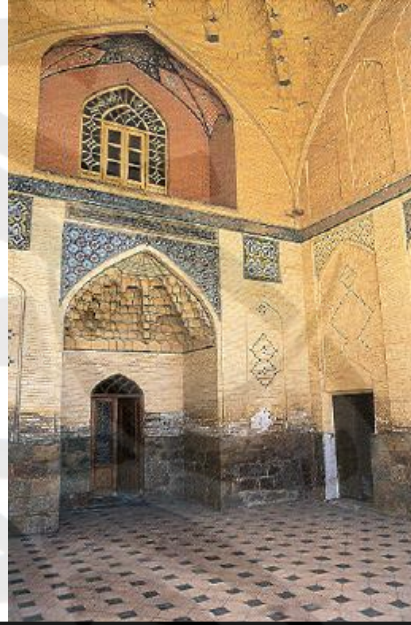
آل اینجو - مسجد جامع عتیق شیراز - خدایخانه

صفویان - مسجد جامع عتیق شیراز - ایوان‌ها

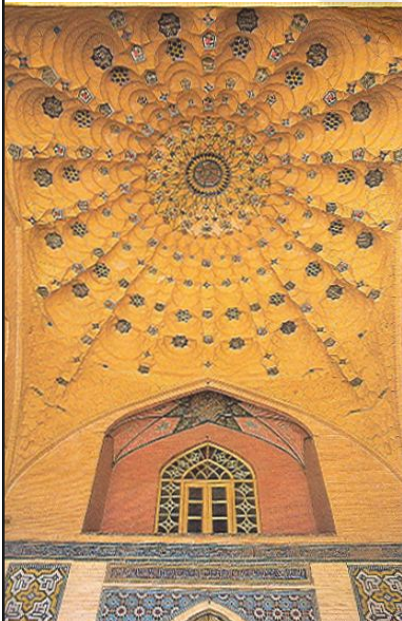

ایوان شمالی

ایوان شرقی

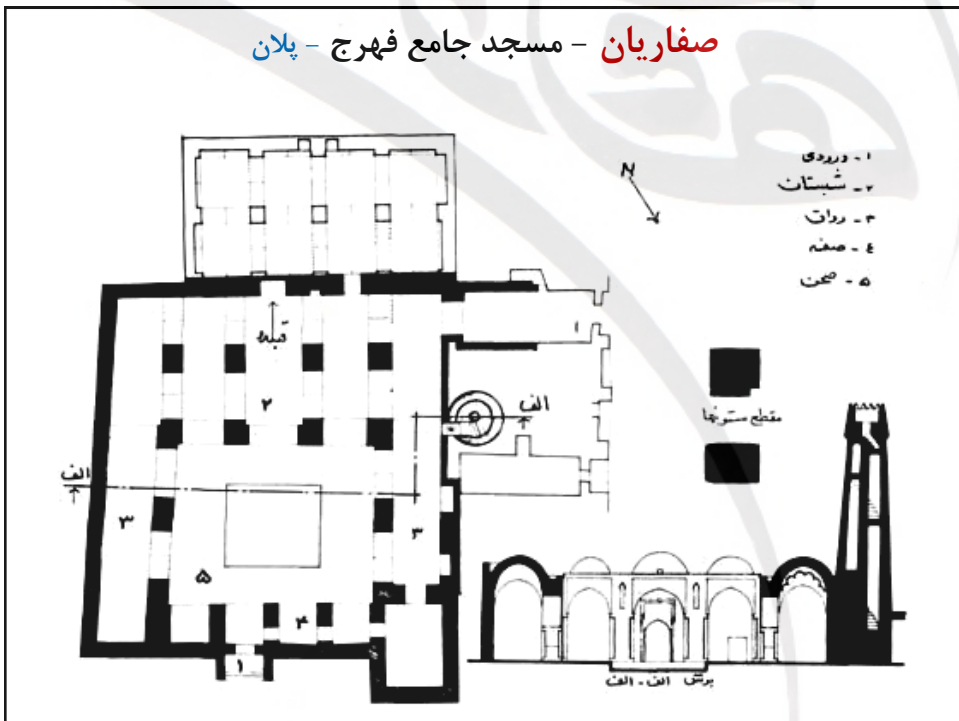
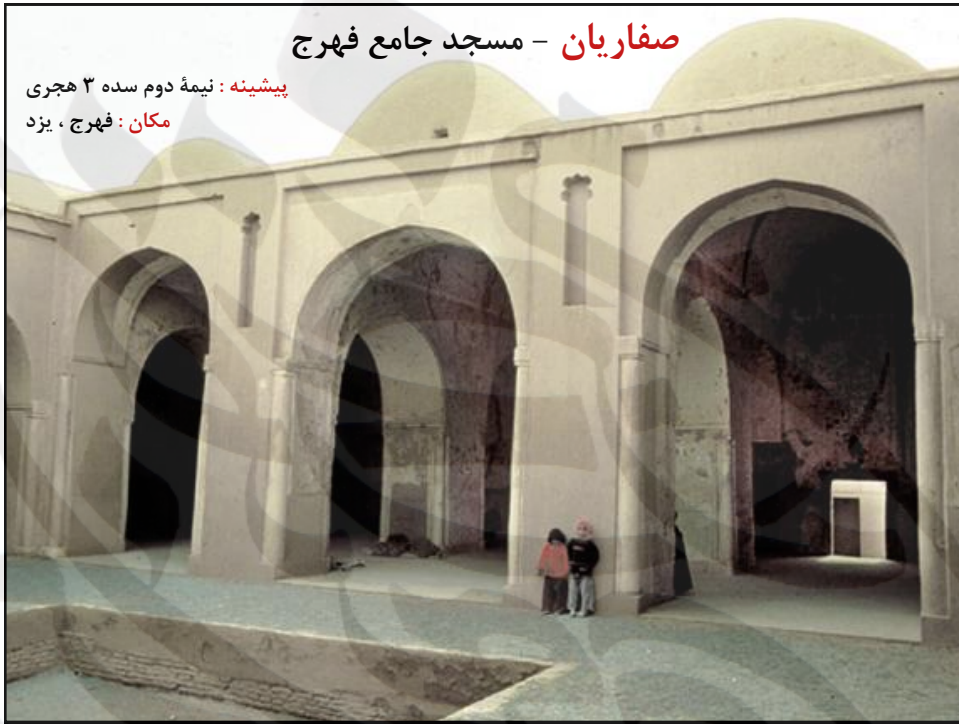
قاجاریان - مسجد جامع عتیق شیراز - آرایه

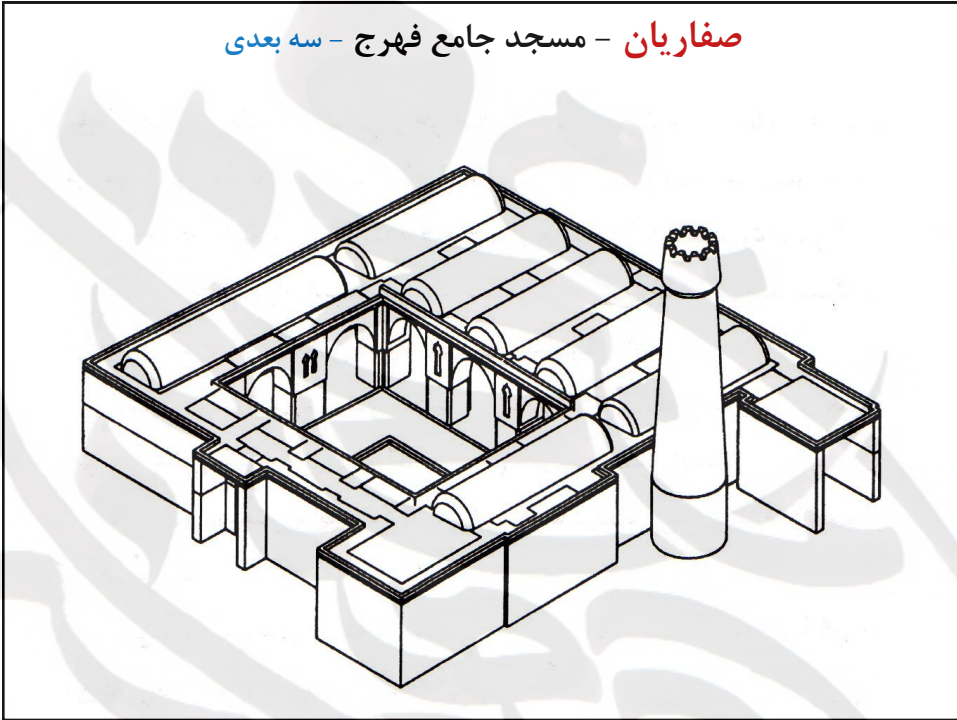
آرایه ورودی شمالی

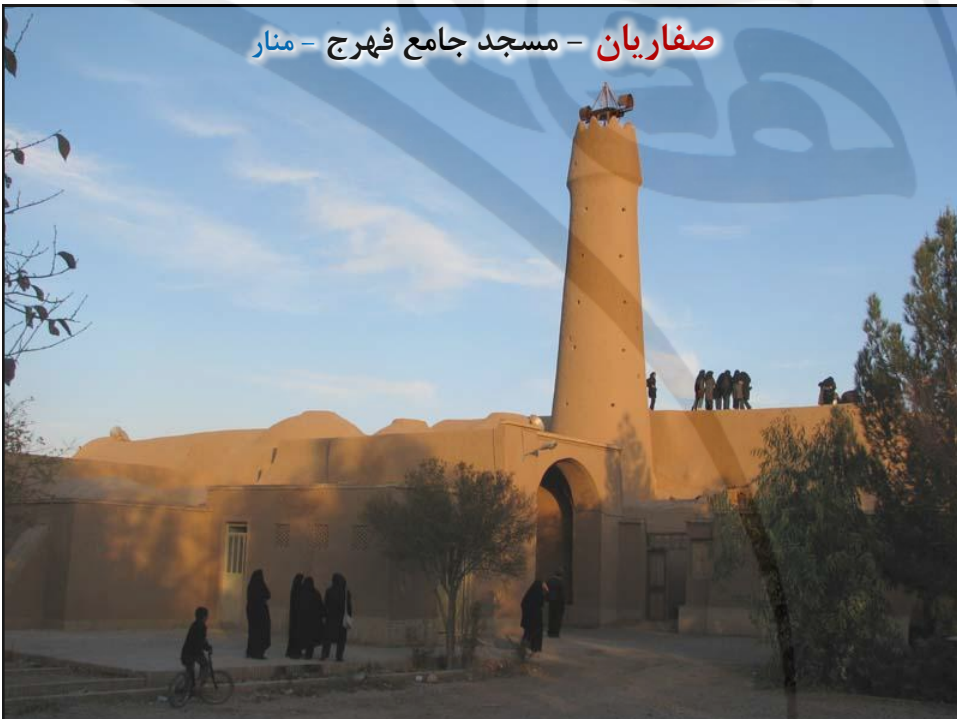
سقف ایوان شمالی

صفاریان - مسجد جامع فهرج - سه بعدی

صفاریان - مسجد جامع فهرج - منار

صفاریان - مسجد جامع فهرج - شبستان

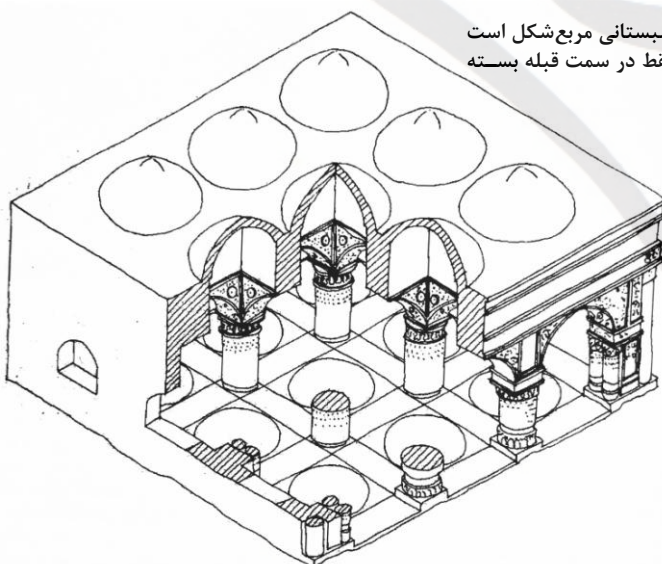

صفاریان - مسجد ۹ گنبد

پیشینه: نیمه اول سده ۳ هجری

مکان: بلخ، افغانستان

شرح: این مسجد متشکل از شبستانی مربع شکل است که از ۳ سمت باز و فقط در سمت قبله بسته است.

معماری سامانیان

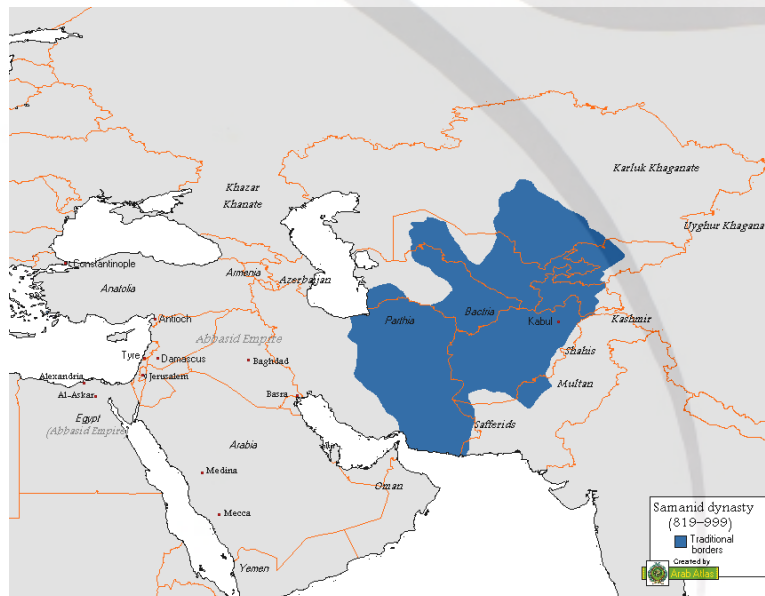

پژوهش و تنظیم: محمد رضا دهقانی
ساسان جهادیان

سامانیان - قلمرو سامانیان

پایتخت: بخارا، ازبکستان

دوره حکومت: ۲۶۱ تا ۳۹۵ هجری

سامانیان - آرامگاه سامانیان

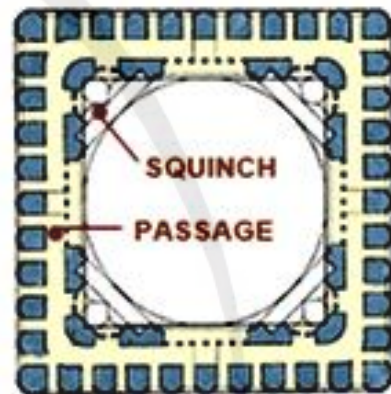
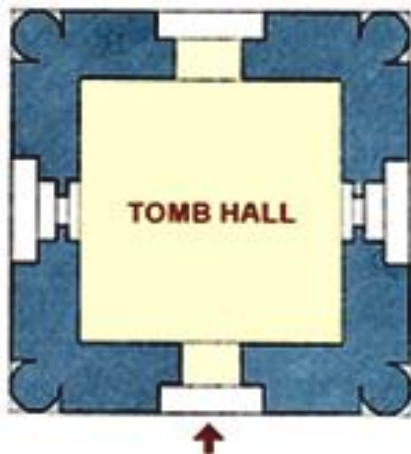
مکان: بخارا، ازبکستان

پیشینه: اواخر سده ۳ یا اوایل سده ۴ هجری

شرح: این بنا از کهن ترین مقابر در جهان اسلام است.

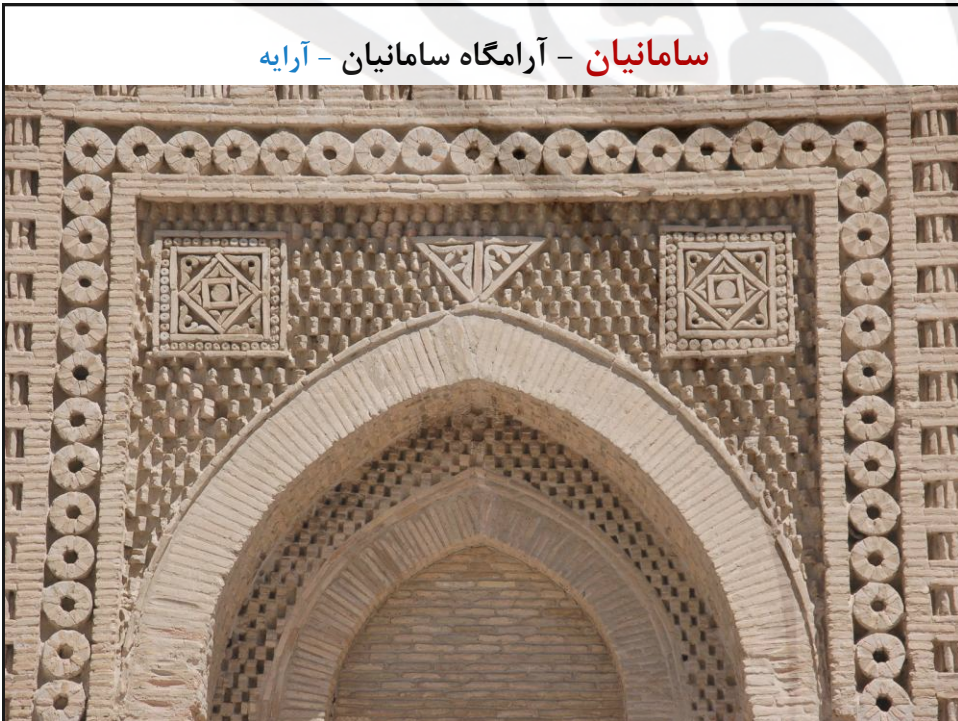
سامانیان - آرامگاه سامانیان - پلان

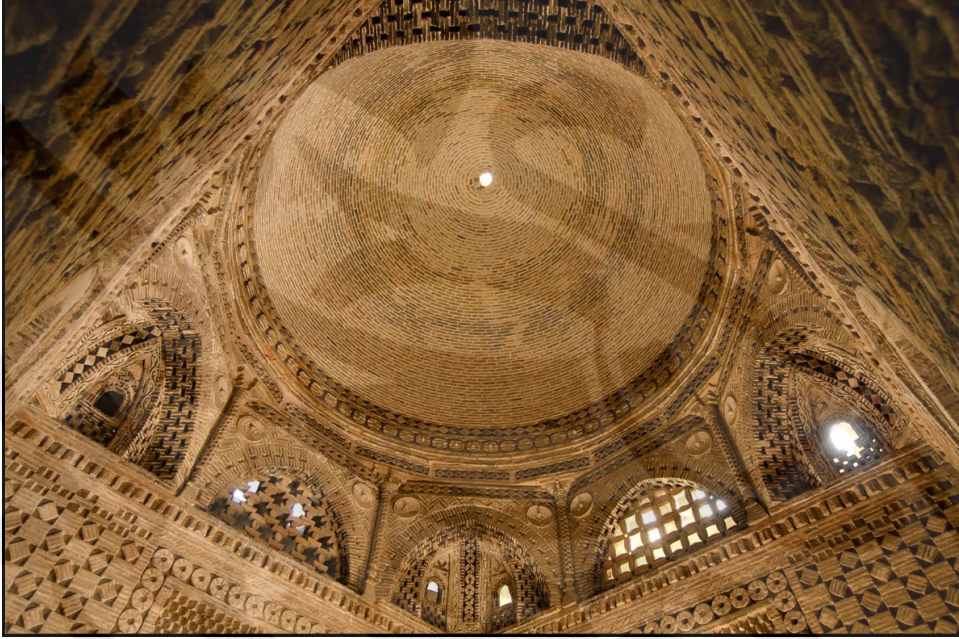
سامانیان - آرامگاه سامانیان - برش

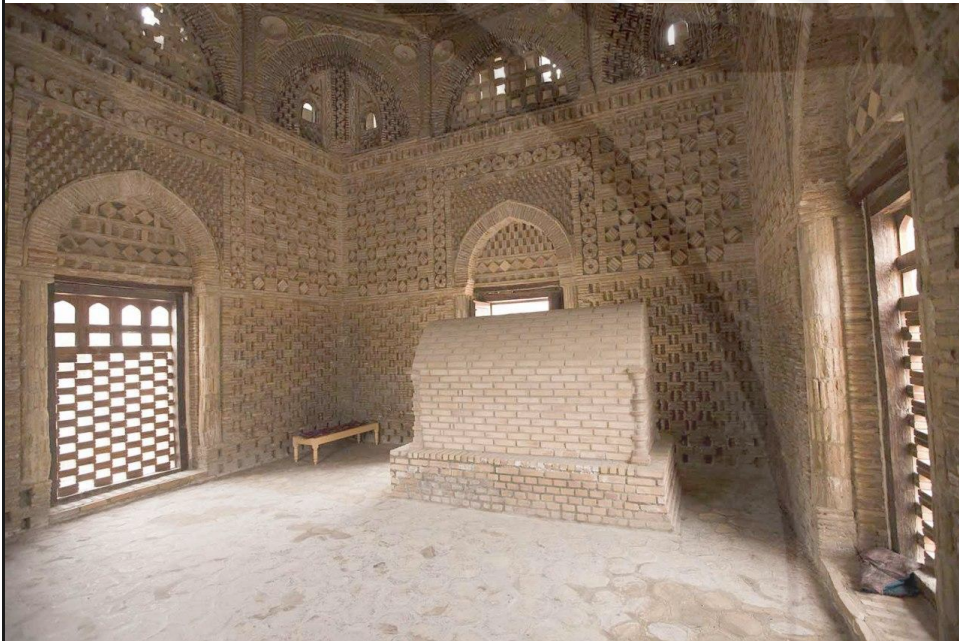
سامانیان - آرامگاه سامانیان - آرایه

سامانیان - آرامگاه سامانیان - گنبد

سامانیان - آرامگاه سامانیان - داخلی

سامانیان - آرامگاه عرب آنا

پیشینه: ۳۶۷ هجری
مکان: تیم، ازبکستان
شرح: این بنا دارای کهن‌ترین گوشه‌سازی سه قسمتی (پتکانه پرداخته) معماری ایران است.

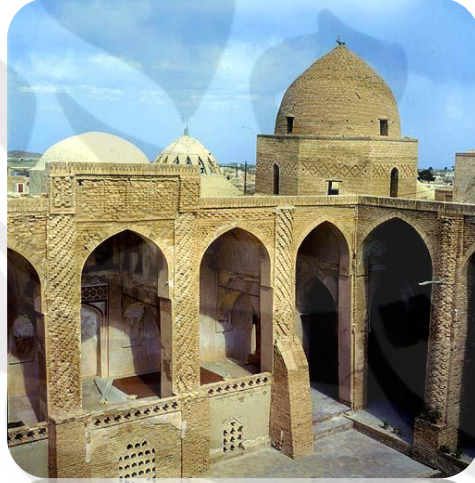
سامانیان - آرامگاه عرب آتا

سامانیان - آرامگاه عرب آتا - گوشه‌سازی

معماری آل بویه

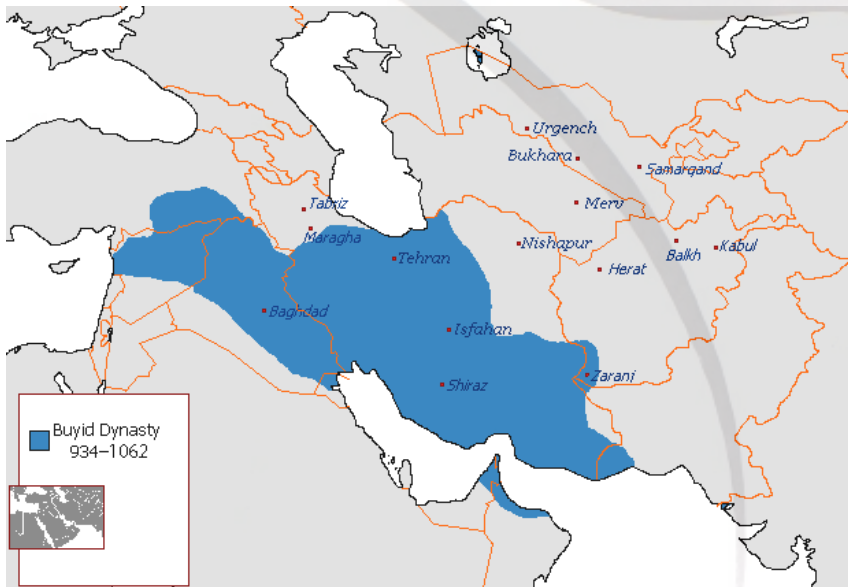

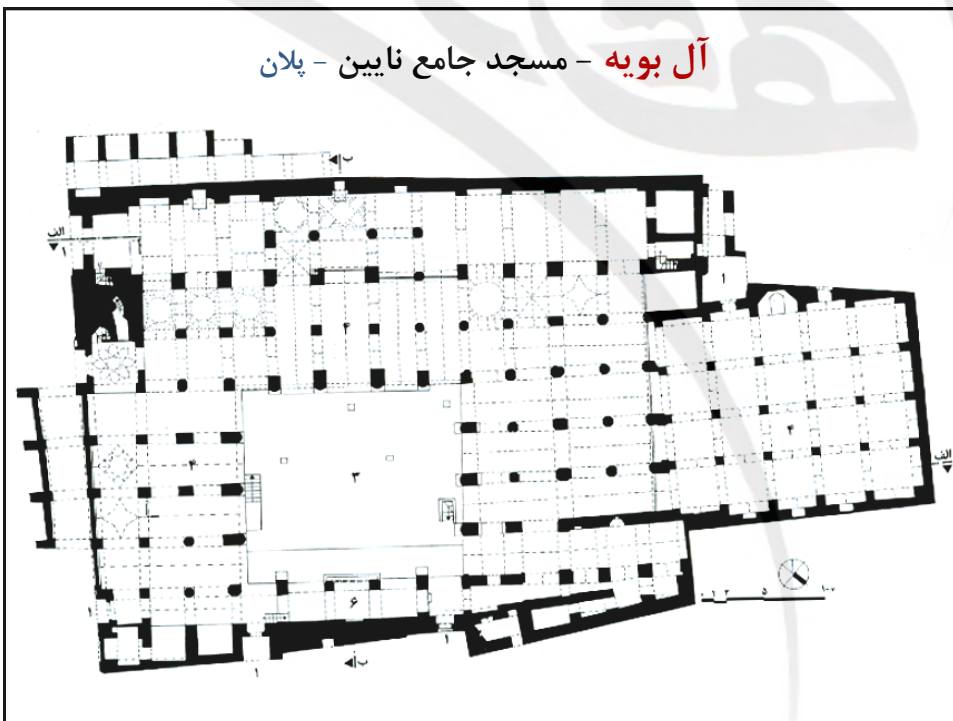
پژوهش و تنظیم: محمد رضا دهقانی
ساسان جهادیان

آل بویه - قلمرو بویان

پایتخت‌ها: شیراز، ری و بغداد

دوره‌ی حکومت: ۲۲۰ تا ۴۵۴ هجری

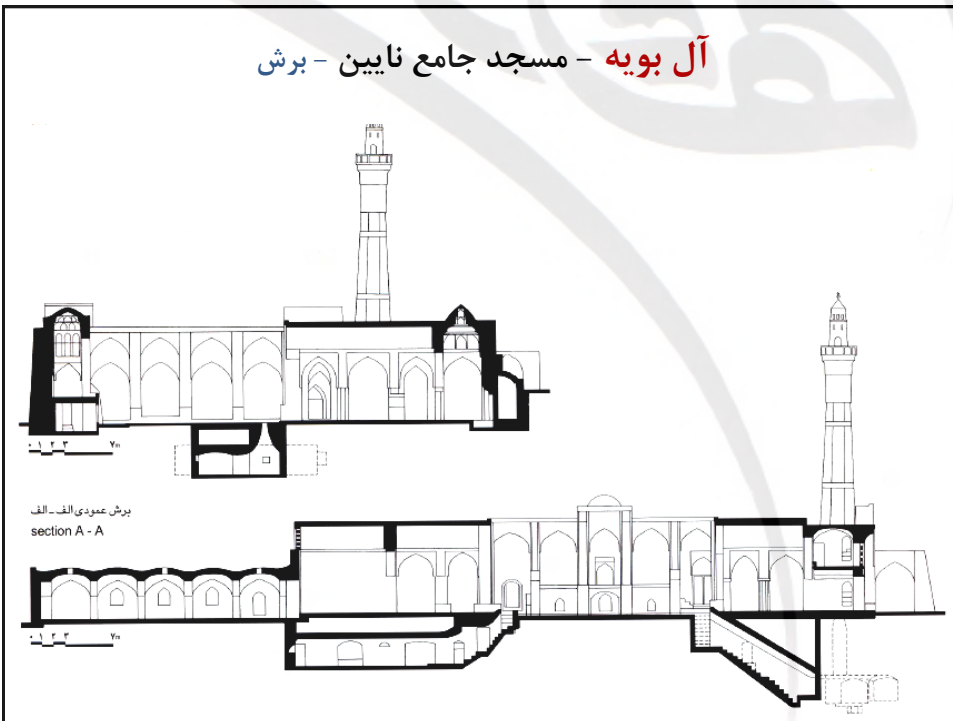

آل بویه - مسجد جامع نایین - سه بعدی

آل بویه - مسجد جامع نایین - برش

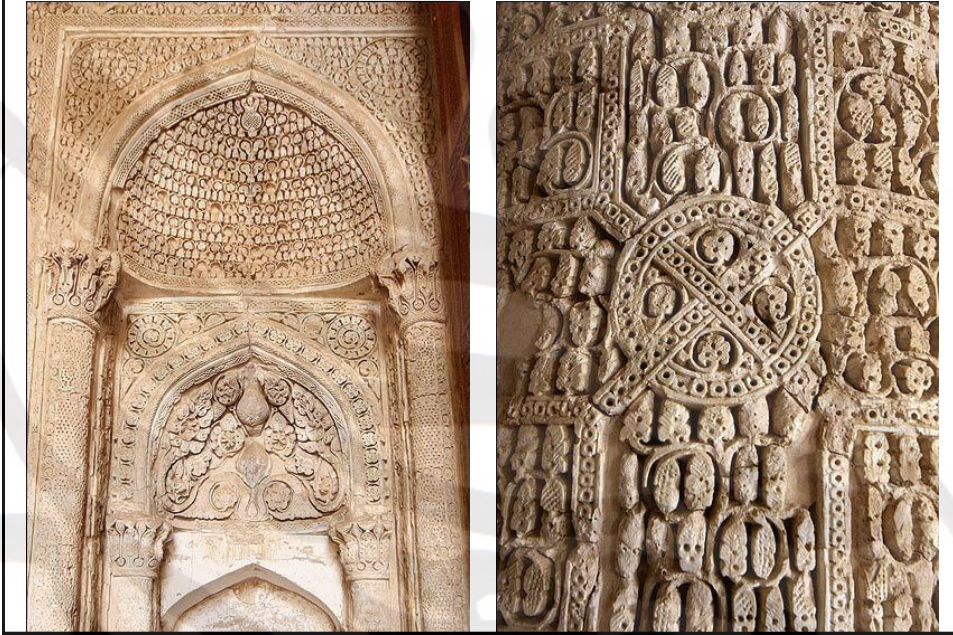
آل بویه - مسجد جامع نایین - صحن

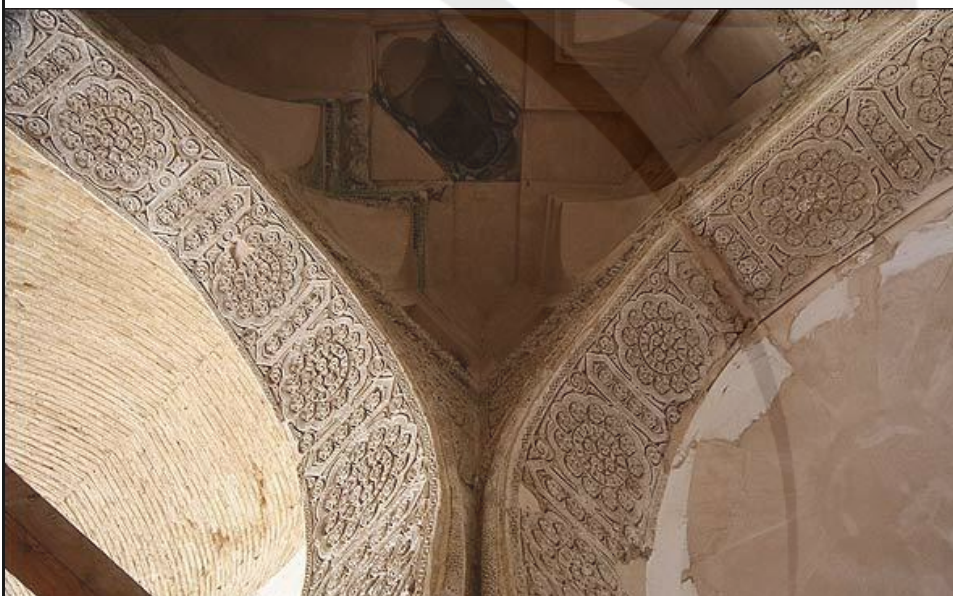
آل بویه - مسجد جامع نایین - شبستان قبلی

آل بویه - مسجد جامع نایین - آرایه

آل بویه - مسجد جامع نایین - آرایه

آل بویه - مسجد جامع نیریز

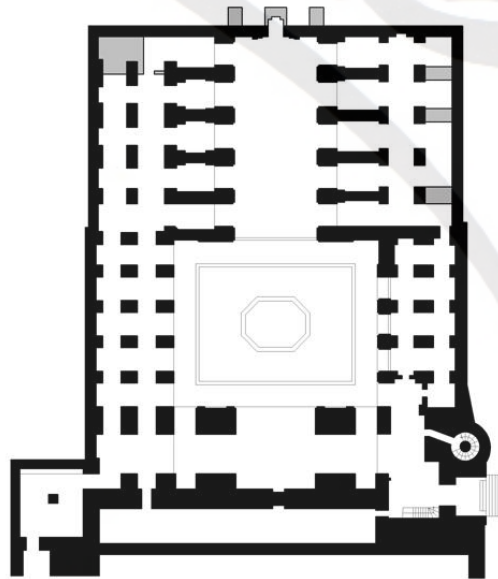
مکان: نیریز، فارس

پیشینه: ۳۶۳ هجری

شرح: نام دیگر این اثر مسجد جامع کبیر است. به احتمال زیاد، منار آجری مربوط به بنای اولیه است.

آل بویه - مسجد جامع نیریز - پلان

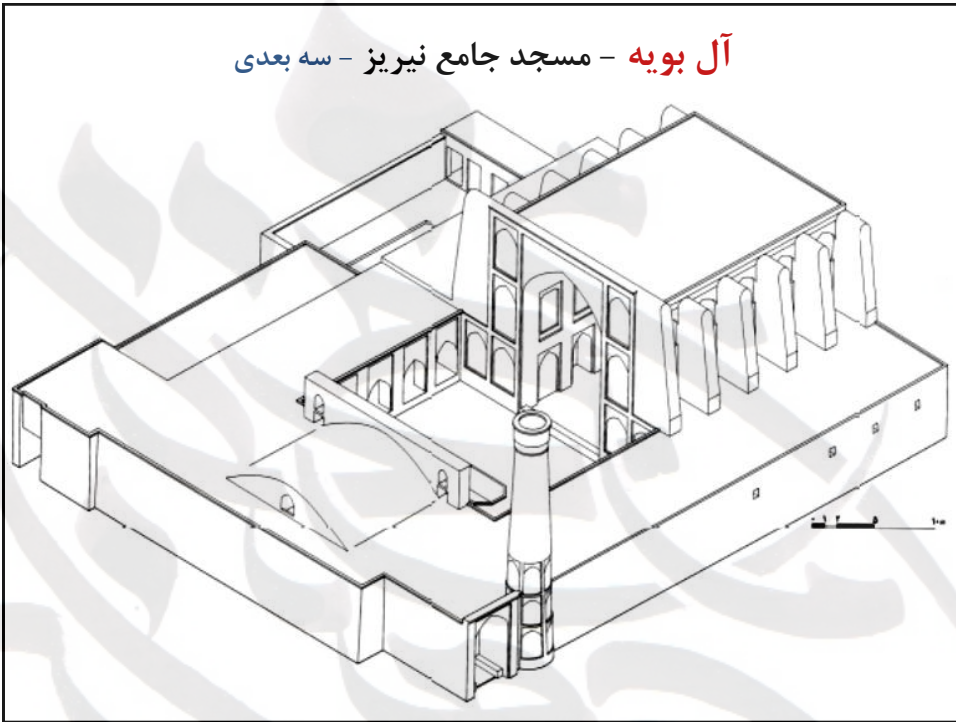
Friday Mosque
Neyriz, Iran
Ground plan

0 1 5 10 15M
<http://archnet.org>

Drawing after Witber
N.B.: this is not a measured drawing
Errors may accumulate in the drawing process

آل بویه - مسجد جامع نیریز - سه بعدی

آل بویه - مسجد جامع نیریز - ایوان قبلی

آل بویه - مسجد جور جیر

پیشینه: ۳۶۵-۷۴ هجری (حدود ۸۵-۹۷۶ میلادی)

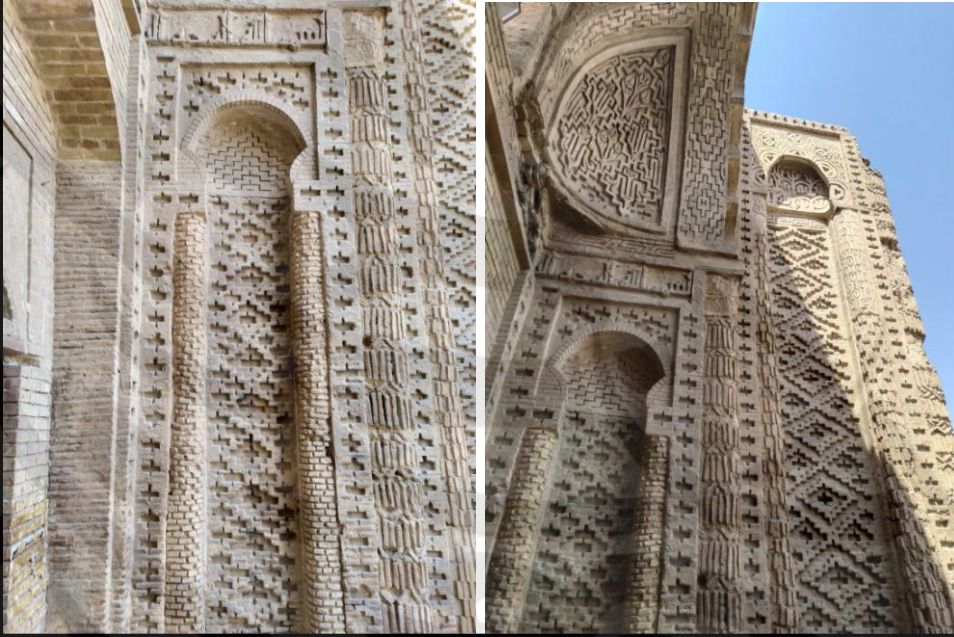
مکان: اصفهان، اصفهان

شرح: نام دیگر این بنا، مسجد جامع صغیر بود.

آل بویه - مسجد جور جیر

آل بویه - مسجد جورجیر

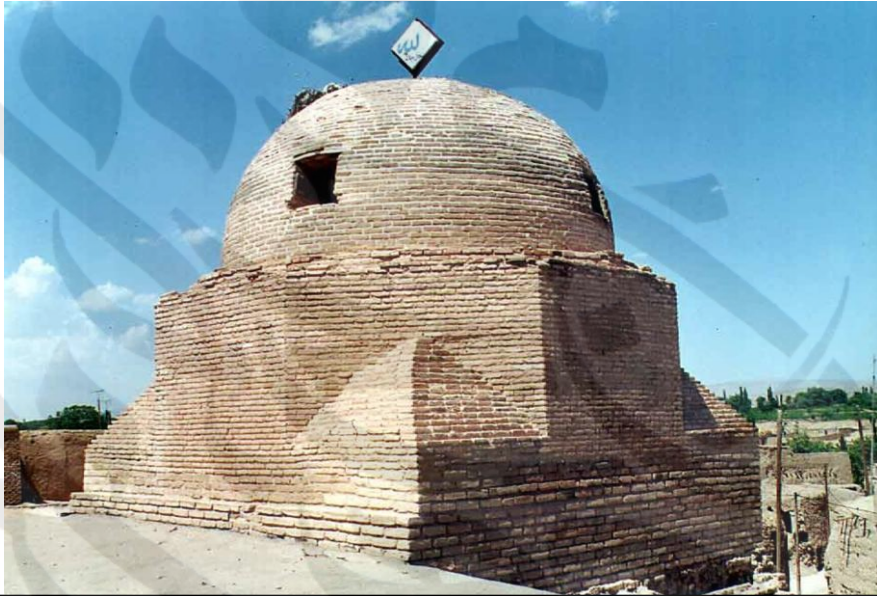
آل بویه - مسجد جورجیر

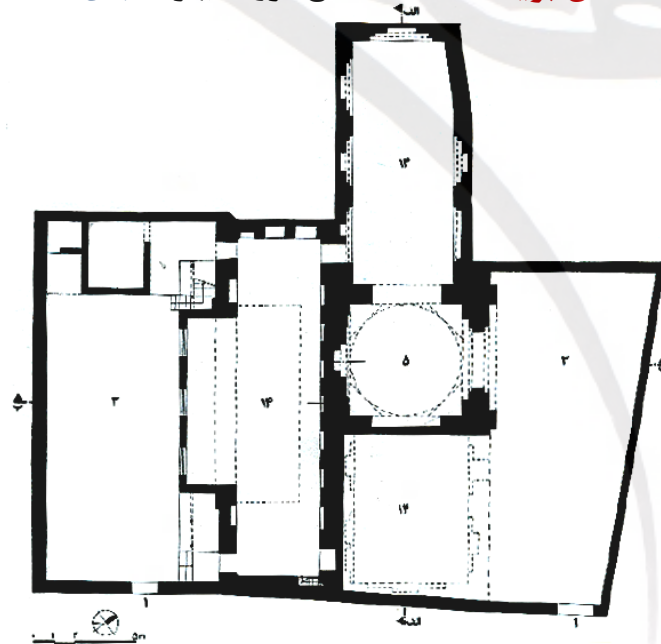
آل بویه - مسجد جامع قروه (ابهر)

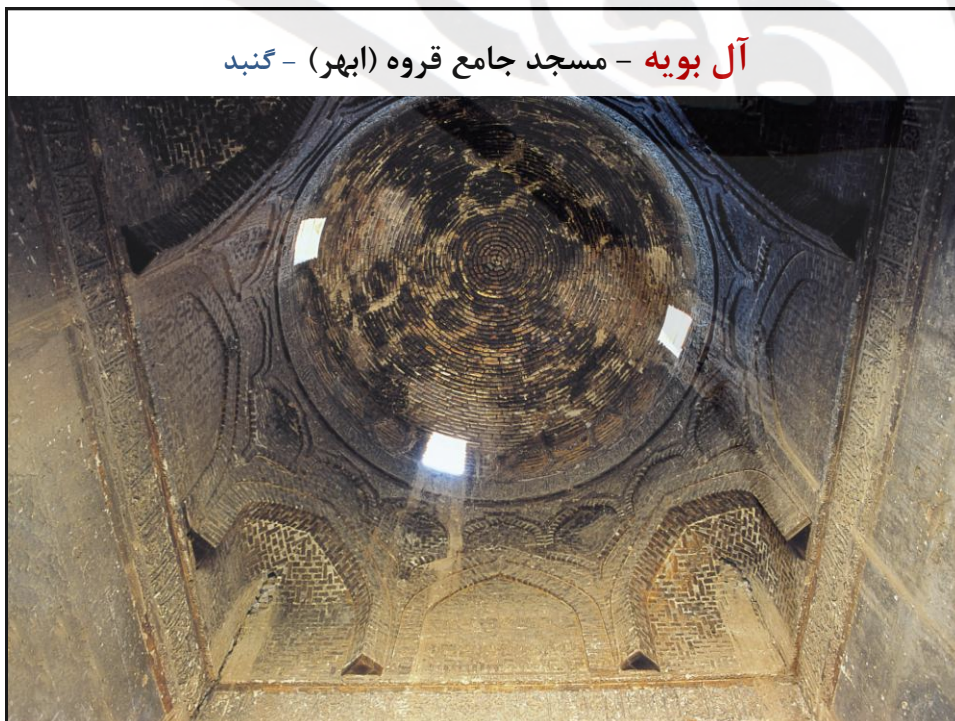
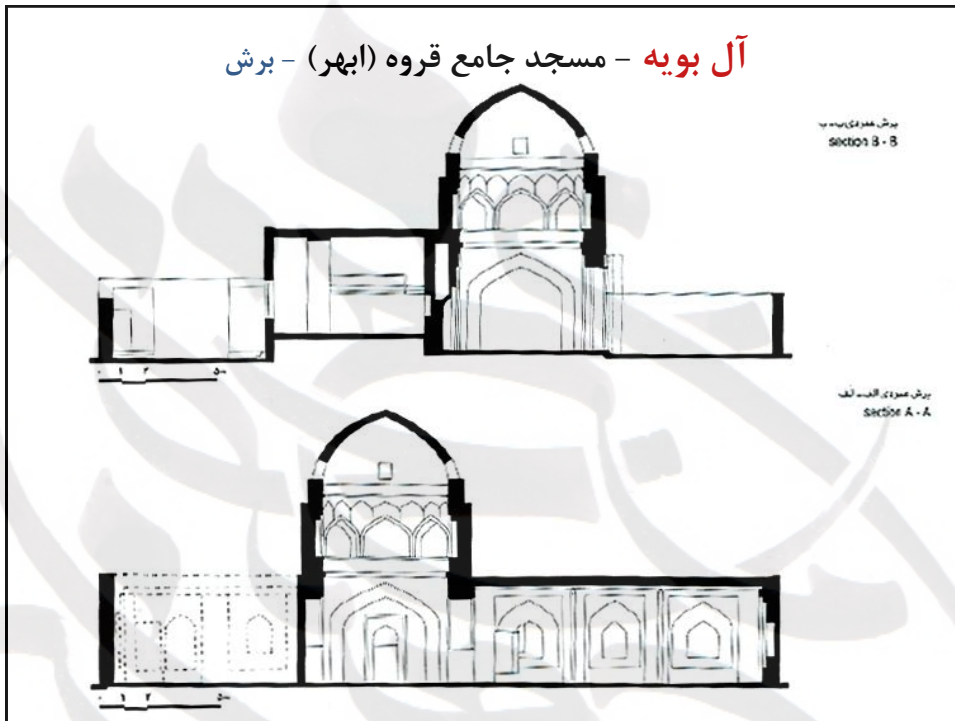
پیشینه: ۴۱۳ و ۸۸۸ هجری

مکان: قروه، زنجان

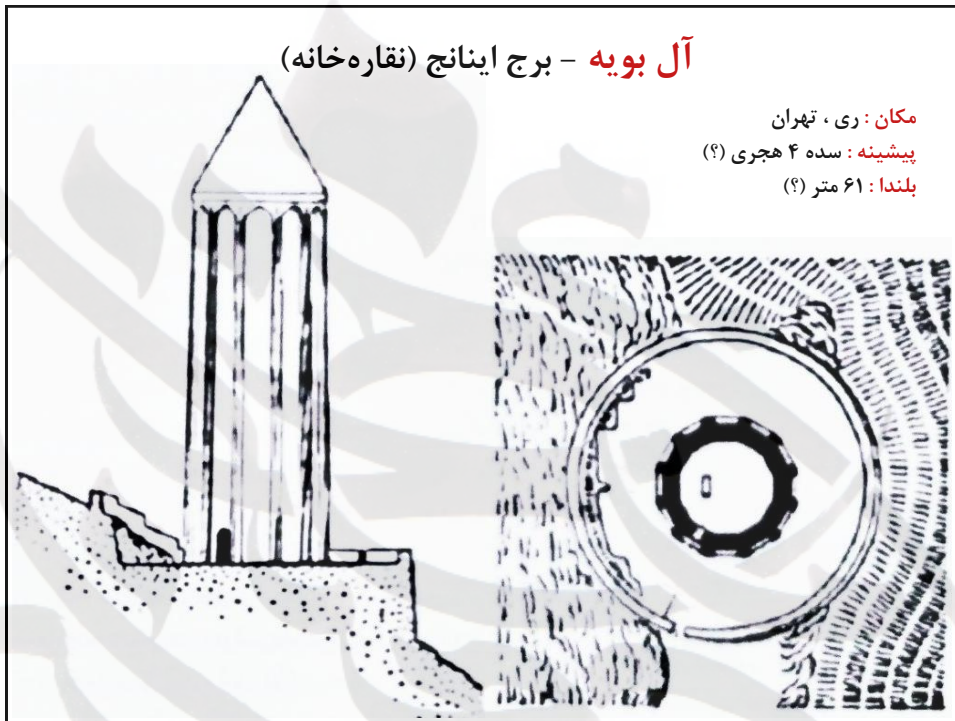
آل بویه - مسجد جامع قروه (ابهر) - پلان

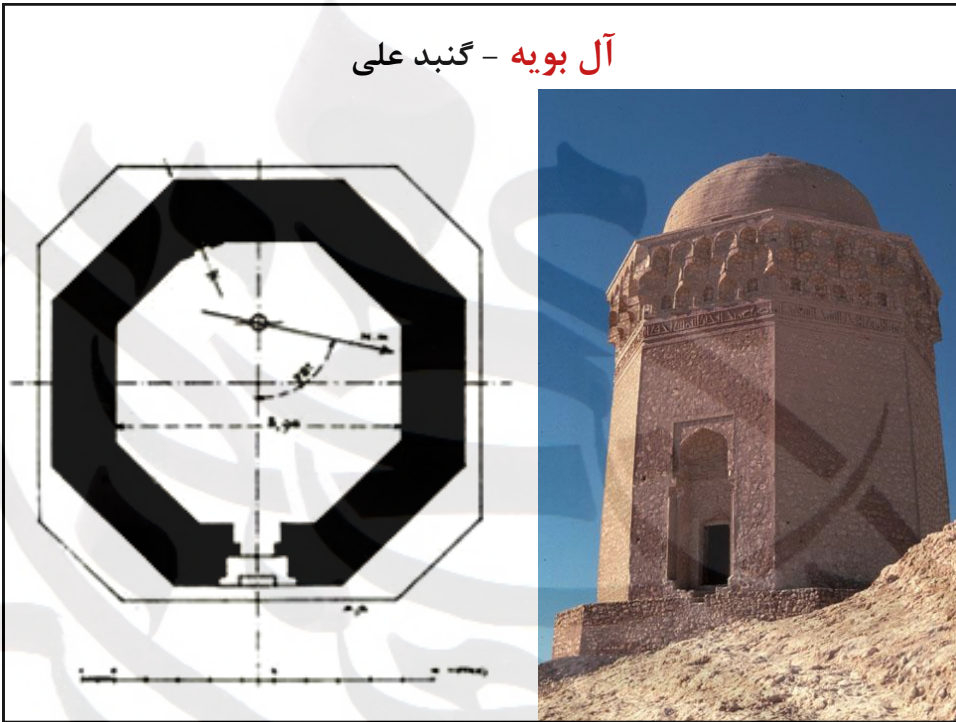

آل بویه - مسجد جامع قروه (ابهر) - نمازخانه جنوبی

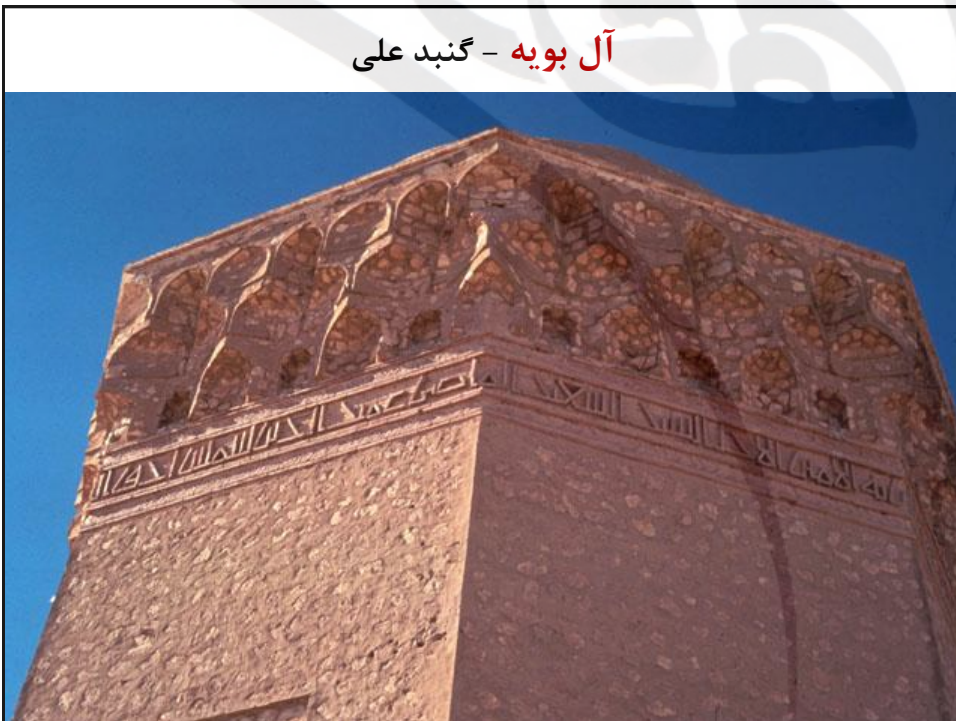

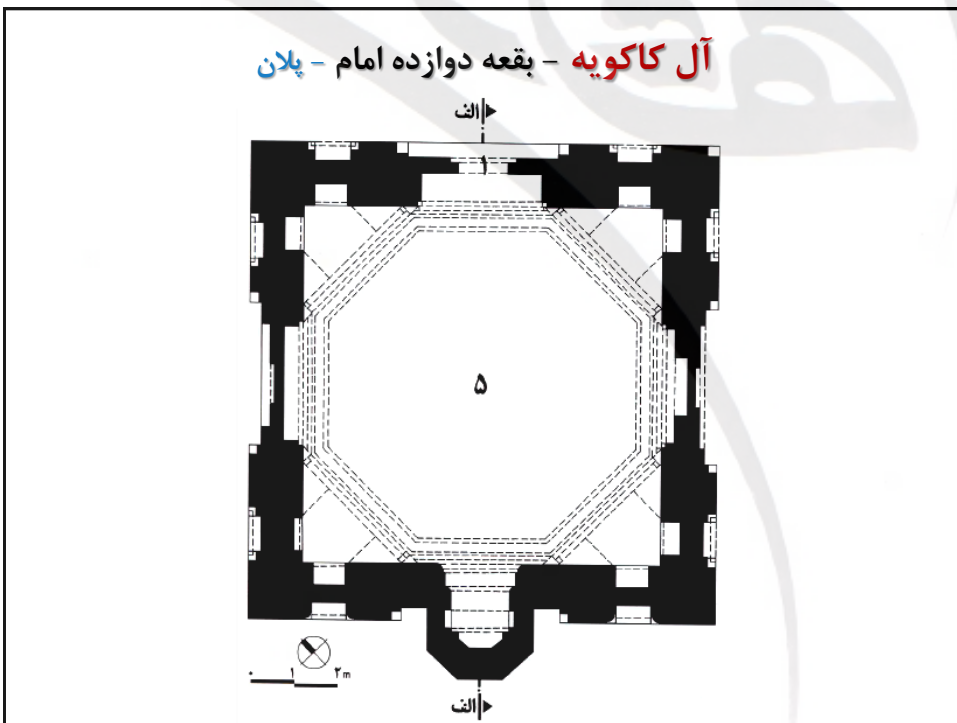

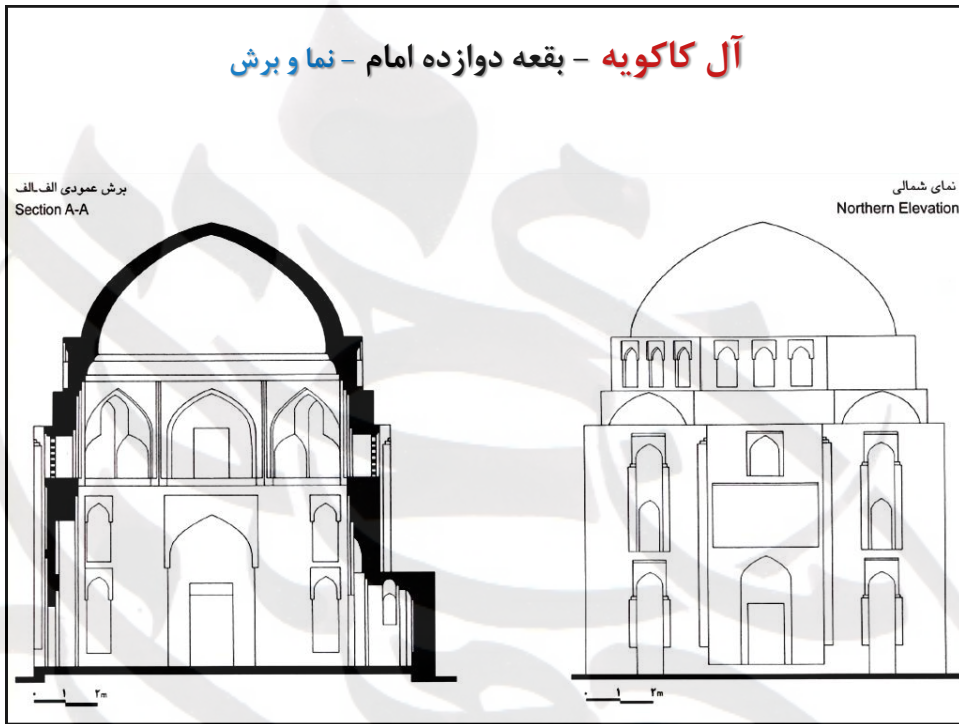
آل بویه - گنبد علی

آل بویه - گنبد علی

معماری آل زیار

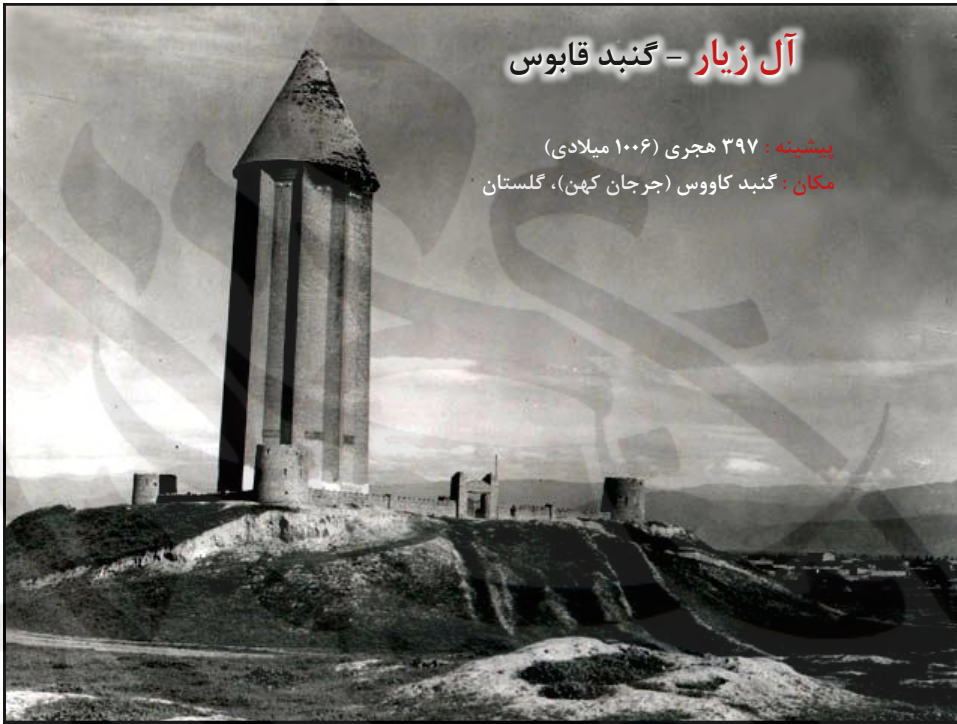
پژوهش و تنظیم: محمد رضا دهقانی
ساسان جهادیان

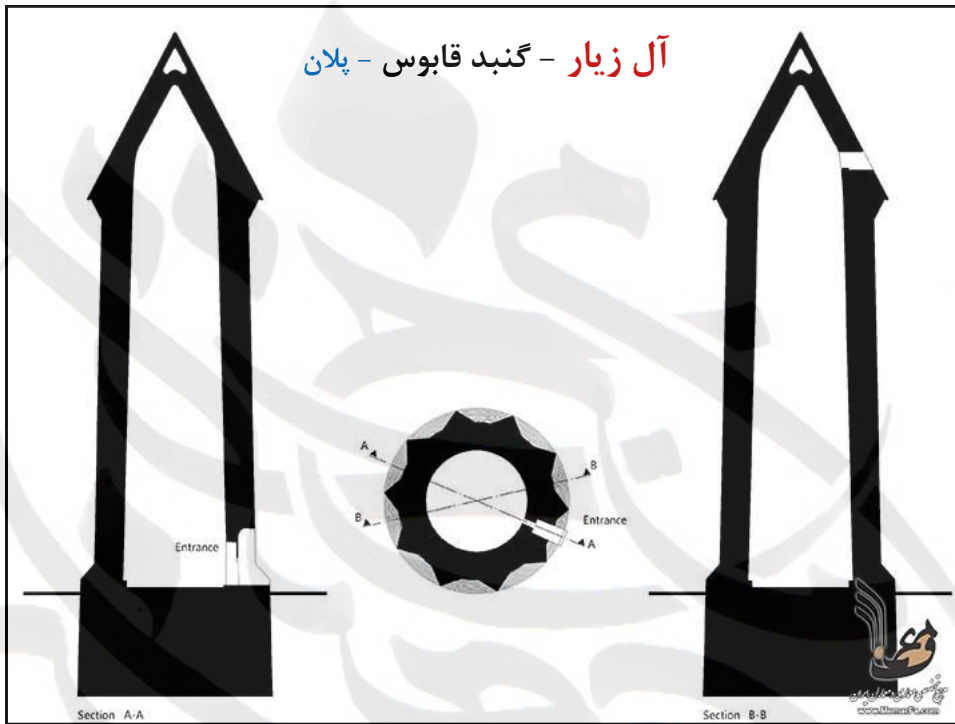
آل زیار - قلمرو زیاریان

پایتخت: گرگان، گلستان

دوره حکومت: ۳۱۹ تا ۴۲۰ هجری

آل زیار - گنبد قابوس - ورودی

آل زیار - گنبد قابوس - کتیبه

آل زیار - بقعه پیر علمدار

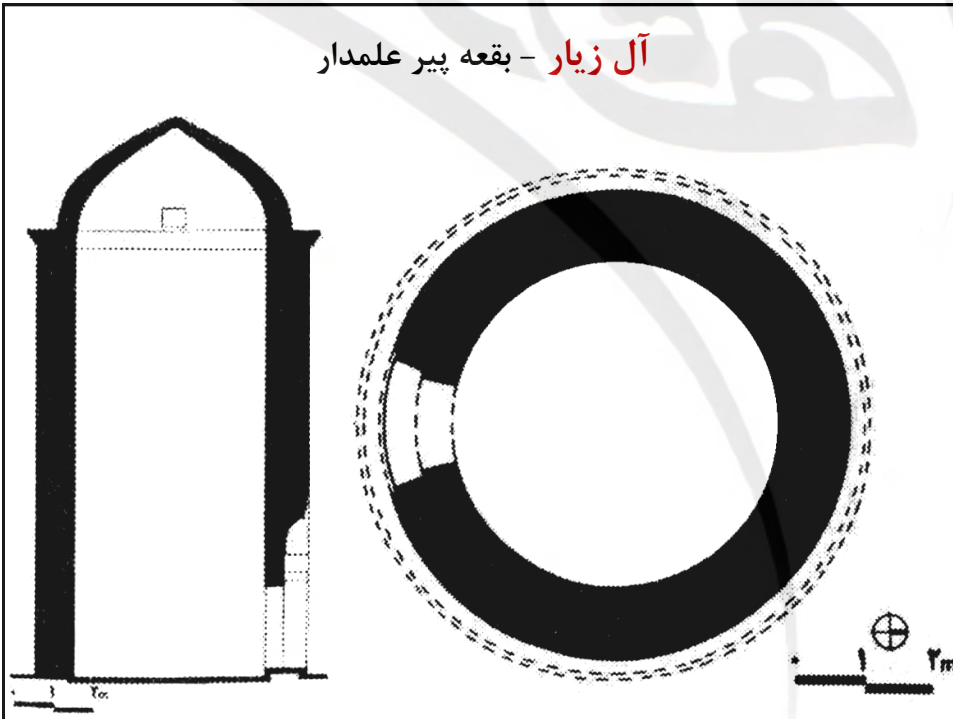

پیشینه: ۱۷-۴۱۲ هجری (۶-۱۰۲۱ میلادی)

معمار: علی ابن محمد

مکان: دامغان، سمنان

آل زیار - بقعه پیر علمدار

آل زیار - بقعه پیر علمدار

آل زیار - بقعه پیر علمدار - آرایه داخلی

باوندیان - میل رادکان غربی (کردکوی)

پیشینه: ۱۱-۴۰۷ هجری

مکان: کردکوی (۵۴ کیلومتری جنوب غربی گرگان)، گلستان

بلندا: حدود ۳۵ متر

شرح: از جمله مقابر برجی شکل شاخص قرن ۵ هجری ایران است.

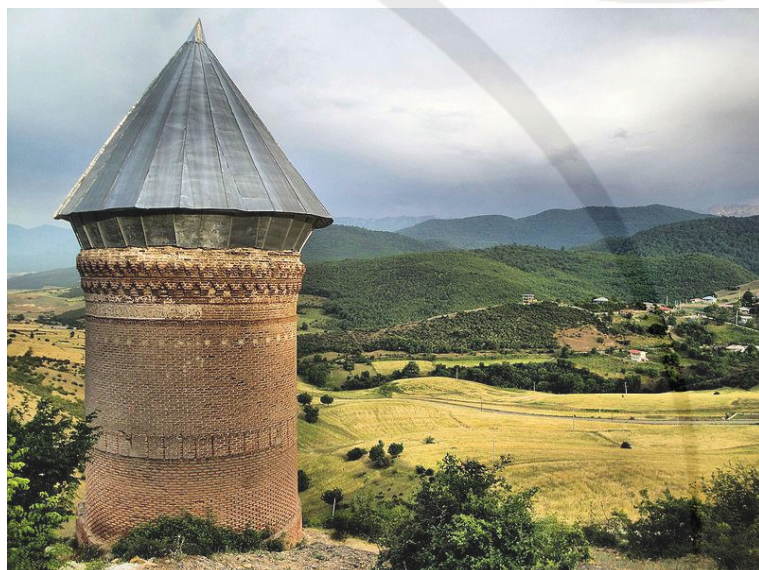
باوندیان - میل لاجیم

مکان: روستای لاجیم، سواد کوه
شرح: دارا بودن دو رشته کتیبه آجری به خط کوفی و پهلوی. این مکان مدفن ابوالفراس شهریار بن عباس می باشد.

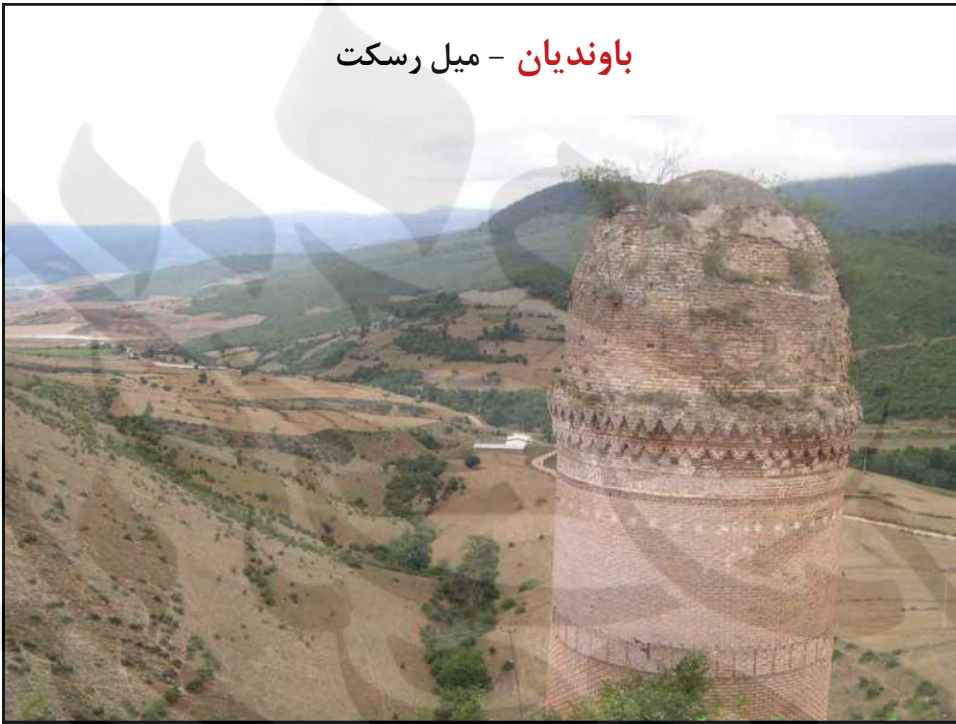

باوندیان - میل رسکت

مکان: روستای رسکت، ساری، مازندران
شرح: دو کتیبه آجری به خط پهلوی ساسانی و خط کوفی در روی آن به چشم می خورد.

باوندیان - میل رسکت

باوندیان - میل رسکت

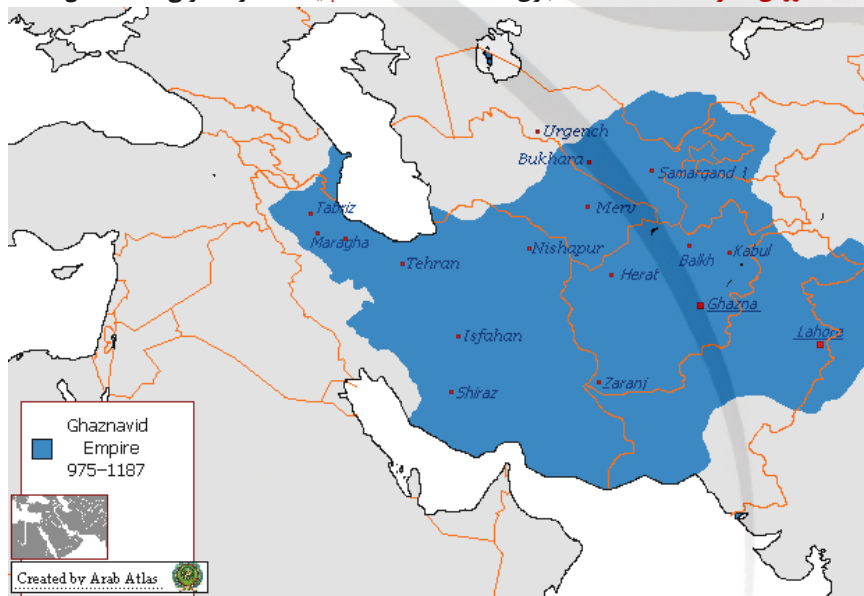
معماری غزنویان

پژوهش و تنظیم: محمد رضا دهقانی
ساسان جهادیان

غزنویان - قلمرو غزنویان

دوره‌ی حکومت: ۳۶۶ تا ۵۸۲ هجری
بایتخت: غزنه (غزنی)، افغانستان

غزنویان - مقبره سبکتگین

پیشینه : حدود ۳۸۶ هجری

مکان : غزنه ، افغانستان

شرح : این بنا آرامگاه ابو منصور نصیرالدین سبکتگین است.

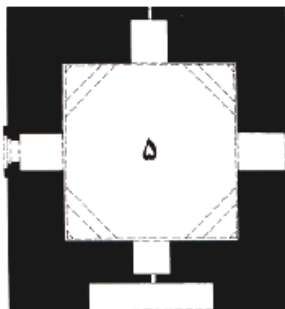

غزنویان - مزار ارسلان جاذب

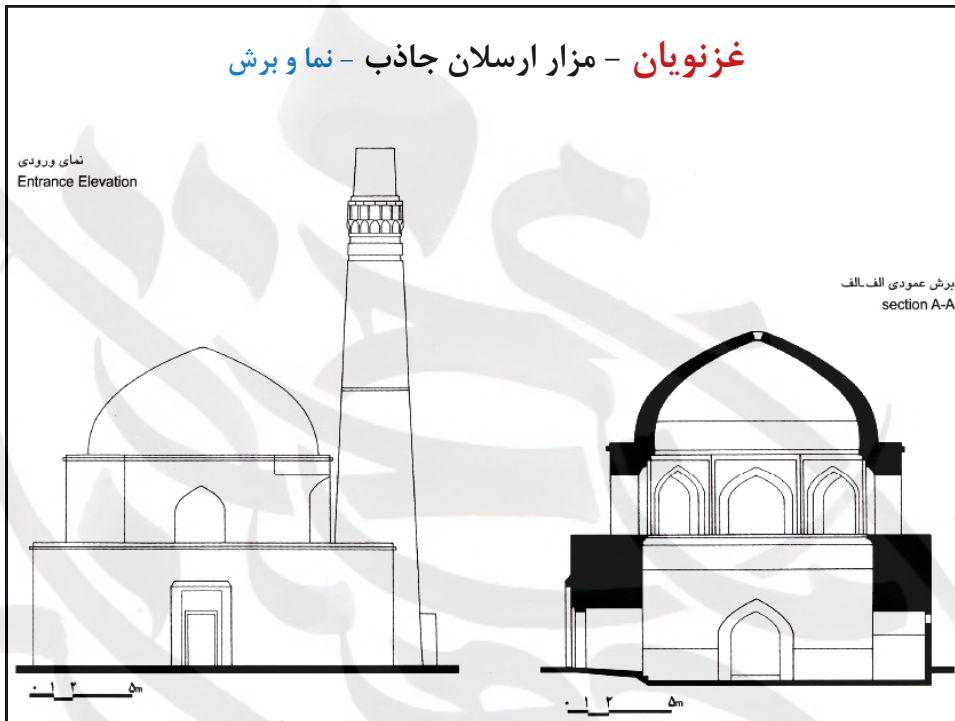
پیشینه: ۳۸۹-۴۲۱ هجری (حدود ۱۰۲۸-۹۹۷ میلادی) مکان: سنگ بست ، خراسان رضوی
شرح: این مقبره تنها اثر مهم غزنویان در ایران است.

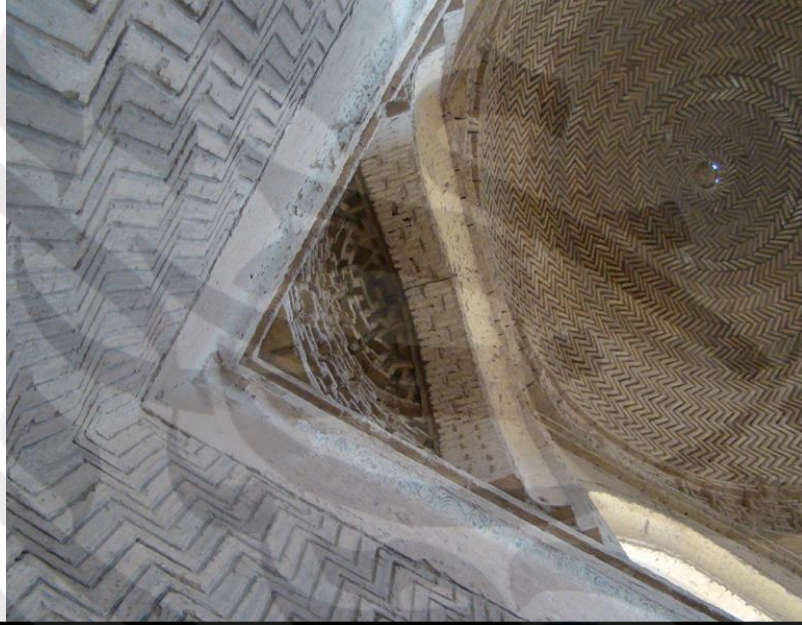
غزنویان - مزار ارسلان جاذب - پلان

غزنویان - مزار ارسلان جاذب - نما و برش

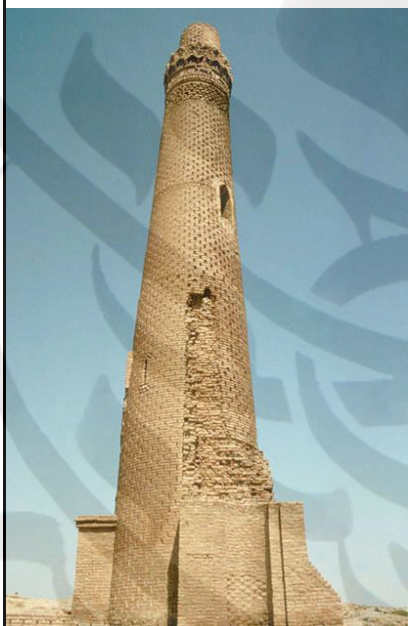
غزنویان - مزار ارسلان جاذب - پلان

غزنویان - مزار ارسلان جاذب - گنبد

غزنویان - مناره ایاز

پیشینه: ۳۸۹-۴۲۱ هجری (حدود ۱۰۲۸-۹۹۷ میلادی)

مکان: سنگ بست، خراسان رضوی

بلندا: حدود ۴۰ متر

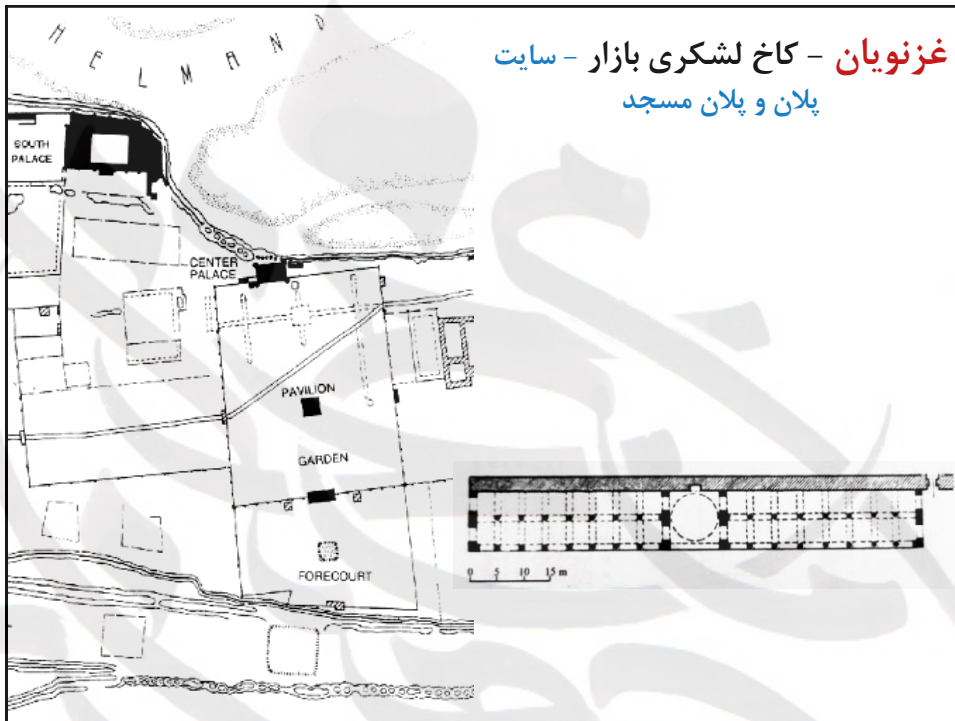
غزنویان - کاخ لشکری بازار - کاخ جنوبی

پیشینه: ۳۴۲-۸۸ هجری (حدود قرون ۱۱ میلادی)

مکان: بُست، افغانستان

شرح: این مجموعه در زمان زمامداری سلطان محمود غزنوی به عنوان قصر زمستانی احداث گردید. آثاری از دوره‌ی غوریان نیز در این مجموعه موجود است.

غزنویان - کاخ لشکری بازار - تاق ورودی

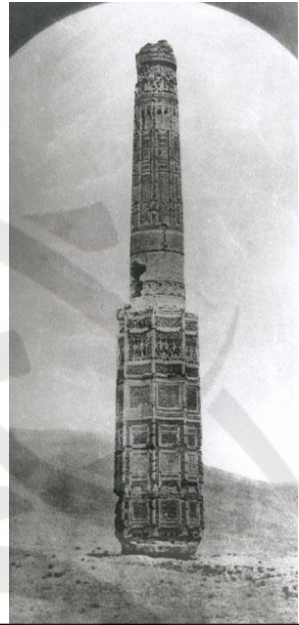

غزنویان - مناره مسعود سوّم

پیشینه: ۵۰۹-۴۸۲ هجری (بین ۱۰۹۹ تا ۱۱۱۵ میلادی)

مکان: غزنه، افغانستان

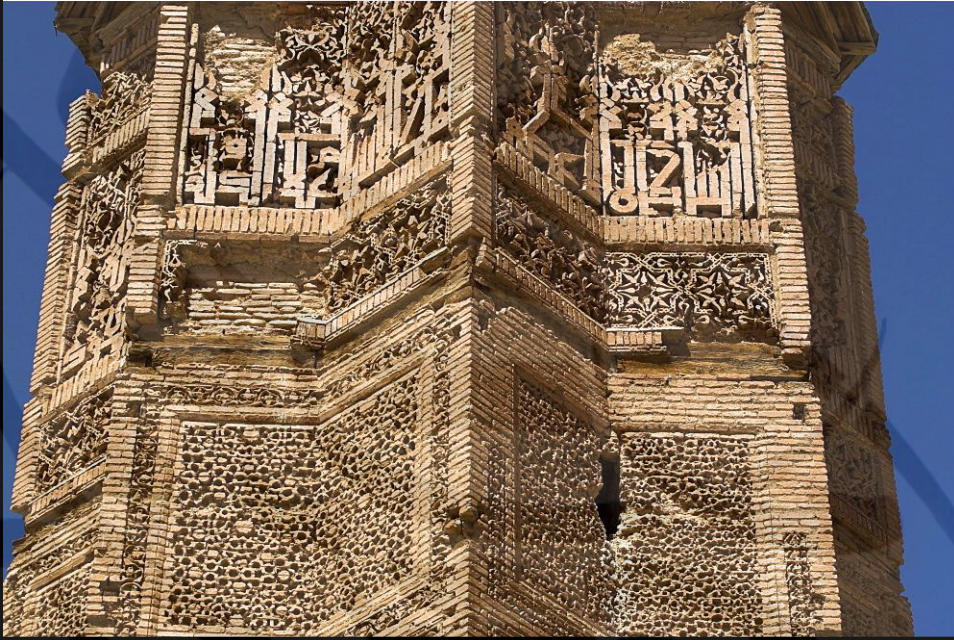
شرح: احتمالاً منار ۴۴ متر بلندا داشته است.

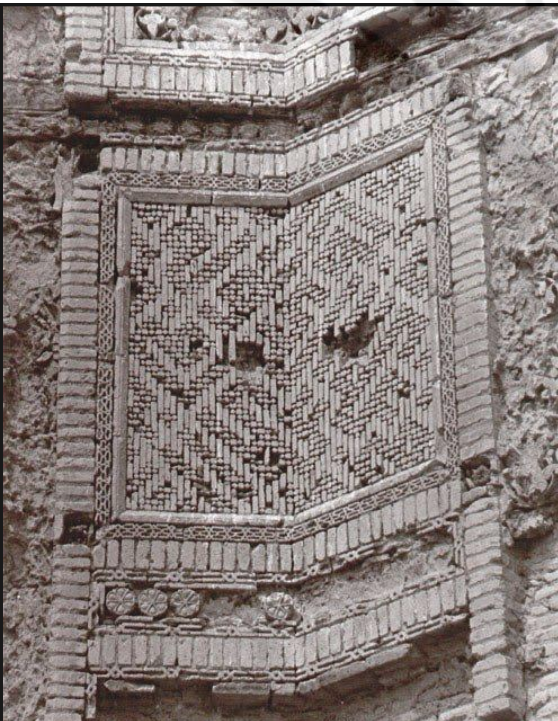
غزنویان - مناره‌های مسعود سوّم و بهرام شاه

غزنویان - مناره مسعود سوّم

غزنویان - مناره مسعود سوّم

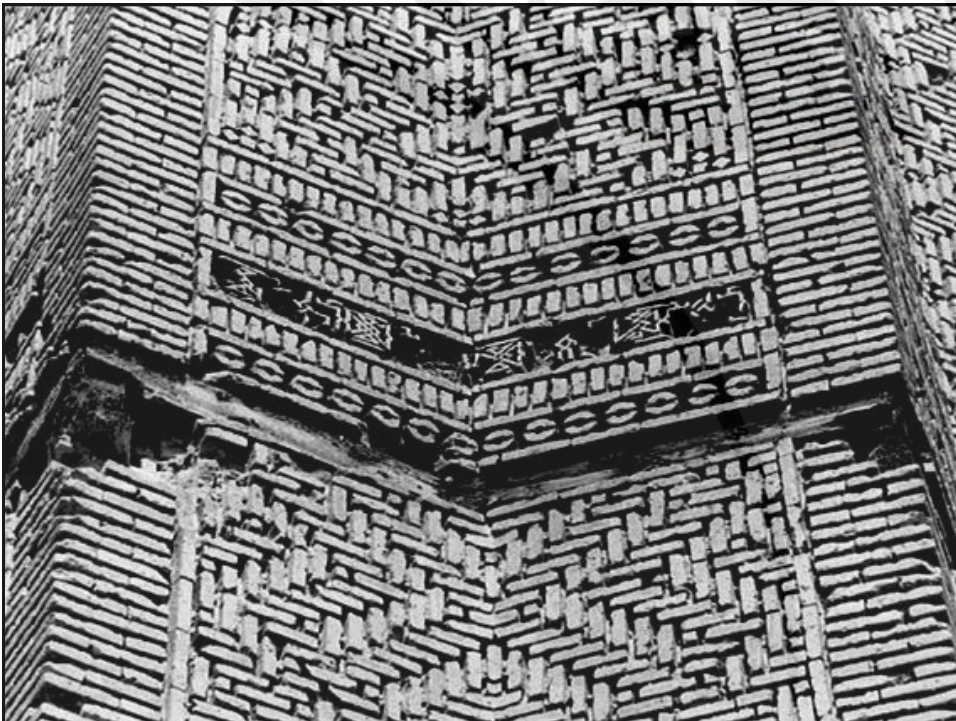

غزنویان - مناره بهرام شاه

پیشینه: ۴۷-۵۱۱ هجری (بین ۱۱۱۸ تا ۱۱۵۲ میلادی)

مکان: غزنه، افغانستان

شرح: بهرام شاه فرزند مسعود سوم بود.

غزنویان - رباط ماهی

پیشینه: ۱۳-۵۱۲ هجری (بین ۱۱۱۹ تا ۱۱۴۰ میلادی)

مکان: رباط ماهی، نزدیک مشهد (جاده‌ی سرخس)، خراسان رضوی

شرح: نام دیگر این رباط ۴ ایوانی، کاروانسرای چاهه است که احتمالاً برای بزرگداشت فردوسی ساخته شده بود. این کاروانسرا میانسرای مربع شکل، ۴ برج در چهار گوشه و ۳ برج نیم‌دایره‌ای در دیوارهای شمالی، شرقی و غربی بنا دارد.

غزنویان - رباط ماهی

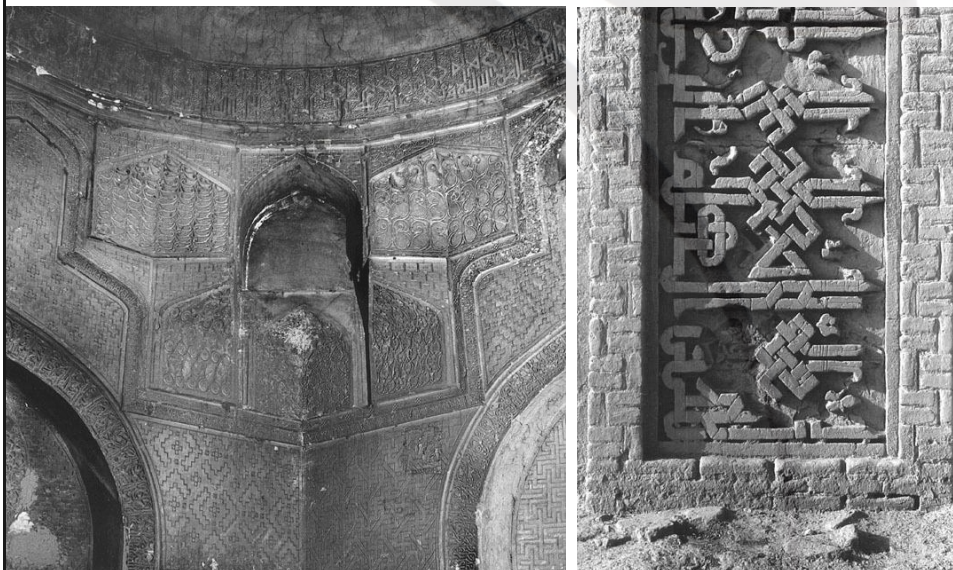

غزنویان - مقبره بابا خاتم

پیشینه: ۵۵۰ هجری (۵۳۳ خورشیدی) **معمار:** محمد بن احمد بن محمود
مکان: امام صاحب، افغانستان **شرح:** نام دیگر این بنا آرامگاه سید سالار خلیل است.

غزنویان - مقبره بابا خاتم - آرایه

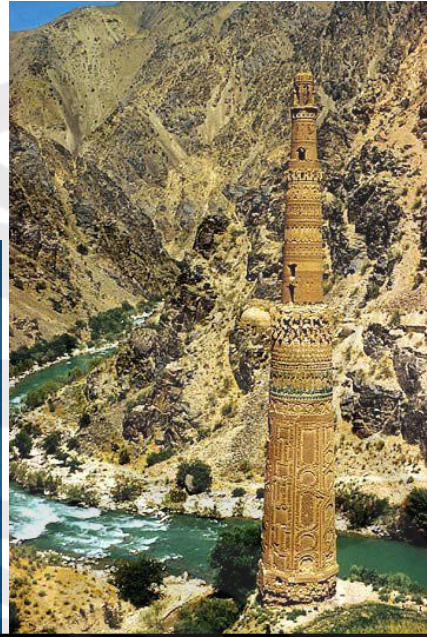
غوریان - منار جام

پیشینه: ۵۸۶ هجری (۱۱۹۰ میلادی)

مکان: روستای جام، ولایت غور، افغانستان

ارتفاع: ۶۵ متر

شرح: منار جام پلکانی دوتایی دارد و از حیث ابتکار بی‌نهایت و تجمل بی‌پایان در تزئین در ایران زمین پیش از مغول یکسره بی‌همتاست.

غوریان - منار جام

